În curs de apariţie:

V. CACOVEANU — BLONDELE ÎNTOTDEAUNA TRIŞEAZĂ

H. TECUCEANU — CĂPITANUL APOSTOLESCU INTERVINE

x x x — CRIMA CARE NU-MI IESE DIN CAP

Lei 3,50

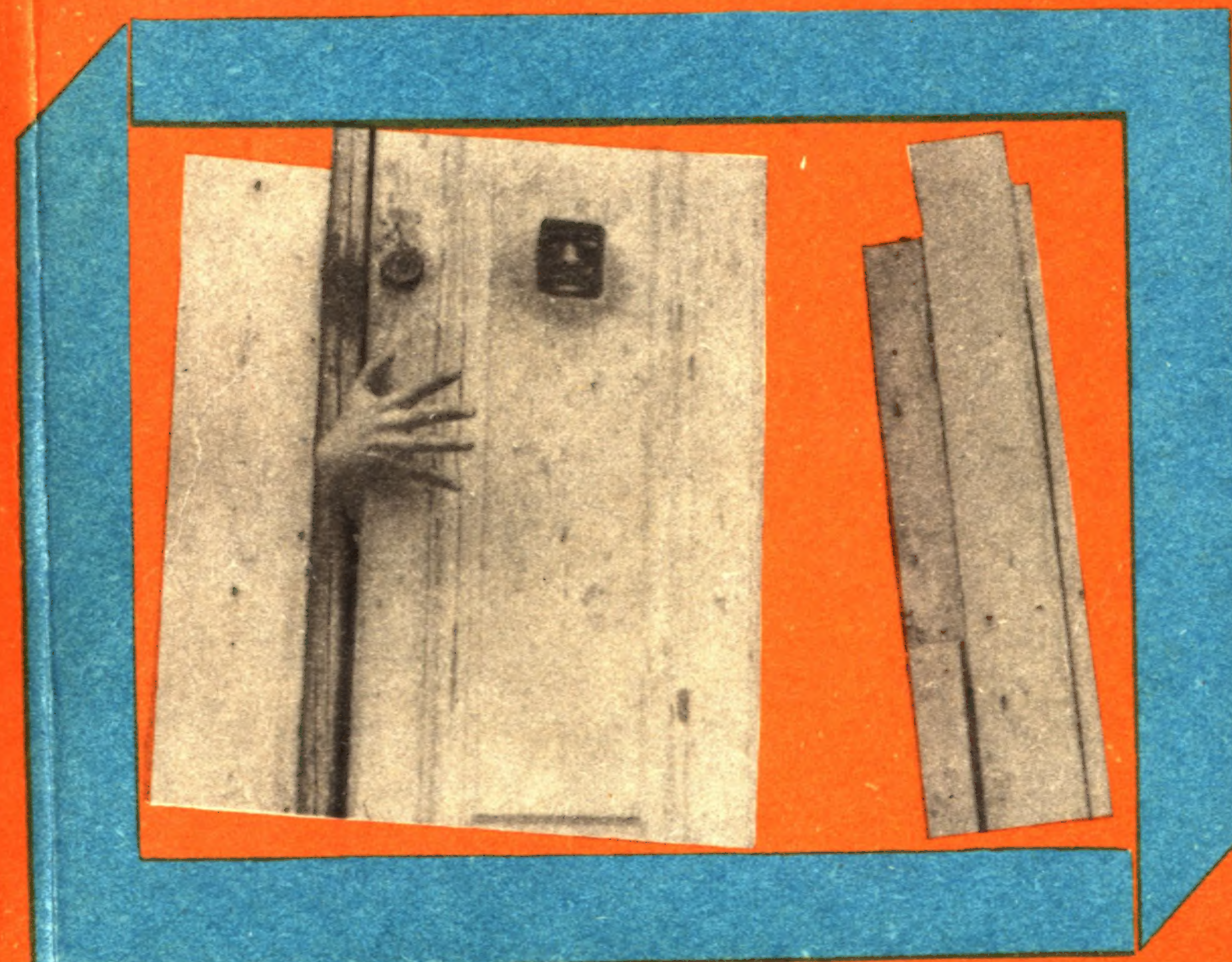
NICOLAE STOE / ASASINUL COBOARĂ CÎNTÎND

»scorpionul«

NICOLAE
STOE

ASASINUL COBOARĂ CÎNTÎND

NICOLAE STOE

ASASINUL COBOARĂ CÎNTÎND

EDITURA DACIA CLUJ 1971

coperta de L. BARDOCZ

URMĂRIREA

Nu sînt un tip care să mă dau în vînt după cărţile de vise. N-am crezut şi n-o să cred niciodată în asemenea fleacuri. Bineînţeles asta nu mă împiedică să afirm că între coperţile unor vechi tipărituri de acest soi e depozitată o adevărată arhivă de umor straniu : „Bou de vei visa — împăratului te vei înfăţişa“ sau : „Vacă în vis — întîlnire cu miss...“.

Cam la atîta se rezuma interesul meu pentru interpretarea viselor, şi pe vremea aceea. Întîmplările de atunci, însă, m-au făcut mai prudent. Vreau să spun că nu m-aş mai băga niciodată într-o astfel de treabă încurcată. O crimă, de fapt trei crime şi vreo cinci suspecţi care ar fi putut s-o comită sau, oricum, erau număraţi printre suspecţi.

1. *Ioanid Varga* un inginer mai în vîrstă, bun prieten cu victima. Au lucrat împreună la o invenţie. Faptul că n-a reuşit să dea nici o explicaţie în legătură cu dispariţia prietenului său a fost considerat foarte dubios.

2. *Petre Cioran,* inginer la aceeaşi uzină. Purtările lui ciudate m-au pus de la început pe gînduri chiar şi pe mine.

3. *Gabriela Tudose,* tot ingineră. O fiinţă frumoasă ai cărei nuri au atras pe rînd atenţia victimei, apoi a lui Cioran şi a lui Ioanid Varga.

„Iată şi diavolul care şi-a vîrît coada" mi-am zis, cînd am cunoscut-o.

4. *Michel Claudesco* — un inginer străin care petrece dulci ore în preajma Gabrielei Tudose. Uneori am avut impresia că discut cu fantoma lui.

5. — *Eu* — destoinic membru al unei organizaţii, dar înzestrat cu o fire de bleg. Desigur, faptul nu-i împiedică pe şefii mei să-mi eticheteze, în mod paradoxal, unele acţiuni bine intenţionate, de altfel, drept „tendinţe de insubordonare".

Notez că eram considerat „suspect" de majoritatea persoanelor cu care am venit în contact. Dar mai suspect le voi părea cititorilor. Cu siguranţă prin aceea că, datorită stîngăciilor mele native şi complicatelor mele complexe, acţiunea va trena uneori, iar iţele se vor încurca şi mai rău ; cei care se vor încumeta să parcurgă însemnările ce urmează vor zice că, în fond, e omeneşte ceea ce fac : încerc să-mi amîn cum pot propria-mi condamnare.

— Prin urmare, fii amabil şi înţelege-mă. Nu, domnule ! Ţi-o repet : Nu mă bag în povestea asta.

Cam aşa trebuie să fi sunat valul de propoziţii pe care i l-am aruncat în faţă procurorului şi prietenului meu Mitran Bunea, drept răspuns teoriilor sale.

— Nu sînt eu „adaptabilul" care, cît ai bate din palme, să mă transform din gazetar în detectiv. Şi să-ţi spun drept nici nu-mi miroase prea bine o astfel de... metamorfoză. Aşa că vezi, caută-ţi alt fraier...

Am trîntit uşa de la biroul lui Mitran Bunea şi, valvîrtej pe scări, am dat buzna în stradă. Tocmai atunci în faţa procuraturii a stopat brusc un I.M.S. În el, un miliţian şi un popă. Rîdeau amîndoi cu poftă. În graba cu care ieşisem era să dau bot în bot cu vehicolul din care ei tocmai coborau. N-am reacţionat. M-am mulţumit doar să constat că „împerecherea" miliţian-popă e hazlie. Apoi

m-am îndreptat spre casă decis să nu-mi schimb hotărîrea. Dar a fost suficient acel vis pe care l-am considera profetic.

Coborîse înserarea. Eram conştient că săvîrşesc o imprudenţă. Mîna mi se crispa instinctiv pe mînerul revolverului.

Urmăritul mergea, la vreo cincisprezece paşi, înaintea mea. Privirile îmi cădeau pe pălăria lui neagră cu borur largi, ridicate, asemeni celor purtate de şerifi prin filmele cu cow-boy. O vedeam balansîndu-i-se spre spate, deasupra cefei îmbelşugate. O masă de carne tremurîndă, neliniştită de propria-i înfăţişare, tinzînd să se ascundă, întreagă, sub gulerul ridicat al pardesiului.

Atît ! Din cînd în cînd, rămîneau în urmă şuviţele de fum ale ţigării, înţepîndu-mă în nări şi făcîndu-mă să-mi dau seama că fumează Kool-king. Un motiv să presupun că nu putea fi atît de prost, încît să nu-şi dea seama că este urmărit.

Ne îndepărtasem mult de centru. Pe măsură ce înaintam străzile deveneau străduţe, tot mai numeroase şi mai înguste, iar pietonii se răreau îngrijorător. Peisajul mi se părea decupat din filmele lui Antonioni. Una din acele secvenţe neliniştitoare în care obiectivul aparatului de filmat devorează kilometri întregi de străzi încremenite sub tăcerea nopţii.

Cabinele telefonice şi chiar simplele aparate agăţate de ziduri se împuţinau. Şi totuşi, mă gîndeam, ce uşor ar putea lua sfîrşit întreaga poveste ! Ar trebui doar să dau un telefon lui Avramescu, altul lui Bunea şi... drace !

Ideea îmi venise prea tîrziu. Pe traseu nu mai apărea nici o cabină, nici un telefon ! Să mă-ntorc ? Ar însemna să renunţ la el, să... Simţindu-se lipsit de supraveghere, urmăritul n-ar avea nevoie de mai mult de treizeci de secunde pentru a dispare în dosul unei porţi, iar din curte-n

curte peste garduri... mai caută-l. Şi nu era asta singura posibilitate. Mai existau acele nenumărate intrînduri şi nişe superficiale, dar suficiente pentru a face de neobservat o siluetă. Acolo m-ar putea aştepta liniştit, ca apoi, lăsîndu-mă să-l depăşesc, cu o lovitură de cuţit meşteşugit aplicată, să pună capăt situaţiei.

Dar el mergea liniştit, enervant de nepăsător, parcă fără să mă audă. În orice caz, fără să mă ia în serios.

Deodată îl văzui oprindu-se. Stătea neclintit ca o stană de piatră, înalt, întunecat.

Undeva în faţa lui, deci cam la vreo treizeci de paşi de mine, mai întîi nervoase, apoi lăsîndu-şi pleoapele, clipiră farurile unui automobil. Aceasta m-a făcut să simt, în mod inexplicabil, imediata vecinătate a unui pasaj de cale ferată, cu barierele închise.

Într-adevăr, apăru şi trenul. Un tren de marfă, tras de o locomotivă Diesel care, la altă clipire a farurilor, observai că era de tip vechi şi vopsită în verde şi roşu. Fiind probabil în manevră, trenul se tîra încet, provocîndu-mi o stranie senzaţie de greaţă, ca la vederea unei reptile. Celălalt ar fi putut trece uşor pe sub primul catarg al barierei şi, din trei paşi, să pună piciorul pe scara unuia dintre vagoanele ce-i defilau încet prin faţă. În acest caz...

Spre marea-mi satisfacţie, aşa ceva nu-i trecu prin minte sau... „Oricum n-o mai poate face !" Răsuflai uşurat, scăpat de încordare şi privind cum ultimul vagon se-ndepărta legănîndu-şi felinarul prismatic, inhibant ; roşu, galben, verde, mat.

Tocmai trecea pe lîngă mine un Fiat 600. Maşina pe care o văzusem clipind de cealalată parte a pasajului. Omul din faţa mea se urni şi el. Intuiam paroxistic sosirea unei clipe hotărîtoare. Să-l abandonez sau să reiau... ? Dincolo de barieră şansele mele de reuşită se vor reduce probabil substanţial. Nu-i de fel exclus să mă pomenesc

în cîmp sau poate chiar în vreo pădure. Nu aveam de unde şti ce mă aşteaptă.

Cum hotărîrea fusese deja luată, mă pomenii călcîndu-i mai departe pe urme. Spre marea mea surprindere, constatai că, dincolo de barieră, se continua aceeaşi stradă ce părea fără sfîrşit, la fel de tristă, la fel de monotonă. Poate parcă ceva mai îngustă !

Era evident. Omului meu îi erau familiare locurile, aşa că integrarea sa în peisaj era perfectă. Cu acelaşi pas egal şi mişcări lipsite de expresivitate, care mă călcau pe nervi, îşi urma drumul. Mă simţeam copleşit de sentimente contradictorii. Erau clipe cînd îl compătimeam, îmi era milă de el. Un criminal atît de lipsit de fantezie, de ceva specific, care să-l detaşeze de oamenii de rînd. Cum de nu căzuse oare în mîinile autorităţilor în prima jumătate de oră după săvîrşirea crimei ? ! Şi totuşi, nu se poate să mă-nşel ! Numai el trebuie să fie omul, pe care-l caut de atîta vreme. Dar dacă...

Îi ascultam paşii lovind asfaltul cu aceeaşi ritmicitate insuportabilă... Dar dacă... nu ! Nu mai poate exista nici o îndoială : aşa este ! Nu-mi rămîne altceva mai bun de făcut, decît să mă salvez !... De ce să-i cad în cursă ca un şoarece ? Deci...

Gîndurile mi se succedau cu o repeziciune ameţitoare. Dacă aş face stînga-mprejur, ce altceva ar putea interveni ? În cel mai rău caz, o inversare a situaţiei. Cu acelaşi pas monoton — enervant pentru el de astă dată — m-ar urma !... L-aş tîrî după mine spre centru, fără să mă uit nici măcar o singură dată înapoi, fără să-l provoc în vreun fel oarecare, fără să-i ofer altă alternativă decît aceea de a mă urma docil, imbecil, pipăindu-mi ceafa cu privirile şi încleştînd mîna pe mînerul revolverului sau pumnalului din buzunarul său.

Odată ajuns în centru, cursa ar lua sfîrşit în favoarea mea. Doar nu mi-ar fi greu să apelez la sprijinul unui sergent de stradă.

Frămîntat de aceste gînduri, dar înainte de-a mă fi decis, se petrecu un lucru pe cît de neaşteptat pe atît de straniu : În pofida aspectului său greoi, tipul se învîrti ca un titirez. În distanţa, şi aşa prea mică, dintre noi, mă pomenii sfredelit de două sclipiri, de două jeturi de lumină paralizantă, ce-i ţîşneau din ochii-i răi, imenşi, care acopereau totul.

Izbit în plin, îmi simţeam trupul ţeapăn, împietrit ca steiul, în timp ce o voce metalică, rea ca şi privirile, îmi izbea timpanele. Era ceva asemănător cu o comandă sacadată, împotriva căreia nu exista opunere. Îmi poruncea să arunc revolverul şi să mă predau. Strada, casele dispăruseră, acoperite de ochii aceia imenşi, neverosimili, care-şi căscau spre mine prăpăstiile lor de lumină.

Gîfîiam făcînd eforturi imposibile să mă smulg acelei stări de împietrire, clipeam sub sclipirile lor crude, dureroase şi o sudoare rece îmi inunda trupul, cînd...

Deschizînd ochii, lac de sudoare, mai gîfîiam încă, îmi dădui seama că era tîrziu. Soarele se cocoţase pînă la platforma lucioasă a blocului de vis-à-vis şi îşi reflecta belşugul luminii, în fascicole, prin ferestrele garsonierei mele, arzîndu-mi obrajii.

Constatarea că mă trezisem atît de tîrziu mă irită, dar, amintindu-mi că e duminică, în mine coborî un strop de linişţită bucurie — îndestulător să-mi dea iluzia fericirii. Mă tolănii din nou întinzîndu-mă, ca un motan sub razele fierbinţi ale soarelui.

Mă gîndeam că visul din care tocmai ieşisem şi în timpul căruia mă zvîrcolisem ca un peşte, transpirînd, nu fusese decît urmarea firească a discuţiei ce o avusesem cu căpitanul de miliţie Romul Avramescu. Am trecut pe la el după ce coborîsem de la Mitran Bunea. Romul Avramescu este ceea ce numim, de obicei, un „băiat de treabă !". Doar atît că intuisem la el, încă din prima clipă, un defect ce nu i-l puteam trece cu vederea. Şi asta deşi se scuzase că ar fi doar o deformaţie profesională. Era suspicios ! L-am şi făcut să înţeleagă că-l mirosisem !

— Părerea mea, dragă prietene, este că dumneata procedezi într-un mod foarte... întortocheat, ciudat, dacă-mi îngădui să formulez astfel, mă întîmpină el, din momentul în care simţi că tatonez subiectul.

— Mai bine exprimă-te fără ocolişuri, tovarăşe căpitan. Asta pentru a nu spune „fără întortocheri", imitîndu-te. Altfel mă vei face să cred că în timpul liber scrii versuri.

— Adică ?... Ce vrei să spui ?

— Nimic decît că, adineaori, întrebuinţînd expresia „foarte întortocheat, ciudat", făceai probabil o metaforă detectivistă. Ea s-ar putea traduce cam aşa : procedezi într-un fel care dă de bănuit !

— Nu fii... Na ! că era să zic prost ! se desoficializă interlocutorul meu.

— Adică ? îl privii eu, mirat.

— Nu vrei să mă faci să cred că eu... aş... Ar fi un caz unic ! Te-aş felicita. Criminalul comite asasinatul şi apoi vine şi ne roagă să-i dăm voie să se auto-aresteze, să se prindă !... Haida de !

— De ce nu ? Şi apoi nu uita, tovarăşe Avramescu, faptul că nu eu...

— Da, ai dreptate, ştiu ! Povestea cu procurorul Mitran Bunea, la asta te referi, nu ?

— Crede ce vrei şi procedează cum pofteşti.

— Ascultă, tovarăşe ! Nu ţi-se pare cam nepotrivit să ne certăm la prima cunoştinţă ?

— Cine ne oprește ? Ba chiar se obișnuiește uneori. Și ar apare mai interesant cititorilor !

— Fitilul ăsta ce-i ?... Al cui mai e ?

— E tot al dumitale.

— ? ! ? ! ...

— Vreau să spun că unul din subalternii dumitale ți-ar fi șoptit că scopul amestecului meu în toată povestea asta ar fi scrierea unui roman polițist. Dar mai bine ar fi fost, zicea tot el, să nu mă bag și să nu vă-ncurc, pentru că romanele detectiviste, nu se scriu așa... Că nimeni n-ar citi o asemenea carte, lipsită de urmăriri palpitante...

— Fără zece focuri de revolver pe fiecare pagină și cîte un cadavru pentru fiecare capitol — măcar pînă la jumătate !

— Zău ?

— Sigur !... Înseamnă că atît dumneata, cît și subalternul meu uitați un lucru elementar...

— Și anume ?

— Anume ? Acela că romanul polițist s-a născut în Franța și nu la-ntîmplare, ci pe vremea lui Fouché, creatorul poliției secrete moderne ! El a oficializat-o vreau să spun, că altfel !... primul serviciu secret a aparținut bătrînului Dumnezeu, care i-a ordonat lui Moise să trimită agenți la Canaan, pentru ca din rapoartele lor acesta să-și dea seama ce dar formidabil îi vor face. N-ai citit biblia ?

— Așa... fragmentar. Dar astea chiar nu le știam.

— Da, da ! Și știi ce reacții a stîrnit treaba lui Fouché. Una dintre cele mai violente. Iar cînd în Anglia, un ministru a propus în Camera Comunelor crearea poliției secrete sub oblăduirea oficialității, a statului, un deputat a ripostat cu o frază care a rămas celebră pînă azi : „Sînt preferabile mii de asasinate unui asemenea remediu." Dar să revenim la subiect : Romanul polițist s-a născut mai întîi ca idee. N-a fost determinat de fapte reale. Ele însă i-au ajutat dezvoltarea ulterioară. Ideea detectivului din „O afacere tenebroasă" nu a aparținut atît lui Balzac, cît poliției secrete, care a avut fericita inspirație de a valorifica personalitatea lui Vidocq !

— Foarte interesant ! Grozav de interesant, tovarășe Avramescu ! Noroc că despre dumneata se spune că porți această uniformă și acasă, cînd îți îngrijești trandafirii din grădiniță, fiindcă, altfel, aș putea să-mi imaginez că ideea valorificării mele...

— Vrei să mă faci, cu orice preț, să cred că într-adevăr te-ai băgat în afacera asta numai să ne încurci ?

— Nu ! Am venit să ascult un curs de istorie a poliției secrete și a romanului polițist ? Cu alte cuvinte, tot trebuie să mă documentez, nu ?

— Uite ce !... Încearcă-ți cu alții tăișul replicii !... Dar fiindcă veni vorba, n-ar fi rău să mai rămîi o jumătate de oră în biroul meu și să răsfoiești dosarul. S-ar putea să găsești ceva într-adevăr ciudat...

Declarația, pe care o aveam în mînă, aparținea unui tip cu adevărat straniu. Ea apăruse pe biroul lui Avramescu cu o zi înainte și stîrnise oarecare vîlvă. Autorului ei i se lipi eticheta de nebun, deci nedemn de vreo crezare și faptul se banaliză.

Mai aflasem că toți, cei care citiseră aceste pagini, izbucniseră în rîs și nu puteau pricepe de ce Avramescu blocase o dactilografă, timp de aproape o oră, pentru a descifra această așa-zisă declarație.

Stăteam cu ea în mînă în fața ferestrei și priveam în lungul străzii.

Soarele trecuse dincolo, spre apus, și biroul lui Avramescu se întunecă, umbrit de uriașa siluetă a dealului

înfipt în mijlocul orașului și a cărui creastă, mai ales noaptea, îți evocă o neliniștitoare coloană vertebrală de animal antediluvian. Acum semăna cu o reptilă uriașă, tîrîndu-se prin pădure. Mă gîndeam că nu mi-ar strica o scurtă plimbare.

Dar am izgonit tentația, am aprins lampa de birou și-am început să citesc : „CADAVRELE DIN PARC".

În parc, mă simt cuprins întotdeauna de un sentiment de liniște. Poate știind că destinația lui este tocmai recreerea și destinderea ? Oricum, știu că nu m-ar putea surprinde îmbinarea geometriei lui citadine, cu cea mai bucolică scenă ; ca, de pildă, prezența unui gingaș mielușel alb păscînd iarba nefiresc de verde și fragedă dintre un rond cu panseluțe și bustul unui ilustru „fost", sau, pe lîngă niște berze metalice siameze, care, din cînd în cînd, spre bucuria copiilor, aruncă apă prin ciocurile larg deschise. Mi s-ar părea foarte firească o asemenea scenă.

Poate acesta era și motivul pentru care nu-mi puteam imagina ce-au putut simți cei trei lucrători de la trustul local de construcții cînd, deodată, cu încă o lovitură de tîrnăcop și fără nici o pregătire prealabilă, au fost mutați într-o lume a violenței ; două cadavre îngropate în grabă, la numai o jumătate de metru adîncime, cu maxilarele întredeschise într-un rînjet înfiorător spre vîrfurile platanilor, spre cerul acela însorit de primăvară.

Două cadavre impudice și triste în același timp, două trupuri omenești de sex opus, bine conservate încă, îmbrățișate grotesc, ca în orice situație absurdă.

Viața din jur se oprise asemeni unei secvențe cinematografice de efect, în care personajele rămîneau încremenite. Doar la etajul unui bloc din apropiere se mai auzea, anacronic, o vioară. Scîrțîitul ei subțire și chinuit, ca un mic țipăt sfîrșit, mai lega lumea încremenită de clipa cînd urma să se reanime.

Și, într-adevăr, viața își reluă cursul în curgerea ireversibilă a timpului. Un claxon, un fluierat, un strigăt scos de un gură-cască ocazional, același de pretutindeni și de totdeauna, martor nelipsit al oricărei întîmplări, mai ales nenorocite, care iese din comun : Miliția !... Miliția !...

La cîțiva centimetri mai jos, sub aceste rînduri, la fel de absurdă și incredibilă ca și conținutul lor, semnătura :

„Franz Iosef, luminatul împărat al imperiului austro-ungar în drum spre casă". Era clar. Majestatea sa împăratul luminat, în drum spre casă, nu participase deci direct la scena descoperirii celor două cadavre. Cineva îi relatase, însă, cu vădit lux de amănunte, cum se desfășurase scena. Sau nu-i relatase și înălțimea sa zîmbise chiar privind acolo, și atunci...

ADEVĂRATA IDENTITATE A LUI FRANZ IOSEF

Miliția se află pe o colină nu departe de centrul orașului. Clădirea e ceva între o vilă și un castel. Arhitectura, deși sumbră, e foarte plăcută ochiului, s-ar putea spune chiar delicată. Într-un loc atît de liniștit, ar fi putut fi orice altceva mai degrabă decît poliție.

Fostă proprietate a unui general, criminal de război, condamnat la moarte și executat după sfîrșitul acestuia, umbra lui mai dominase cartierul timp îndelungat.

Orice nou locatar ce se muta aici părăsea casa în foarte scurtă vreme. În cartier, se vorbea de strigoiul generalului care, în timpul nopților, își preschimba fosta proprietate într-un adevărat teren de instrucție militară.

Zvonurile de genul acesta au luat şi mai mare amploare în urma unei nefericite întîmplări cînd un tînăr student, la seral, ce locuia aici cu familia, încercase să se sinucidă ingerînd o respectabilă cantitate de barbiturice şi tăindu-şi vinele de la o mînă.

Salvat, dezechilibratul mintal, fiindcă asta era, declarase peste tot că nu fusese în intenţia sa să se omoare, dar o făcuse din ordinul generalului. Părinţii săi, oameni simpli, au dat imediat crezare acestei aberaţii şi s-au grăbit să se mute.

Urmarea a fost că mulţi dintre cei cărora li se repartizau locuinţe în acest edificiu preferau să rămînă pe loc decît să accepte a se muta aici ; să-l asculte pe strigoiul generalului făcînd toată noaptea instrucţie pe scări, aşa cum se povestea ?

Pînă la urmă, un primar, om de spirit şi nu lipsit de simţul umorului, repartizase clădirea miliţiei criminale şi astfel luaseră sfîrşit poveştile cu duhuri necurate.

În dimineaţa aceea, vila mai părea încă adormită. Era şi prea devreme, iar fuioarele de ceaţă ce i se prelungeau pe zidurile vechi îi dădeau un aer, puţin, sinistru.

Totuşi, ferestrele de la biroul căpitanului Romul Avramescu erau viu luminate, şi el privea ceaţa de-afară, de parcă ar fi aşteptat ca, doar-doar, să desprindă din ea chipul fantomatic al generalului dispărut.

În spatele său, pe lîngă coşul cu hîrtii aruncate se învîrtea un sergent.

— Ce faci măi băiatule, ai terminat ?

— Da, să trăiţi, gata !

— Du-te atunci şi trimite la mine de urgenţă pe plutonierul Raicu şi pe sergentul Cerneag ?

— 'nţeles să trăiţi !

— O clipă ! Vezi dacă a venit tovarăşul maior Dănilă şi spune-i că l-am rugat, dacă poate, să asiste şi el la...

— 'nţeles !

Cîteva minute mai tîrziu, în jurul biroului stăteau Avramescu, Raicu şi Cerneag. Ultimul era un excelent şofer, dublat de un tehnician cu fantezie. Lucra pe maşina maiorului Dănilă şi, de obicei, se afla primul la locul crimei. Ţi-era destul să-l priveşti pentru a-ţi da seama că era pătruns pînă în ultima fibră de spiritul superiorului.

În orice împrejurare, maiorul avea de făcut subalternilor trei recomandaţii : operativitate, operativitate şi iar operativitate. Cu aceste „principii", cum le numea el, se lăuda că adusese substanţiale îmbunătăţiri campaniei împotriva infractorilor.

Imitîndu-l şi ascultîndu-l cu sfinţenie, Cerneag montase, lîngă micro-farurile de semnalizare în părţi şi la luminile din spate ale maşinii, mici aparate de fotografiat, cu comandă automată de la volan, pusă la punct tot de el, de a căror operativitate nu se mai îndoia nimeni.

Valoarea invenţiei sergentului fusese dovedită în multe ocazii şi, în unele, era de-a dreptul inestimabilă. Ce poate fi mai preţios pentru un anchetator ca o peliculă foto, care redă cu fidelitatea-i specifică aspectul străzii la locul şi momentul accidentului ?

— Ştii de ce te-am chemat Cerneag ? îl întrebă Avramescu.

— Îmi închipui, tovarăşe căpitan.

— Ei ?... Ce zici, în cît timp putem avea developat, filmul cazului din parcul Subcetate ?

— Operativ, tovarăşe căpitan. În cincisprezece minute vi le-aduc.

Într-adevăr, la capătul celor cincisprezece minute, Cerneag apăru cu fotografiile, călduțe încă, cum le scosese de la aparatul de uscat.

Toți trei se adînciră acum în studiul clișeelor.

— Ar trebui developate toate. Poate să mă-nșel eu, dar... Nu, nu cred ! zise Avramescu.

— La ce anume vă referiți, tovarășe căpitan ? întrebă Raicu.

— Cum adică, ăla să nu fi fost acolo ?

— Care ăla ?

— Studentul ; nebunul Ionaș Lascu ; băiatul care a locuit aici înaintea noastră... Cel cu încercarea de sinucidere !

— A ! tipul care-și zice Franz Iosef ?! se dumiri Cerneag.

— N-a fost, tovarășe căpitan, răspunseră aproape simultan cei doi.

— Și atunci, cum vă explicați această declarație ? mai zise Avramescu, scoțînd-o din sertarul biroului.

— Simplu ca apa, zise Cerneag. Franz Iosef ăsta, e un fel de cavaler al tristei figuri.

— E inofensiv ! De aia nici nu-l mai țin în spital, cu toate intervențiile părinților, care... Nu că le-ar păsa cine știe ce de sănătatea mintală a fiului lor, dar vor să se scape de el, să nu-i mai facă de ocară.

— Precis ! Și eu am auzit de asta, confirmă Cerneag. A rămas cu o țicneală. Orice se întîmplă prin oraș, sub forma în care îi ajunge la urechi și cu deformațiile inerente de interpretare, pune pe hîrtie sub titlu de declarație.

— Ceea ce mă miră atunci este faptul că, așa nebun cum afirmați că este, află tot ce se întîmplă.

— În primul rînd, toată ziua bate străzile. Intră prin cîrciumi și tot felul de localuri publice, trage cu urechea.

Soneria telefonului întrerupse discuția.

Avramescu ridică receptorul și recunoscu operatoarea de la centrală.

— Vorbiți cu domnul procuror Mitran Bunea, tovarășe căpitan Avramescu.

Căpitanul făcu semn celor doi că pot să plece. Asculta cu figura încruntată, contrariat, dar interesat. Intervențiile lui erau rare și se rezumau la cîte un „da" sau altă formulă, totdeauna afirmativă. O singură dată, întrerupîndu-și interlocutorul, negă și îi ceru detalii :

— Nu, nu cunosc ! Ce fel de vinovat ?

Rostind aceste cuvinte și ascultîndu-l mai departe pe procuror, chipul lui Avramescu exprima acum satisfacție. Un salut anunță sfîrșitul convorbirii. Avramescu puse receptorul pe furcă, chemă plantonul și ceru să i se aducă un ghid al orașului.

CAZUL A. M. DIN NOU ÎN ACTUALITATE

Despre procurorul Mitran Bunea nu putea spune nimeni prea mult. Cei care pretindeau a-l cunoaște mai îndeaproape afirmau că este o „persoană juridică și morală desăvîrșită". Era considerat un om a cărui existență se consuma numai în lumea rece a ideilor, a principiilor și convenientelor ; aproape inabordabil.

Acestea erau însă false bariere. Dincolo de ele — dacă știai să le depășești —, te aștepta un Mitran Bunea cu vorbă domoală și surîs dezarmant de copil. Trebuia doar să fii un pic șmecher ca să ajungi acolo. Atît ! Și

pentru aceasta, trebuia să-i surprinzi unele stîngăcii și să-ți faci din ele portițe de intrare în viața lui firească. O viață plină de necazuri, bucurii și destule slăbiciuni. Ajungeai astfel să te convingi că Mitran Bunea nu era nici măcar un procuror desăvîrșit. Ultimul lui eșec mai răsunător se lega de misterioasa dispariție a tînărului inginer Mihai Aldan, de la uzina situată în vecinătatea parcului Subcetate.

Pentru Mitran Bunea cazul devenise o obsesie. Și eu, unul dintre prietenii și confidenții săi, ajunsesem să cunosc toată povestea de-a fir-a-păr.

Cu vreo trei ani în urmă, Mihai Aldan, aflat abia de doi ani în uzină, își ceruse un concediu de două luni, susținînd că nu se simte bine, că e surmenat etc.

Cum lucra într-un sector important, la concepție, și, deci, prezența lui era aproape indispensabilă, directorul n-a fost de acord. Dar, după vreo trei săptămîni, Mihai a prezentat un certificat medical direcției.

A doua zi, fără să-și anunțe prietenii sau măcar familia, a și dispărut din oraș. N-a știut nimeni, nici unde și nici de ce plecase. S-a dus și dus a rămas !

Toate cercetările întreprinse pentru a i se da de urmă au rămas zadarnice. Prin uzină, circula zvonul că ar fi plecat într-o excursie, în care se prăpădise. Zvonuri fără nici un temei.

Unul dintre cei mai buni prieteni ai săi, inginerul Ioanid Varga, cercetase toate listele de la oficiul de turism local. Se dusese și la București în același scop. Nimic, însă.

Lui Varga nu-i plăceau discuțiile și acționase pentru a înăbuși o pălăvrăgeală, uneori mergînd chiar pînă la a pretinde că el cunoaște itinerarul dispărutului, lăsînd să se înțeleagă că ar fi vorba de o aventură amoroasă.

Lumea însă continua să trăncănească și misterul, luat în derîdere de unii, la început, devenise acum veritabil.

În momentul cînd toate ipotezele fuseseră epuizate și își dovediseră netemeinicia, iar forurile competente voiau să depună armele, recunoscîndu-și public neputința, în momentul cînd nimeni nu mai putea întrevedea vreun rezultat, enigma se dezlegase de la sine !

Pe la jumătatea lunii martie, cînd iarba prinde să-n-colțească sub zăpadă, iar, în oraș, ghioceii ajung la inflație și pădurile cîntă noaptea din pricina sevelor ce le zvîcnesc prin trunchiuri, un cioban din Streaza — un cătun situat la poalele Păltinișului, la ieșirea din comuna B — descoperi un cadavru în putrefacție.

Identificarea s-a făcut fără nici o dificultate. În buzunarul de la spate al pantalonului, s-au găsit toate actele personale ale lui Mihai Aldan.

Locul unde fusese descoperit cadavrul era un soi de prăpastie pietroasă, la distanță de circa un kilometru de cabana Curmătura.

Au reînceput investigațiile. Cabanierul își amintea de domnul Mihai, care „a locuit acum un an la noi vreo două săptămîni. Era cam pe la sfîrșitul lui februarie."

— Cu cine umbla ? că doar nu stătea toată ziua ca un cuc să se uite la tine, s-a rățoit căpitanul însărcinat cu anchetarea cazului la fața locului.

— Știți... la noi, iarna... oamenii nu prea stau mult ! Sîntem aproape de oraș... Noroc că e vad bun vara ; sîntem în calea tuturor drumeților.

— Fii concis și la obiect, îl întrerupse căpitanul.

Din toată ancheta n-a ieșit mai nimic concret. Cabanierul își amintea destul de vag de Mihai. Îl văzuse însoțit de cineva vreo două zile. Dar, în general, lăsase impresia unui tip ursuz cu care se intră greu în vorbă.

Doar o singură dată își mărturisise intenția de a urca spre Păltiniș.

În fine, acestor imprecise detalii li se adăugau două elemente mai interesante și greu de explicat. Mihai achitase costul chiriei înainte, pe un termen de două săptămîni, dar plecase cu mult mai repede, fără să-l anunțe pe cabanier, iar, într-una din zile, vorbise de o valiză ce urma să fie adusă de la un hotel din S.

Din acest punct ancheta a ajuns în fața unei a doua enigme : dispariția fără urme a geamantanului de la hotel. Era un hotel de mîna a cincea, unde Aldan nu dormise nici măcar o dată. Își lăsase doar bagajele în păstrare precizînd : „pe timp de o săptămînă" !

— Dar n-au trecut două zile și a venit să-l ridice a precizat portarul.

Numai că faptul în sine nu putea fi considerat un mobil al dispariției persoanei și nici nu putea constitui un detaliu serios de plecare în desfășurarea cercetărilor. Și aceasta, cu atît mai mult cu cît expertiza medicală dovedise, ghidîndu-se după cîteva superficiale leziuni corporale, că era vorba de un accident obișnuit. Victima sucombase în urma înghețului.

Procurorul Mitran Bunea, însă, ca reprezentant al procuraturii din D., delegat cu instruirea cazului, nu se împăcase cu rezultatul cercetărilor. Chiar și după descoperirea cadavrului, continuase să susțină că era vorba de o crimă. Lipseau dovezile.

Procurorul șef făcuse o concesie îndîrjirii și pasiunii pe care Mitran o dovedise, în susținerea ipotezei sale, și îi dăduse mînă liberă să continue ancheta, cu condiția ca sarcinile cuvenite de serviciu să nu aibă nimic de suferit.

Mitran și-a investit, timp de încă un an, toată forța de muncă, inteligența și curajul pentru elucidarea tenebroaselor împrejurări care, după părerea lui, îl înghițiseră pe Mihai Aldan.

Fiind sigur că ucigașul jubilează în libertate, rîzîndu-și de eforturile lui infructuoase, cazul Aldan devenise pentru zelosul procuror un fel de rațiune de existență a profesiunii sale. Un simbol al adevărului.

— Un simbol tot atît de sacru ca și imaginea zeiței cu ochii legați, mi-a declarat-o patetic, chiar el, la „Steluța de argint".

Ne-am întîlnit acolo cu o zi înainte ca eu să fii... avut visu' profetic pe care vi l-am relatat și care, mărturisesc, a atîrnat și el în balanța hotărîrii ce aveam s-o iau.

Sorbeam amîndoi din ginul pe care ni-l servise fata de la bar. Mitran Bunea părea atît de copleșit de gîndurile lui, încît aveam impresia că uitase cu desăvîrșise de prezența mea. Poate că îl dezamăgise scepticismul cu care reacționasem la vestea ce mi-o dăduse.

Unul dintre cei doi tineri ale căror cadavre fuseseră descoperite în parc — respectiv băiatul — era un muncitor, care, pe vremea uceniciei, făcînd practică în uzină, se legase cu multă afecțiune de Mihai Aldan.

Se spunea chiar că îl vizita uneori și acasă unde, în unele după amieze, jucau șah. Tînărul fusese logodit cu una din vînzătoarele magazinului alimentar de lîngă uzină. Cu o săptămînă înaintea dispariției urmau să plece amîndoi pe munte.

— Ți-am spus că nu mă înșel aproape niciodată ? Numai împrejurările mi-au fost potrivnice ! reveni ca dintr-o mare depărtare Mitran. Nu sînt adeptul îmbinării forțate a indiciilor, totul poate fi o simplă întîmplare... Apoi, după o pauză :

— Dar sîntem datori să cercetăm.

Între noi se lăsa din nou, asemeni unei cortine de catifea, tăcerea.

Barul „Steluţa de argint“ mă plictisea. Chiar îmi repugna într-un anumit fel. Şi asta, cred, datorită ambiguităţii sale. Era un soi de compromis penibil între cîrciumă şi cofetărie. Poate şi datorită construcţiei, dar mai ales clientelei pestriţe. Eleve de liceu mîncînd prăjituri alături de beţivi consacraţi, care sorbeau zgomotos rachiu alb cu sirop din nişte pahare — ce-i drept — de format modern. Aceasta mă indispunea şi mi se părea un lucru necinstit.

Pentru a uita, am mai comandat un rînd. Era al treilea, mi se pare, şi începusem să mă simt într-un fel aparte. Trăiam senzaţia copleşitoare a desprinderii cărnii de pe oase şi a răspîndirii ei în spaţiu, sub formă de flăcări albăstrui.

Dintr-o dată, totul deveni nemaipomenit de plăcut. De la masa vecină, o fată înaltă şi subţire, mă privea cu ochi mari, negri şi grei, de o neînţeleasă melancolie.

Din cînd în cînd, îi surprindeam surîsul de înger căzut în dizgraţie şi abia schiţat în afară, de parcă şi-ar fi zîmbit sieşi. Era, neîndoielnic, o fată frumoasă !... Sau totul era doar o părere ?

Mitran Bunea rămăsese departe ! Într-o lume a cărei realitate eu nu mai puteam s-o percep în clipa aceea...

★

A doua zi dimineaţa n-am făcut trei paşi, cînd pămîntul, odaia, toate obiectele din jur, începură să se învîrtă în jurul meu şi cît pe-aci să mă prăbuşesc. Dar mi-am găsit repede echilibrul şi, după ce-am deschis geamul şi-am sorbit cu nesaţ aerul umed al dimineţii, am început să simt că-mi revin în apele mele.

Gîndurile au început şi ele asemeni unor izvoare limpezi să mi se rostogolească pe sub oasele boltite ale frunţii. Curgerea lor readucea în actualitate toată discuţia pe care-o purtasem cu Mihai Bunea la „Steluţa de argint“.

— Dar dacă Aldan s-a sinucis ? l-am întrebat eu la un moment dat.

— Ori eşti beat, ori vorbeşti ca să nu taci ! Accept mai degrabă, de o mie de ori, ipoteza oficială, cea a accidentului decît aiureala ta.

Reuşisem să-l enervez. Ştiam ce va urma. Totdeauna, în astfel de ocazii, Mitran Bunea se retrăgea în sine. Privirea îi devenea opacă, plutind pe deasupra lucrurilor. Îmi plăcea să-l observ în aceste situaţii. De fapt, comportarea lui taciturnă era un fel de armă secretă prin care-şi deruta adversarul. Fără să vrei, te simţeai obligat să-l iscodeşti.

Aşa am procedat şi eu. M-am hazardat într-o nouă ofensivă şi asta cu destulă imprudenţă pentru a cădea în plasele întinse de interlocutor :

— Vorbe, vorbe, vorbe....

— Ce faci, reciteşti din Shakespeare ?

— Nu, şi privirea lui, devenită dintr-o dată vioaie, triumfătoare, mă săgetă, retezîndu-mi orice avînt ironic. Vreau doar să-ţi aduc aminte că există un singur mod de a mă ajuta.

— Ştiu, ştiu : Eu, în calitate de reporter, aş putea porni un fel de anchetă particulară, într-un fel semioficială, prin sondarea cercului de prieteni în care se învîrtea Aldan. Şansele sînt, acum, mari. Există o nouă pistă : cea a cadavrelor din parc. Să nu scăpăm şi această ocazie... E veche povestea stimabile ! Ar fi cazul să mai schimbăm placa. M-am cam plictisit.

— Fă ce vrei. Te avertizez, doar, că nefiind cu mine, eşti împotriva mea.

— Bravo ! De ce nu zici un fel de complice la tăinuirea asasinului ! ?

— Pe un alt plan, nejuridic, se poate spune şi aşa.

— Ştii că devii interesant ? ! Poate vrei să mă şi arestezi ?

— Poate....

La despărţire, îmi întinse un cartonaş spunîndu-mi :

— Numărul meu de telefon. Sînt convins că te vei răzgîndi. Sună-mă !...

Să vedem unde dracu am pus cartonaşul. Mai tîrziu, dacă-l găsesc bineînţeles, îi dau un telefon, să-l întreb cum se simte. Trebuie să-l doară şi pe el capul....

Ţîrîitul prelung al soneriei îmi frînse şirul gîndurilor. Sună de trei ori scurt şi o dată lung. Deci un cunoscător al „parolei". Cine să fie la ora asta ?

Abia răsucisem cheia în broască şi, în clipa următoare, mă trezii lipit de perete, împins cu uşa de brutala năvală a procurorului Bunea.

— Ai putea să te porţi mai civilizat ! Era să mă striveşti... Tocmai mă gîndeam la tine. Propriu-zis, reuşisem să reconstitui în întregime convorbirea noastră de-aseară.

— Puteai să faci treaba asta şi la redacţie... sau în drum spre ea, îmi răspunse maliţios, ştergîndu-şi lentilele ochelarilor şi căutînd cu privirea-i de miop un loc pe care să se aşeze. Singurele două scaune erau ocupate cu tot felul de obiecte de îmbrăcăminte, aruncate de mine la întîmplare.

— Nu prea cred — îi spusei, eliberînd un scaun. La birou sau pe stradă, aş fi fost deranjat. În primul rînd ! Iar în al doilea, în dimineaţa asta, aveam chef să rămîn singur.

— Să iau asta drept o invitaţie de a-ţi închide uşa pe dinafară ?

— Cum vrei... Stai ! îmi şifonezi cămaşa. Vreau să fiu prezentabil cînd voi intra peste vreo oră în biroul şefului, să mă scuz pentru întîrzierea de la slujbă.

— Nu mai e necesar s-o faci. Privirea lui, mă fixă insinuant.

— Cum ? ! M-au dat afară ? M-au...

— Nuuu ! Vreau să-ţi spun că nu va fi necesar să-i ceri scuze.

— De ce să nu fie cînd realmente am... Sau ai venit tu cu mandatul de arestare promis ?...

— Nu... Pentru chestia cu mandatul te rog să mă scuzi ! Cred că mă ameţisem bine. Nu prea ţin la băutură.

— Atunci care-i misterul ?

— Nici unul. Acum o jumătate de oră mă aflam în biroul şefului tău. Nu ştiu dacă eşti la curent, dar îmi e prieten apropiat.

— O lá-lá ! La asta, zău, nu m-aşteptam ! Şi eu, care te consideram adevăratul meu prieten !...

— Şi cu ce te-am dezamăgit ?

— Păi bine, omule ? Cum să nu ştiu eu de atîta amar de vreme de prietenia asta ? Tovarăşe procuror, spune cinstit de cîte ori m-ai turnat lui Gîrleanu pe diferite chestii ?!

— Lasă prostiile !... Nu ţi-am spus pînă acum, fiindcă nu-mi aduc aminte să fi discutat vreodată despre el, apoi...

— Care prostii, cînd eu îţi povesteam micile ciocniri pe care le aveam cu el ? Acum înţeleg eu de ce-mi spunea ori de cîte ori avea ocazia : „Îţi cunosc părerile dumitale despre mine. Ştiu că nu sînt dintre cele mai bune, dar să ştii că nu ai dreptate !" Aşa-mi spunea Gîrleanu. Mă freca de ieşea untul din mine ! Ba că viu cu

articole kilometrice ; ba că-mi bazez orice argumentaţie pe stil ; ba că, dintr-un banal furt, de la un magazin cu auto-servire, fac o nuvelă poliţistă şi cîte şi mai cîte ; mereu !

— Află că Gîrleanu e un om cumsecade, să ştii !

— Nu te contrazic, dar are o meteahnă ; i-au prea intrat în sînge anumite scheme, tipare ce se potriveau unei epoci pentru totdeauna apuse şi, apoi, eşti complet...

— Eşti tu complet greşit ! Chiar atitudinea lui de azi pledează împotriva opiniilor tale despre el.

— Atitudinea ? în legătură cu ce ?

— Cu problema noastră, a descoperirii asasinului lui Aldan... şi a rolului tău în această problemă.

— Doar nu vrei să spui că...

— Ceea ce ai auzit. M-am dus la şeful tău, şi i-am vorbit despre afacere şi, bineînţeles, despre tine. La început s-a codit puţin, mi-a argumentat că n-ar fi potrivit. Se temea că prin „angajarea“ ta problema depăşeşte cadrul legal. Prostii ! Marele lui defect este că e cam fricos. L-am asigurat însă că nu rişti nimic. Înţeleg în calitate de angajat al ziarului. Iar personal, te priveşte ! N-a mai avut ce să spună. La urmă, i-am demonstrat că „Zorile noi“ n-ar avea decît de cîştigat. Vei scrie un reportaj vast şi-l vei publica în foileton.

Încercam să-l urmăresc şi încordarea mă făcea să transpir.

— Oare toţi oamenii învinşi transpiră, m-am trezit rostind ca pentru mine, fără nici o vină. Eram ca un jucător de şah înainte de mutarea decisivă. Am ridicat nepăsător din umeri. Nu se mai putea face nimic. Trebuia să accept.

Contrar obiceiului, în dimineaţa aceea m-am trezit pe la opt, după un somn ca de plumb.

Nu mai ieşisem din casă de aproape o săptămînă.

Trăiam pur şi simplu într-o stare de epuizare nervoasă, mi-era scîrbă de toate, mă simţeam ridicol şi absurd în postura mea de detectiv amator.

„Aşa nu mai poate continua“, mi-am zis.

Decis să fac măcar un pas undeva, mi-am făcut în grabă toaleta. Dar, cu mîna pe clanţă, mă răzgîndisem şi, întorcîndu-mă, am format numărul de telefon al lui Avramescu.

— Alo ! cu tovarăşul căpitan Avramescu.

— La telefon. Ai înviat mînzule ?

— Mai mult. Am luat şi hotărîrea de a porni la atac. Am de gînd s-o abordez pe duduie.

— Ura ! asta mă bucură. O faci chiar azi, nu ?

— Nu cred că... Ar fi poate prea devreme... Nu ţi se pare ?

— Nu ! Asta nu ! De altceva mă-ndoiesc. De aceea şi sînt nerăbdător şi curios. În ce mă priveşte, am convingerea că fata nu are nici un fel de amestec în toată povestea.

— Să greşească Mitran pînă într-atît ?

— Mitran ? Îţi spun eu ; s-a lăsat prea mult influenţat de zvonuri. L-a copleşit bîrfa ! Şi, chiar dacă totul ar fi adevărat, tot nu văd o legătură...

— Bine !... Am să văd eu cum fac. Sînt într-o asemenea stare, că mi-e teamă să nu comit vreo gafă.

— Mă faci să intru la idee. Te ştiu doar un coseur de mîna întîia ! Ce naiba te-a apucat ?

— Ei... Nu că aş fi de acord cu aprecierile dumitale, dar... Voi încerca. Ce oră e ?

— Douăsprezece fix.

— În ordine ! Am timp suficient să mă gîndesc. Schimbul iese tîrziu... Noroc !

La ora trei şi jumătate eram prezent în faţa uzinei. Prin una din cele două porţi alăturate, se revărsa un adevărat şuvoi de oameni care se îndreptau spre staţia de autobuze aflată peste drum, iar prin cealaltă intrau ultimii întîrziaţi.

Stam mai aproape de aceasta din urmă, dar privirile-mi erau aţintite spre desişul celor ce ieşeau.

Dacă a ieşit mai devreme ? Doar aşa s-ar putea să-mi scape. Altfel... Mă autoîncurajam, gîndindu-mă la Gabriela.

O văzui apărînd ! Silueta-i zveltă, mersul majestuos nu puteau să mă-nşele.

— Sărut mîna, domnişoară Gabriela ! Singură ?

— Bună, domnule, aici ?! se miră ea sincer.

— Da, cu nişte mărunţişuri gazetăreşti. Le-am ratat însă. Tipul meu a plecat înainte de a suna. Văzîndu-te, mi-am acordat plăcerea de a te saluta. Mergem cu acelaşi autobuz mi se pare — nu ?

— Îmi pare rău ! şi ochii ei migdalaţi îşi strecurară spre mine, printre pleoapele pe jumătate lăsate, două suliţe de strălucitoare lumină fascinantă.

Păşeam alături, îi simţeam umărul şi braţul atingîndu-mă şi mă înfioram.

— Azi nu merg cu autobuzul. Mă va lua un prieten cu maşina. Trebuie să apară dintr-un moment în altul.

— Aşa ?!...

— Aici urmează să-l aştept, dacă sosesc prima. Şi am sosit ! Se opri sub castanul desfrunzit de pe marginea trotuarului.

Ioanid sau Cioran ? o întrebai. Dacă e unul din ei, fiindu-mi amîndoi prieteni, nu-mi vor refuza un loc. Numai dacă nu te-aş incomoda, bineînţeles.

M-aşteptam la o săgeată de ironie, dar ea îmi răspunse serios, cald :

— Sincer, îmi pare rău că nu-i nici unul dintre ei. L-aştept pe Michel Claudesco. Chiar dacă te-aş prezenta, nu s-ar gîndi să te invite.

— Înseamnă că sînt un om fără noroc ! De unde naiba a mai apărut şi ăsta ?

— N-ai de unde să-l cunoşti. E un specialist francez, de origine română. A lucrat o vreme la noi apoi s-a... Era să zic „transferat" ! A fost nevoie de el la Institutul de proiectări. Cum e foarte priceput şi vorbeşte perfect româneşte, e bun pretutindeni.

— Şi ai cumva vreo perspectivă ? Vreau să spun că într-o atare situaţie a vorbi despre „perspectivă" înseamnă a pronunţa cuvîntul „mariaj".

— Nu... Nu cred ! Deocamdată sîntem prieteni. Deşi durează de cîţiva ani, prietenia noastră a rămas la stadiile începuturilor. Nici nu ne vedem prea des.

Timpul se scurgea cu repeziciune. Iminenta sosire a acestui Claudesco mă sîcîia şi nu făceam nici un progres spre ţinta ce mi-o propusesem. Trebuie să fiu mai direct.

— Dacă înţeleg bine, dumneata erai prietenă cu acest individ încă de cînd trăia Aldan şi toată lumea ştia că eşti prietena lui exclusivă, ca să mă exprim astfel...

— Exact ! Numai că Mihai cunoştea asta şi era convins că nu am, cu franţuzul, alte legături decît cele ale unei îndrăgostite de limba lui Prévert.

— Apropo de Mihai ! Ce părere ai de toată povestea ?

Întrebarea mea n-o surprinse aşa cum mă aşteptam.

— Ce-aş putea crede ? Probabil accident, cum spun oficialii.

— Ai fost vreodată cu el pe munte ?

— Desigur. Mihai era un îndrăgostit de munte, de drumeţie. „Vedea" şi ceva alpinism şi, deşi eu nu mă prea dau în vînt după urcuşuri, l-am însoţit adesea. Pot spune, chiar ori de cîte ori a urcat.

— Cum îţi explici că ultima oară n-a comunicat nimănui că pleacă... Sau poate pe dumneata te-a anunţat ? Poate l-ai condus la gară ?

— Da' de unde ! N-am ştiut nimic. Nici măcar despre intenţie. În perioada aceea eram puţin certaţi.

— Şi nu crezi posibil să-şi fi imaginat că e pe cale să te piardă şi să se fi decis să o întindă peste graniţă ?

— Dar mă surprinzi ! Te interesează grozav cazul Mihai Aldan ! Doar că eşti în urmă cu evenimentele. Versiunea cu străinătatea e destul de perimată.

— Mă rog. O dovadă în plus că nu poate fi vorba de interes din parte-mi. Dar fiindcă veni vorba...

— A ! Uitasem. Eşti redactorul unui ziar ! Mi se pare că vrei să scrii ceva...

— Aş face-o, dacă-aş fi mai bine informat. Dar aşa...

— Află că pe mine problema m-a preocupat îndeaproape. Nu demult, într-o discuţie cu nişte colegi, am făcut o adevărată expunere. Să nu crezi că am fabulat ! M-am bazat pe fapte reale, ştiute de mine. Dacă ai într-adevăr intenţia să scrii ceva şi-ţi trebuie amănunte, mai caută-mă. Ţi le voi pune la dispoziţie cu plăcere. Dar, deocamdată, mă văd silită să te părăsesc.

Un Renault albastru alunecă şi se opri lîngă bordura trotuarului.

Am avut timp să observ un bărbat elegant, în jurul a patruzeci de ani, coborînd din automobil şi deschizînd curtenitor portiera.

TREI CRIME — UN SINGUR ASASIN ?

A doua zi mă aflam în biroul căpitanului Romul Avramescu. Eram trist, dar nu descurajat. Căpitanul îmi spunea că Pavel Petrineac, cum se numea tînărul al cărui cadavru fusese descoperit în parc, nu avusese în oraş nici prieteni, dar nici duşmani.

— Singura lui legătură mai strînsă era vînzătoarea de care ţi-am vorbit. Înaintea dispariţiei, atît el, cît şi prietena sa se hotărîseră să plece într-o scurtă călătorie pe munte. Aşa a declarat mama fetei. Tînăra avea 18 ani, abia terminase un curs profesional şi toate caracterizările aflate la dosarul ei scot în evidenţă o fire modestă şi retrasă.

— Cine putea fi interesat ca vieţile lor să se curme ?

Probabil gîndisem şi de astă dată cu voce tare, fiindcă, de lîngă fereastră, de unde se afla, Avramescu replică zîmbind cu amărăciune :

— Îţi dai, cred, seama ce-ar însemna un răspuns la întrebarea ta ? Cheia enigmei. Numele asasinului sau poate chiar asasinul în carne şi oase, adus aici, în birou.

— Poate n-o să mă crezi, dar în următoarele cinci minute îţi voi da răspunsul. Poţi chema şi un martor dacă doreşti.

Privirea lui Avramescu căpătă o expresie violentă exprimînd, nu curiozitate, ci mai degrabă nedumerire.

— Cred că nu ţi-ai închipuit că mă refeream la criminal ? Vorbeam de propunerea procurorului Mitran Bunea. Accept adică să colaborăm serios la descoperirea asasinului sau asasinilor.

I-am văzut muşchii feţei relaxîndu-se, sclipirea din ochi stingîndu-i-se. Vocea lui subţire, puţin piţigăiată,

mi se părea, raportînd-o la uniformă, lipsită de autoritate evidentă.

— M-am gîndit şi eu. Am luptat din toate puterile să-mping lucrurile pe acest făgaş. Pînă acum însă nu am putut ajunge la nici o concluzie. În sprijinul nostru rămîne un singur element de natură tehnică. Plaga e rezultată în urma loviturilor date cu un cuţit de vînătoare.

Ştiam că se referă la un cuţit anume, opera unui artizan cunoscut în tot oraşul. Un asemenea cuţit fusese descoperit la cîţiva metri de locul unde zăcuse cadavrul lui Aldan.

Într-adevăr, era singurul element care te putea determina să faci o legătură între cele trei asasinate.

— Faptul că a fost găsit aproape de cadavrul lui Aldan un cuţit, care se ştie că a fost al său, l-am considerat o simplă întîmplare, continuă căpitanul. Acum însă, cînd geamănul acestui cuţit a asasinat alţi doi oameni, mai crezi că e o întîmplare ? Eu nu. Am un fel de presimţire că trebuie să existe o strînsă legătură. Dar faptele mă împiedică să merg prea departe cu presupunerile.

— Ciudaţi mai sînteţi voi, oamenii legii. Mereu reveniţi la fapte. Dar viaţa n-ar putea exista în afara lor ? Îmi mişcam degetele nervos ca şi cînd aş fi lovit clapele unui pian invizibil.

— Tot ce se poate. Dar nu totdeauna avem timp de filozofie. Noi trebuie să apărăm dreptatea şi adevărul. Şi, pentru asta, trebuie să analizăm faptele.

Ultimele cuvinte rostite de Avramescu m-au scos din amorţeală. Mai precis, tresărisem la auzul lor. Mi s-au părut atît de profetice încît m-am temut ca nu cumva căpitanul să se afle „în formă" şi să-mi ţină vreo conferinţă despre dreptate şi adevăr. Îmi şi imaginam valurile de fraze retorice. Mă vedeam zbătîndu-mă între ele cu disperarea celui care vrea să scape de la înec.

Norocul meu a fost că, tocmai în acea clipă, asemeni unui colac salvator, aruncat de cine-ştie-cine, a izbucnit ţîrîitul prelung al telefonului.

Fără să ezit, m-am ridicat.

— Încotro ? mă întrebă mai mult din priviri Avramescu.

— După fapte, am zîmbit ştrengăreşte şi, fără să-mi fi propus, mi-am amintit de existenţa lui Franz Iosef. Desigur, la acea oră nebunul îşi făcea rondul prin cîrciumile oraşului.

O BERE LA „HALBA DE CRISTAL"

Peste un sfert de oră eram într-un taximetru. Străbăteam o stradă a oraşului vechi. Circulaţia era mai puţin intensă, aşa că se putea goni fără grijă.

Casele nu prea înalte, majoritatea în stil german de pe la începutul secolului al XVIII-lea, aveau ferestrele înguste şi acoperişurile teşite. Uliţa strîmtă şi viteza îmi dădeau impresia că din clipă în clipă, se vor prăbuşi peste parbriz.

Glasul şoferului mă făcu să tresar.

— Am ajuns la „Halba de cristal".

— Bun. Coborînd, mă oprii în faţa portalului masiv din lemn de stejar sculptat, cu înflorituri de fier forjat. De cîte ori veneam aici, îmi atrăgea atenţia şi-i acordam cîteva clipe. Mi se părea un lucru de bun gust ; adevărată artă.

— Vă rog... Aştept sau achitaţi cursa ?

— Iartă-mă ! Achit desigur... Voi rămîne poate ceva mai mult.

Ca să fiu sincer, n-aveam prea multe speranțe că-l voi găsi pe nebun aici. Ceea ce mă făcu să intru cu toată convingerea era pofta de a bea o halbă de bere. Înăuntru, fumul de tutun plutea în nori groși, îmbrăcînd fiecare bec într-o sferă de ceață.

Rămăsei o clipă în prag și, tușind, privii peste capetele consumatorilor. Fără să mă opresc asupra vreunuia, am pășit mecanic spre bar.

Barmanul, un tip de necioplit, nu manifestă nici un fel de surprindere cînd, apropiindu-mă de el, îi șoptii la ureche :

— Franz Iosef, nebunul, vine des pe la dumneavoastră ; se află cumva aici în clipa de față ?

Nu-mi răspunse imediat. Schimbă o privire cu un tip mărunt, cocoțat pe un scaun lîngă tejghea. Apoi mă examină cu o privire superficială :

— Nu, nu-i aici. Nici nu vine... La noi e bufet „a-ntîia !". Pe el îl găsești în vreo „bombă"... Vă mai pot fi cu ceva de folos ?

— Dă-mi te rog și mie o halbă.

În timp ce rădea halba, începu să manifeste ceva mai mult interes pentru mutra mea. Se vede că trecusem favorabil examenul. Îmi făcu semn să mă-aplec.

— Păreți băiat cumsecade, de ce să nu vă ajut. Pe la ora șase, zise el trăgînd cu ochiul spre vechiul orologiu din perete, Franz Iosef al dumitale a stat la masa din colț. Dreapta mea !... Cu domnul acela care mai e și acum acolo și bea ceva...

— Așa, care va să zică ? Și am căscat ochii mari, neputînd să-mi ascund uimirea. Mulțumesc foarte mult. E vorba de o chestiune particulară...

— Mă rog, vă privește ! adăugă satisfăcut și oarecum sigur de bacșișul ce era convins că îl merită informația.

Întorcînd privirea discret spre masa indicată de barman, din uimit devenii uluit. Recunoscui, din profil, figura care mi se întipărise vie în memorie a domnului Michel Claudesco.

Franz Iosef și Claudesco ! Bînd și poate ciocnind la aceeași masă, într-un asemenea local „a-ntîia" ! Asta depășește orice închipuire ! Dar ăsta e un lucru teribil de suspect.

Fără să mai stau pe gînduri, m-am îndreptat ață spre masa tipului.

— Îmi permiteți ?

Făcu un semn aprobativ din cap, dar era evident că prezența mea îl incomoda. Mă trată cu atîta indiferență, ca și cum nici n-aș fi existat. Totuși... sau poate numai mi se părea mie ? Aveam impresia că privește intenționat peste umăr, spre una din mesele ce se aflau în partea opusă.

„Intenționat o face ca să nu-mi ofere prilejul să-l privesc în față" mi-am zis și am comandat încă o halbă, fiindcă mi se părea a fi pus pe ședere. Dar nu era așa. Cînd băiatul mi-aduse halba, el ceru plata.

Chelnerul plecă după bonier și l-am văzut pe Claudesco dînd semne de nervozitate. Mi se părea momentul cel mai potrivit de a intra în acțiune.

— Nu vă supărați, am impresia că ne cunoaștem de undeva. Înlemnit de propria-mi îndrăzneală ca și de stupiditatea banală a frazei, așteptam paralizat un răspuns. Se părea că nu mai avea să vină.

Mă lăsă suspendat, ca atîrnînd în vid, și, abia cînd văzu chelnerul reapropiindu-se, Claudesco catadixi să mă ia în seamă :

— Nimic nu mi-e mai nesuferit decît indivizii care se agață de oameni prin cîrciumi. Rosti cuvintele ca și cum își vorbea sieși. Mai grețoși ca bețivii care plîng și se sărută, mai adăugă el, făcînd un gest de dezgust ucigător.

Se ridică aruncînd pe masă o bancnotă și, fără nici o privire măcar, se îndreptă spre ieșire.

Îi urmării statura înaltă, mersul elastic. O furie terifiantă îmi sfîșia măruntaiele, dar ce puteam face.

Brusc, am scos din buzunar o hîrtie de cinci lei și, lăsînd-o pe masă, am zvîcnit după el.

Ajungîndu-l în prag, cu o șoaptă strangulată, voind instinctiv — probabil — să mă răzbun pentru disprețul cu care mă tratase, i-am strigat în nas :

— Stimate domnule Claudesco, nu vreți să fiți amabil să mă conduceți și pe mine cu mașina dumneavoastră ?

Știam că Renault-ul nu era afară. Nu-l văzusem și nici nu aș fi mers cu el, dar voiam să-l înfurii, să-l fac să-și iasă din pepeni.

Dar n-am sfîrșit bine gîndul, că o mînă puternică mi se înfipse în guler pe la spate.

— Cred că nu vrei s-o ștergi fără să plătești, stimabile?

Nu stătu să-mi asculte explicațiile și nici nu aș fi fost capabil să articulez vreun cuvînt, atît de zdravăn mă strîngea.

— Nu-i nimic, replică namila ca răspuns la grohăiturile mele. Se mai întîmplă ! Surprize de genul acesta avem în fiecare zi. Ne cunoaștem noi clienții ! Și bruta zîmbea larg, în timp ce eu simțeam că, dacă nu slăbește cît de cît strînsoarea, voi leșina.

— Nu-i vorba de trei, patru lei, dar... știi, asta ca să poți să mai dai pe la noi și mîine. Altfel, sensibil cum pari a fi, s-ar putea să te cuprindă rușinea.

Polarizasem toate privirile celor din jur. Nu-mi dădui seama de asta decît în clipa cînd am ajuns în fața

barului. La rîndu-mi, am cercetat cu multă atenție mediul, dar nu am descoperit nici urmă de simpatie sau aprobare. Mi-am zis că orice explicație ar fi de prisos.

Scosei altă bancnotă și o întinsei barmanului.

În clipa cînd namila o înșfăcă, întrebîndu-mă dacă mai doream rest, un hohot de rîs răsună la mai multe mese.

Claudesco abia acum ieșea, iar eu aș fi vrut să se dărîme tavanul pe mine sau să se deschidă și să mă-nghită pămîntul.

*

La ora șapte dimineața cînd Avramescu intra pe poartă, ofițerul de serviciu îi comunică grav :

— Vă așteaptă cineva de aproape două ore.

— Două ore ?!... Asta-i bună. Da ce-și închipuie că viu la serviciu la miezul nopții ?

— Nu știu ce și-o fi închipuind. L-am întrebat, dar n-am putut scoate de la el decît că e vorba de ceva important. Pare cam sonat tipul, așa, dacă-l privești atent.

Nu mai ceru lămuriri suplimentare și grăbi pasul.

Îi ieșii înainte pe culoar și nu păru surprins că mă vede.

— Nu mă așteptam să te văd astăzi, dar mi s-a spus că sînt așteptat și mi-am închipuit că ești dumneata. Cum se face că ai venit de aproape două ore, doar ne cunoști orarul ?! E ceva grav ?

— Nu prea știu ce să zic...

— Atunci cine vrei să știe ? Ofițerului de serviciu i-ai spus că e vorba de ceva important. Ha, ha, ha ! I-ai făcut impresia unui trăsnit, dar, de vreme ce ți-a dat voie să intri, înseamnă că tot nu te-a considerat periculos, rîse el din inimă. Intră !... Ești musafir !... Bem cîte o cafea și îmi povestești.

Ne așezarăm pe o canapea, alături, avînd biroul în față. Avramescu sună și comandă cafelele iar eu am început să-i povestesc totul cu lux de amănunte.

Căpitanul mă asculta, dar nu părea prea atent. La unele episoade făcea chiar impresia că e absent cu totul.

Situația începu să devină enervantă. Avramescu își aprinse tacticos o țigară, aspiră fumul profund și, abia după aceea, trezit ca din somn, întrebă :

— Ei... ce zici ?

Simțeam că-mi pierd cumpătul.

— Ce să zic ? Doar am tot zis pînă-acum !

— Am auzit, am auzit ! Te întreb ce părere ai, ce propui, cum crezi că ar trebui să procedăm mai departe ?

— Păi... eu cred că ar trebui să fim mai „operativi", că...

— Ce vrei să insinuezi prin aceasta ?

— Nu vreau să insinuez nimic. Vorbesc direct. Am impresia că nimeni n-ar mai putea contesta acum că între Gabriela Tudose, Michel Claudesco și Franz Iosef, nu există o strînsă legătură. E un triunghi care mi se pare de-a dreptul suspect. Cel puțin !... Și, de vreme ce s-a desenat, cred că ar fi cazul să-i calculăm dimensiunile. Baza, înălțimea, suprafața... perimetrul etc.

— Eu am impresia că nici unul nu sîntem prea buni pentru un astfel de lucru. Dacă e triunghi-dreptunghi ? Am și uitat teorema lui Pitagora.

— Nu !... Nu m-am sculat la cinci dimineața să-ți ascult ironiile, să-ți suport înțepăturile...

M-am ridicat de pe canapea și, mergînd la fereastră, am aruncat o privire pe deasupra acoperișurilor.

— Părerea mea, care la vremea potrivită i-am comunicat-o și lui Mitran Bunea, este că asasinul lui Mihai Aldan, dacă există unul, nu poate fi decît printre cunoștințele acestuia. Nu ți se pare cam nefiresc că Aldan

pleacă în munți așa... fără să-și anunțe prietenul cel mai bun, pe Ioanid Varga ? Și încă asta treacă-meargă, dar pleacă fără să-i spună măcar logodnicei, iubitei sale ?

— Asta cine mai e ?

— Inginer Gabriela Tudose !

— Ți-a spus ea că era prietena lui Aldan ?

— Oarecum !... Doar toată uzina știe. E de notorietate publică. Asta e una la mînă. În al doilea rînd : cum se face că ea, în vreme ce se lăsa giugiulită de Aldan, întreținea o candidă și de-a dreptul înduioșătoare legătură de prietenie cu Michel Claudesco ?... Cel puțin asta mi-a declarat-o clar, direct ! Și cum îți explici că acest domn, pentru care am toată stima, deși nu prea cred că face mare brînză nici măcar profesional, vine aici și, din întreg orașul, cît e de mare, nu găsește pe altul cu care să stea de vorbă, decît pe nebunul împărat, Franz Iosef?

— Bravo, bravo ! spuse Avramescu. Văd că ți-a intrat în suflet chestia. Încă o pledoarie ca asta și îți vom da recomandarea pentru teza de licență în drept. Ce-ți mai trebuie facultate ? Ești un criminalist înnăscut.

— Vrei să spui că nu am dreptate ?

— Dimpotrivă, mă văd silit să-ți recunosc calități pe care nici nu ți le bănuiam !

După ultimele cuvinte, apăsă pe un buton.

Peste cîteva clipe se deschise ușa și apăru Cerneag.

— Condu-l te rog pe tovarășul pînă la biroul maiorului Dănilă. Mi se adresă apoi ca și cum ar fi voit să se scuze :

— Uitasem să-ți spun că maiorul dorește să-ți vorbească.

Mi-l imaginasem pe maior în jurul a cincizeci de ani, gras, bondoc, cu chelie.

Era exact contrariul. Înalt, brunet, cu o chică bogată. Mai ales nu puteam spune despre el că e bătrîn şi gras. Părea distins, sportiv şi permanent preocupat de rezolvarea unei probleme grave. Nu făcea impresia unui tip prea comunicativ. Aşa am crezut la prima vedere, deşi, peste cîteva clipe, aveam să mă conving că mă înşelasem. Era un ins vorbăreţ, familiar, dar nu lipsit de politeţe. Tocmai termina o convorbire telefonică.

Ridică privirile spre mine zîmbind şi îmi făcu semn să şed.

— Da, chiar acum... O să-i comunic eu... În ordine! Aşeză receptorul în furcă şi se întoarse lăsîndu-mă să-i văd faţa. Va să zică dumneata! Am discutat aseară cu procurorul Bunea asupra cazului Aldan. Nu prea merg lucrurile, nu ţi se pare?

— N-aş putea spune că merg strălucit, dar nici... Am impresia că se bate prea mult pe loc, că afacerea trenează. Prea umblăm cu mănuşi. Nu vrem să deranjăm pe nimeni, nu vrem să supărăm...

— Îmi pare bine că măcar dumneata eşti mai energic. Sînt de acord că se cam tărăgănează. Părerea mea e că nu acţionezi de fel greşit. Ultimele iniţiative m-au făcut să cred că te afli pe drumul cel bun... Aş avea de făcut doar o observaţie. Dacă te-ai putea abţine să mai superi fetele şi să fii mai politicos cu străinii. Pe domnul Claudesco îl avem în evidenţă. E într-adevăr un tip bizar, dar nu trebuie să uităm că, în activitatea profesională pe care o desfăşoară la noi, ne este de un real folos. Nu vreau să mă înţelegi greşit! Asta nu înseamnă că vreau să-ţi pun anumite limite. Continuă-ţi nestingherit investigaţiile. Şi... pentru că vorba multă e sărăcia omului, îţi urez succes.

Îmi întinse mîna.

— A? Era să uit, se lovi ca un copil cu degetele peste frunte, ca şi cum ar fi fost gata să comită o importantă omisiune. Cînd ai intrat dumneata, tocmai vorbeam la telefon cu căpitanul Avramescu. Zicea că a uitat să-ţi comunice, îl rugase şeful dumitale de la „Zorii noi", după cîte am înţeles e nevoie de un reportaj despre rolul tînărului inginer în producţie. Ţi-aş sugera să iei ca model pe unul din uzina unde a lucrat Aldan. Tot ai dumneata prieteni acolo. Ce zici?

— Dacă trebuie...

— Important e că ai putea afla cu această ocazie lucruri interesante. Asta e o părere! Depinde cum le vei cerne, cum le vei privi. Dar iartă-mă. Te învăţ eu pe dumneata gazetărie?!...

Ieşind de la maior, nu puteam scăpa de impresia că vocea lui îmi era cunoscută de mai înainte. O mai auzisem undeva. Dar unde oare? Probabil, face şi asta parte din halucinaţiile mele din ultimul timp. Dacă am vizuale, de ce n-aş avea şi auditive?

Am iuţit pasul, amintindu-mi că intenţionasem să trec şi pe la procurorul Mitran Bunea.

MĂRTURII NEAŞTEPTATE

Deodată, îmi veni altă idee. Tocmai se apropia un taxi, a cărui indicaţie „Liber" o zăream de departe. I-am făcut semn să oprească.

— La „Halba de Cristal", te rog!

*

La numai un sfert de oră după plecarea de la maiorul Dănilă, intram în faimosul local.

Amintirile proaspete încă şi neplăcute, de aici, nu-mi provocară nici o emoţie. Am observat doar că barmanul îmi zîmbeşte insinuant.

Am trecut fără să-i acord vreo atenţie şi m-am aşezat la o masă tocmai în capătul celălalt al salonului. Nu erau prea mulţi clienţi şi chelnerul veni destul de repede.

Se purta ostentativ de amabil, ceea ce m-a făcut să presupun că, după incident, găsise şi ceilalţi cinci lei pe masă. Dar eu m-am făcut că plouă şi ne comportarăm ca doi necunoscuţi.

I-am atras atenţia că masa era murdară şi, în timp ce o ştergea, i-am cerut obişnuita halbă cu bere.

Constatînd că nici unul dintre cei care m-ar interesa nu se afla în cîrciumă, am băut berea şi am repetat gestul cu banii.

Spre marea-mi surprindere, afară mă izbesc de namila care cu o zi înainte mă luase de guler şi care acum, foarte politicos, mi se adresă înclinîndu-se :

— Atît de repede ? Chiar voiam să vă spun că probabil în cursul serii va veni pe la noi Persoana care vă interesează.

— Mă interesează mai multe persoane.

— Eu credeam că numai „împăratul", la el m-am referit...

— Mulţumesc, am lăsat banii pe masă.

*

M-am îndreptat spre uzina în care devenisem un musafir obişnuit. Aici lucrau Gabriela Tudose, Petre Cioran, Ioanid Varga ; prietenii mei de acum şi foşti prieteni şi colaboratori ai lui Aldan.

Nimerisem cum nu se putea mai bine. Oamenii erau adunaţi în vederea unei şedinţe. Din treizeci convocaţi, lipseau doar patru. Convocatorul era pe masă şi, în dreptul fiecăruia din cei patru, era cîte un A.M., adică „absent motivat". Ceea ce mă miră fu faptul că un asemenea A.M. era şi în dreptul numelui Cioran Petre.

Aproape toţi ceilalţi douăzeci şi şase se aflau adunaţi şi fiecare şedea pe cîte un scaun.

Sala era a bibliotecii clubului. Deocamdată, pe lîngă masa prezidiumului se învîrtea Gabriela Tudose, care-mi păru foarte agitată.

Se aşeza, se ridica, şoptea ceva la urechea unuia, ieşea afară, revenea. Părea secretara sau organizatoarea principală a şedinţei.

La ordinea de zi fusese înscris un singur punct : „Constituirea clubului tehnic al tinerilor ingineri din uzina Hidromatica".

Scopul era stimularea activităţii de cercetare ştiinţifică în rîndurile acestei categorii. Le citisem cu vreo două luni înainte proiectul de statut şi îl cunoşteam.

Putea deveni membru al clubului inginerul care avea cel puţin o inovaţie sau o raţionalizare realizată. În subsidiar erau admişi, însă, şi cei care aveau doar preocuparea de a realiza ceva legat de îmbunătăţirea fluxului tehnologic sau organizarea ştiinţifică a producţiei.

În sfîrşit şedinţa se deschise şi se desfăşura grăbit, într-o stare de tensiune generală, pe care nu o puteam înţelege.

Înscrierile la discuţii, deşi surprinzător de multe, mulţi se înscriau numai pentru a figura în procesul verbal, nu avură darul să risipească încordarea şi proasta dispoziţie generală. Aceasta nu dispăru nici chiar atunci cînd luă cuvîntul un tip à la Caţavencu. Critica aspru conducerea uzinei care, chipurile, făcuse din ei nişte „simpli contopişti" cărora nu le mai lipsea decît gustarea dichisită de

la ora zece, cum se exprimase el. Am remarcat, însă, că nu zîmbește nimeni.

Toți erau absenți, parcă urmăriți de o teamă necunoscută ce plana asupra capetelor lor și majoritatea, observasem, întorceau privirile spre intrare mereu.

Ioanid Varga stătea cel mai aproape de ieșire și era de o paloare aproape cadaverică, avînd în privirile-i rătăcite o teroare care se amplifică și mai mult în clipa cînd fu ales în prezidiu.

Numele său era rostit foarte des, elogiindu-i-se calitățile profesionale, spiritul de înaltă ținută morală, de colegialitate. Observam că fiecare referire la aceste lucruri îl atingea ca o lovitură de bici.

La sfîrșit fusese oarecum criticat. Se știa doar că lucrase cu prietenul său, strălucitul inginer Mihai Aldan, la o invenție de mare interes pentru uzină. Vorbitorul care abordase această problemă arătă că le fuseseră alocate fonduri substanțiale, fuseseră trimiși pe rînd în străinătate pentru documentare ; după cîte știa el, erau avansați cu proiectele în asemenea stadiu, că urmau să mai facă doar efortul final pentru a atinge ținta.

Deși nu acesta era obiectul discuțiilor îmi dădeam seama că inginerul Varga Ioanid, prin abandonarea inovației la care lucrase cu Aldan, stîrnise o nedumerire colectivă.

Înțelegeau cu toții că fusese lovit de pierderea ireparabilă și neașteptată a prietenului și colaboratorului său. Dar, în același timp, erau convinși că tocmai memoria dispărutului îl obliga să reia munca la inovație.

Acestor raționamente, Ioanid Varga le opunea întotdeauna o formulă stereotipă, devenită plictisitoare și într-un fel enervantă, prin lipsa ei de substanță :

— Faceți ce vreți ! Pe mine, însă, vă rog să mă înțelegeți : nu mai am puterea s-o iau de la capăt. Mai ales că

planurile invenției au dispărut împreună cu valiza lăsată de Mihai la hotel.

Deci, toată discuția fusese zadarnică.

În sfîrșit, ședința se termină. Toți se risipiră pe la treburile lor. În sală mai rămăsese doar Gabriela Tudose.

M-am apropiat de ea :

— De ce nu insistați mai mult ? Dumneata, cel puțin, n-ai scos un cuvînt. De ce ? Ești atît de convinsă că a renunțat pentru totdeauna ?

Gabriela ridică spre mine privirea tristă, dar nu plină de reproșul la care mă așteptam. Avea un aer absent și mi se părea că nu percepuse sensul celor spuse.

Fără să scoată un cuvînt, se îndreptă spre geam. Se fumase mult și credeam că vrea să-l deschidă.

O urmăream cu o bizară curiozitate și, de ce să nu recunosc, amuzat.

Știam că dacă nu mă ura — și nu avea un motiv anume — cel puțin mă privea cu superioritate. Un intrus care, neavînd ce face, se băgase în povestea cu Aldan și voia să i se bage și ei în suflet. Eram gata să pariez că astea-i sînt gîndurile. În fața ei nu puteam fi decît un vinovat. Insistențele mele îi redeschiseseră o rană, îi răscoliseră niște amintiri pe care ea fusese pe cale să le uite.

Stătea în fața ferestrei. Fie că se răzgîndise, fie că uitase că a vrut s-o deschidă.

— Ți-e rău ? Întrebarea mea a sunat strident. Pînă și eu am avut senzația stranie că nu eu am pus-o. De fapt, fusese o intervenție mecanică, un fel de reacție a subconștientului, față de o realitate care începea să-mi depășească sistemele logicii. Efectul ei fu cu atît mai neașteptat. Gabriela se întoarse brusc și aproape că alergă spre mine. Sunetul pașilor ce o apropiau se năștea departe de ființa ei de sînge și de carne. O priveam extaziat. Părea

un heruvim de fantezie suprarealistă, desprins dintr-o icoană.

Peste cîteva secunde, heruvimul își lăsa fruntea pe umărul meu și glasul îi suna aproape de urechea mea, plin de o durere, ce mă făcu să tresar :

— L-au arestat pe Cioran ! Știu că-l poți ajuta... Nu-i vinovat cu nimic, crede-mă ! Ridică ochii înlăcrimați spre mine și, văzîndu-mi probabil uimirea, adăugă : aseară pe la ora unsprezece...

Plînsul ei era înăuntru. Doar în răstimpuri răzbătea în afară ca o pală de vînt.

Abia în clipa aceea înțelegeam atmosfera ciudată care dominase ședința.

URMELE NU DISPAR ÎN PĂDURE

Pregătindu-mă să plec spre „Halba de Cristal" mă mai chinuia încă întrebarea :

Pentru ce tocmai namila, bruta care mă luase de guler ca pe un oarecare derbedeu, se simțise acum dator să mă informeze de venirea lui Franz Iosef în local ? Să fie oare numai dorința de a se reabilita în ochii mei, după ce-și dăduse seama că o făcuse de oaie ?

De fapt, ce rost are să bat la uși deschise ? Bine că s-a simțit și mi-a înlesnit întîlnirea cu nebunul.

Acesta, pe cît de răsunător îi era numele, pe atît de greu putea fi găsit. Dormea unde-nopta. Își avea cuiburile lui greu de găsit.

Unul dintre acestea era și pivnița unei case din preajma

stadionului. Numai că toate încercările mele de a-l vizita incognito dăduseră greș.

Aveam deci motive să fiu satisfăcut de informația binevoitoare a chelnerului. Mă hotărîsem să ajung la local pe jos și tot drumul am fost bine dispus, chiar vesel, aș putea spune.

Intrat în cîrciumă, m-am instalat într-unul din cele mai retrase locuri. Un colț și pe jumătate ascuns de o coloană. Constatam cu surprindere că are o nebănuită „valoare strategică". Puteam ține sub observație intrarea în local fără să fiu zărit.

Exact în acel moment își făcu apariția un individ bine legat care, fără să privească înlături, trecu printre mese. Se vedea cît de colo că nu-i convenea un loc în prim plan. Îl comparam cu o pasăre de noapte pe care lumina unei lanterne o surprinde pîndindu-și prada și e silită s-o zbughească în altă parte.

Urmărindu-i mersul, îmi făcu impresia că e beat. Mergea clătinîndu-se ușor și, după atitudinile celor doi de la bar, care discutau despre el, era clar că și lor le făcea aceeași impresie.

Chelnerul se și îndrepta spre masa lui. Dacă era într-adevăr beat, nu avea voie să-l servească. Spre mirarea lui, omul era absolut treaz. Părea istovit de un efort uriaș.

L-am auzit comandînd cu voce fermă :

— Dă-mi te rog o sticlă cu sifon. Și, fiindcă băiatul nu se mișca să execute comanda, continuînd să-l privească oarecum curios, străinul se întoarse intrigat și repetă :

— Am cerut un sifon sau poate ai ceva-n urechi ? !

— Ba nu, dar credeam că...

— Nu trebuie să crezi nimic, ci să auzi ! Nu mai doresc nimic altceva. Deocamdată.

Chelnerul reveni după cîteva clipe. Îi puse pe masă sifonul cerut şi un pahar.

Întors lîngă bar, comenta cu barmanul. Priveau amîndoi fără sfială spre necunoscut. După cîte îşi aminteau, nu mai călcase prin acest local.

Tipul agită sifonul cu o dexteritate neobişnuită, apoi, de la înălţime, dădu drumul jetului de apă gazoasă în pahar. După ce-l umplu pe jumătate, puse sticla la o parte şi, ridicînd paharul în lumină, îl privi îndelung învîrtindu-l între degete. Abia după aceea îl duse la buze şi sorbi.

Făcuse totul cu gesturi de ritual şi nu înghiţi apa, decît după ce o purtă prin gură, aşa cum fac marii degustători de vinuri. Auzisem şi eu că în urma unui asemenea gest se spune cu precizie specia, recolta, concentraţia de alcool şi celelalte atribute ale vinului respectiv. Dar la sifon ?...

Individul mă distra. Dar, între timp — ieşise din transă şi nu mai părea interesant. M-am întors din nou spre intrare.

„Numărul de divertisment", cum etichetasem chestia cu sifonul, mă cam făcuse să uit pe ce lume trăiesc şi apariţia nebunului Franz Iosef în cadrul uşii a constituit o surpriză.

Mă gîndeam să-l las să se aşeze şi să-l abordez cu multă blîndeţe, eventual cucerindu-l cu un şnaps. Dar „împăratul" nu făcu nici doi paşi peste prag şi se opri. Cu acele priviri specifice paranoicilor complexaţi, în care se oglindeşte într-una o teroare fără sens, privea în jur.

Lua mutrele la rînd. Probabil îl apăsau marile şi imperialele griji şi, această postură, dădea impresia că îşi caută pe unul din dregătorii şi sfetnicii săi în vederea rezolvării cine ştie căror treburi de stat.

Îl studiam cu multă atenţie aşa că nu-mi scăpă şocul în clipa cînd privirile îi căzură asupra degustătorului de sifon. Groaza din ele atinse paroxismul şi, aşa împietrit cum rămăsese, cu trăsăturile adînc săpate în obrazul înţepenit, părea o bizară statuie de slujitor al infernului. Dar imobilitatea aceea completă, provocată de amplificarea groazei, dură doar cîteva clipe. În momentul cînd şi degustătorul ridică ochii observîndu-l, nebunul, cu o iuţeală de neconceput pentru mersul său nătîng şi dezlînat, făcu stînga-mprejur şi o tuli pe uşă ca fugărit de strigoi.

Degustătorul, adineaori atît de obosit şi molîu, scoase fulgerător o monedă, o trînti pe masă pentru a-l face pe chelner atent că achitase şi, cu iuţeală de care nu l-ai fi crezut capabil, se repezi pe urmele nebunului.

Fără să mă gîndesc la ceva anume, fără un scop precis, m-am ridicat luîndu-mă după ei.

În stradă, degustătorul se opri. Ciuli urechile, privi în ambele părţi şi îşi reluă goana în direcţia din care se auzeau paşii sacadaţi pe care nebunul îi bătea în liniştea nopţii, lovind asfaltul cu bocancii săi potcoviţi.

Era ca o scenă cu nebuni scăpaţi dintr-un ospiciu.

Degustătorul alerga în faţa mea la douăzeci de paşi, iar eu căutam cu privirea un poliţist dintre acei care, atunci cînd nu ai nevoie, îţi ies în cale la fiecare pas.

Cu destulă greutate am dat peste un agent de circulaţie, care tocmai ieşise din schimb.

Înţelegînd, mai mult din gesturile mele, că e vorba de ceva grav şi, uitînd toate regulamentele, începu să alerge şi el alături de mine.

Cursa începuse să mă obosească, iar miliţianul, cu forţe proaspete, reuşi să mă depăşească uşor.

Auzind paşi în urmă, am întors capul şi am observat că după mine mai aleargă şi un chelner de la „Halba de

Cristal". Probabil numai din curiozitate. Eram acum cinci oameni angajați într-un veritabil maraton.

Abia mai zăream în depărtare și numai din cînd în cînd spatele aplecat al „degustătorului" care continua cursa cu ultimele puteri.

Agentul de circulație mă dezolă. Obosise mai repede decît prevedeam și la un moment dat se opri. Eram gata să-i arunc o replică usturătoare dar mi-am dat seama, apropiindu-mă de el, că meșterește ceva la o cutie mică dreptunghiulară. Era un emițător de radio pe care, am remarcat cu surprindere, agentul îl folosea cu destulă abilitate. Cînd am ajuns lîngă el era în plină activitate de emisie-recepție :

— Ascultă mă... A, tu ești de serviciu, Cerneag ?

Probabil că răspunsul afirmativ, îl bucură. Trecu la indicarea datelor necesare asupra traseului...

— Mașina de serviciu, perfect ! Închise aparatul și reluă cursa cu ceva mai multă vioiciune. Făceam evidente eforturi pentru a mă ține numai cîțiva pași în urma lui. Degustătorul pierduse destul teren.

L-am văzut privind peste umăr și am înțeles că își dă seama, poate pentru întîia oară, că în spatele său mai aleargă cineva.

Fugea aplecat în față și, făcînd apel la ultimele-i puteri, luă iar avans.

Ajuns lîngă o grădină cu poarta larg deschisă, profită de moment și se făcu nevăzut.

Agentul nu avea nici o armă asupra sa. L-am văzut oprindu-se neputincios. M-am gîndit să-l ajut cu cîteva explicații mai riguroase.

— Cerneag îți va confirma, individul e urmărit de miliție.

— Degeaba. Nu-l mai pot urma, îmi răspunse gîfîind.

La capătul grădinii începe pădurea. Așa că... trebuie să-l lăsăm dracului !

— Bine... Eu îl voi aștepta pe Cerneag. I-am mulțumit și, salutîndu-l, mă pregăteam să abordez panta străzii. Dar au fost suficienți o sută de metri, ca să-mi văd efortul răsplătit. În fața mea, prăbușit pe caldarîm, probabil leșinat, Franz Iosef.

Încă eram aplecat asupra lui, cînd I.M.S.-ul de serviciu opri în mijlocul străzii în dreptul nostru. Din el coborî Cerneag. Ajutat de șofer, îl urcă pe nebun în mașină.

— Îl ducem la spitalul de neurologie.

— Da ? ! De ce ? !...

— Nu găsiți că e cel mai potrivit procedeu ? Așa va fi mai bine și pentru el și pentru noi.

— Da, într-adevăr ! Iartă-mă. Sînt de-a dreptul frînt... Mă duc să mă culc... Vorbim mîine.

— Pe tipul care l-a fugărit pe „împărat" spuneți că nu l-ați mai văzut niciodată ?

— Nu. O mutră absolut necunoscută... Și la „Halba de Cristal" intra pentru întîia oară.

— Buun ! O să-i dăm noi de urme. Pădurea este — în această privință — cel mai bun aliat al vînătorilor. Pămîntul ei umed le păstrează urmele proaspete.

*

— Nu domnule, nu l-am văzut niciodată pe la noi, îmi spune barmanul, care de astă dată era cu mine de o amabilitate de care aproape mă jenam.

— Jane ! strigă el la ospătarul cu care avusesem incidentul.

— Marchez ceva pentru domnul ? întrebă acesta apropiindu-se.

— Nu. Spune-mi l-ai mai văzut vreodată pe „sifonatul" ăla, de aseară ?

— Care l-a alergat pe Împărat ?... Nu ! Cel puţin în trei ani, de cînd lucrez aici. În tura mea n-a călcat în local.

— Dacă nu-şi aminteşte Jan de el, înseamnă că... Ăstuia... nu-i scapă nici o mutră ! — mi se adresă barmanul.

Şi totuşi — nu m-am putut abţine — incidentul cu mine, se pare a-l fi dat cu totul uitării.

— Bine. Să zicem că de mutră nu-ţi aminteşti, dar nu ţi s-a părut că seamănă cu cineva, mai ales la voce ?... Am încercat să mai stărui pe lîngă Jan.

— Nu domnule ! De fapt, pe noi ne interesează serviciul. Să fie clientul mulţumit... În rest... Îmi pare rău...

— Te-am întrebat, fiindcă mi s-a părut că ar fi una şi aceeaşi persoană cu tipul care în seara aceea stătuse la aceeaşi masă cu Franz Iosef.

— Atunci cînd aţi ieşit dumneavoastră...

— Da, atunci cînd am ieşit fără să plătesc ; vorbă să fie.

— Scuzaţi şi dumneavoastră, domnule... Tipul ăla a fost la noi de cîteva ori, dar înainte de seara în care s-a-ntîmplat cu Împăratul. De-atunci n-a mai deschis uşa localului.

— Aş mai vrea să te rog ceva.

— Orice, cu plăcere. Dacă se poate...

— Aş dori să ştiu dacă au fost spălate paharele de care s-au servit aseară clienţii.

— Paharele ?... S-au spălat, dar nu toate. Au mai rămas cîteva...

— Şi bineînţeles, nu poţi preciza dacă printre acestea rămase ar putea să fie şi cel al degustătorului de sifon.

— Nu domnule, sigur că nu aş putea... Mi-ar fi imposibil.

— Cam cîte au rămas nespălate şi unde se găsesc ?

— Poftiţi după mine.

Trecurăm după o draperie în spatele barului. Într-un lighean îmi arătă vreo zece pahare.

— Iată în ce constă propriu-zis rugămintea mea. Aş vrea ca aceste pahare să nu mai fie atinse de nimeni. Va veni cineva de la miliţie să le ridice. Forma... Ori vă vor fi plătite, ori le veţi da cu împrumut, vom vedea noi.

*

— Părerea mea este că ai procedat exact cum trebuie, mă asigură Mitran Bunea, în biroul căruia mă aflam de cîteva minute.

— Mă scot din sărite ăştia de la miliţie.

— Mde !... Ai dreptate. Maiorul Dănilă...

— S-a opus cumva ?...

— Nu, nu s-a opus. Amprentele au fost reproduse şi selecţionate. Cele ale ospătarilor au fost excluse după identificarea fiecăreia. Au mai rămas două asupra cărora pluteşte incertitudinea. Maiorul a cam strîmbat din nas. A admis operaţia doar aşa... pentru a nu se opune. Auzi ! „Detectivul nu pune întrebări !"...

— Cine spune asta ?

— Dănilă.

— Şi ce face — după părerea lui — detectivul ?

— Acţionează, zice el.

— Asta înseamnă că-i... A interoga nu înseamnă care va să zică a acţiona ? Mă rog ! îi voi face pe plac şi voi acţiona. De fapt, aş fi acţionat eu şi pînă acum, dar de fiecare dată m-am împiedicat de ei. În tot cazul, din clipa aceasta declar război nu numai asasinului sau asasinilor, ci şi lor.

— Ce-ţi mai trăsneşte prin minte ? Procurorul se opri din plimbarea care-l apucase de vreo zece minute.

— Ce-mi trăsneşte ! Ei încurcă totul. L-aş lua pe Avramescu de gît şi l-aş strînge pînă i-ar ieşi ochii.

— Ce ţi-a făcut...

— L-aş întreba eu ce mi-a făcut ! De ce s-a apucat să-l aresteze pe inginerul Petre Cioran ? Cu ce scop a făcut-o, deşteptul ? Doar afirmă şi-acum că omul e nevinovat şi... Dracu să-i mai înţeleagă ! sau poate eşti şi tu de părere că m-am băgat în povestea asta numai ca să-ncurc ?

— Nu vorbi prostii ! Ai realizat cîteva lucruri remarcabile. Şi Avramescu e de aceeaşi părere. Ba chiar şi Dănilă.

— Aşaaa ! Atunci am să mă duc la ei să le prezint omagiile mele pentru măgulitoarele păreri.

— Te vei duce, dar nu pentru asta. Nu fiindcă i-ar supăra faptul... Dar să lăsăm copilăriile ! Trebuie să mergi să studiezi o declaraţie interesantă. După opinia mea foarte importantă chiar.

*

Între vila unde se afla miliţia şi procuratură e o distanţă apreciabilă, fiind plasate la două extremităţi opuse ale oraşului.

— De la una la cealaltă, faci circa douăzeci de minute cu autobuzul.

În vila criminaliştilor, primul care mă întîmpină fu Cerneag. Tocmai ieşea din biroul lui Avramescu, purtînd la subsuoară un dosar voluminos.

Mă salută şi îmi făcu semn că pot să intru.

— Bine-ai venit, pierdutule ! Te-am aşteptat ieri toată ziua. Tocmai eram pe cale să dezertez, mă întîmpină Avramescu. Nu observi nimic aici ?

— În afară de lipsa perdelelor de la ferestre...

— Asta e ! Şi crezi că un anchetator poate lucra sau măcar rămîne într-un birou ca ăsta ? Perdelele au mai mare însemnătate decît abilitatea anchetatorului. Ele creează ambianţa : dau biroului un aer familiar, intim. Cel care intră, indiferent în ce calitate, se simte îmbiat la confidenţe. Or, noi avem nevoie de anumite confesiuni. Este fapt ştiut că majoritatea criminalilor sînt oameni sensibili. Reacţiile lor la mediu sînt prompte...

— Hai, termină. Eşti capabil să-mi transformi nişte nenorocite perdele de nylon în autentici criminalişti. Ce se mai aude cu inginerul Cioran ?

— Ai venit să iscodeşti ? Sînt secrete de serviciu, tovarăşe !

— Ştiu !... Mă interesează doar declaraţia lui de sinteză.

— Eu mi-am exprimat părerea şi rămîn la ea. Sînt convins că omul e nevinovat.

— Ştiu asta. De-aceea am şi fost intrigat că l-ai arestat.

— Nu-i o arestare propriu-zisă, ci o reţinere în vederea cercetărilor, în cadrul legii şi cu aprobarea de rigoare a procuraturii. Mă interesează mai mult reacţiile provocate de arestarea lui, decît rezultatul interogatoriului.

— Înseamnă că ai de gînd să-l pui în libertate cît de curînd.

— Aproape ai ghicit, uite pe masă dosarul lui. Te las. Am o şedinţă cu maiorul Dănilă.

— Cu atît mai bine ! Spune-mi ce fac dacă termin.

— Nimic. Adică, ce vrei ! Ieşi, mă aştepţi ; cum îţi doreşte inima.

— Mă refeream la uşă ; rămîne descuiată, o...

— Da, trebuie să vină Cerneag în cîteva minute. Va

repara sistemele de comunicaţii şi semnalizare. S-au defectat. E vorba de ăstea patru butoane.

M-am aplecat peste birou. Pe o mică placă, în prelungirea primului sertar din dreapta, văzui patru butoane de culori diferite.

— Alarmă, chemarea plantonului, arestul, ocupat, le enumeră el explicativ.

— În afară de „chemarea plantonului", pe celelalte nu le prea pricep.

— „Alarmă", în caz de atac neprevăzut din partea infractorului anchetat. „Arestul", după terminarea anchetei. Chem să vină să-l conducă în celulă. „Ocupat" este becul pe care l-ai văzut la uşă, deasupra cadrului, afară pe culoar.

— De asta am observat eu la unele uşi arzînd lumina iar la altele nu ?

— Cînd e aprins, înseamnă că eşti prezent şi ocupat. Cînd nu, poate să se convingă cine vrea dacă eşti sau nu prezent ; intrarea e permisă.

— Ce ţi-e şi cu tehnica, domnule ! Mulţumesc pentru explicaţii. Dacă ajung vreodată în vreo situaţie precară, cel puţin să ştiu cum să-l iau pe anchetator înainte de a pune mîna pe butonul de alarmă.

— Zi mai bine „doamne fereşte" — vorba marxistului — cum se spune. Spor la treabă ! mai adăugă Avramescu şi ieşi.

Dosarul pe care-l aveam în faţă nu era prea voluminos. Pe lîngă fişa personală a arestatului, o adevărată biografie, mai avea douăzeci şi opt de file, rezultatul a cinci interogatorii ; întrebare-răspuns, întrebare-răspuns. Acestea erau numite impropriu declaraţii.

Unele dintre întrebări erau de-a dreptul stupide. Mi se păreau a nu avea nici un fel de legătură cu obiectul anchetei. Spre exemplu :

— Ce părere aveţi despre Mihai Aldan, ca om ?

— Deşi îmi era prieten, deci eram destul de apropiaţi, pentru mine Aldan a constituit o adevărată enigmă. Ori de cîte ori aveam impresia că am descoperit o cale spre viaţa lui interioară, foarte curînd îmi dădeam seama că mă înşelasem.

— Puteţi fi mai explicit ?

— Da. De exemplu, din punctul de vedere al banilor, Aldan părea, dacă nu un avar, cel puţin un om cu baiere la pungă. Cu toate acestea, era gata oricînd să dea oricărui fals cerşetor un obol substanţial.

— Ce înţelegeţi prin fals cerşetor ?.... şi exemple dacă puteţi oferi.

— Toţi cei care cerşesc sînt, după părerea mea, falşi cerşetori. Fiecare se bucură doar de un sprijin social, de un ajutor. Practic n-ar trebui să avem asemenea exemplare umane.

Cunoşteam, de exemplu, un beţiv inveterat care cerşea să aibă cu ce să-şi plătească băutura. I-am atras atenţia lui Mihai asupra lui, fiindcă, ori de cîte ori îl întîlneam, îi dădea cel puţin cinci lei. Aldan mi-a răspuns că asta nu are importanţă. Pretindea că un bunic al său, foarte înţelept şi „foarte om" îl povăţuise : „celor care întind mîna, trebuie să le dai, indiferent cine ar fi şi cu ce scop ar face-o". Dar un om care ajunge să cerşească, mai ales cînd la aceasta nu-l împing nevoi stricte ale vieţii, este un decăzut din demnitatea umană.

— Cunoaşteţi cuţitul cu mîner de corn de cerb, pe care-l poseda Aldan ?

— Da. Îl arăta oricui. Chiar se mîndrea cu el.

— Aţi mai văzut la cineva un asemenea cuţit.

— Nu-mi amintesc să mai fi văzut undeva. (Anchetatul a ezitat înainte de a da acest răspuns). Era menţionat în paranteză.

— Dumneavoastră nu aţi avut niciodată o astfel de armă ?

— Armă ?

— Să zicem cuţit, dacă vă deranjează termenul.

— Nu ! Eu n-am avut aşa ceva. Ezitarea a fost şi mai marcantă.

— Cunoaşteţi cumva pe artizanul care a făurit cuţitul lui Aldan şi care locuieşte pe strada Copernic la numărul unsprezece ?

— Nu. Mihai mi-a spus că l-a cumpărat cu un preţ destul de mare. Dar... de unde, nu ştiam.

Ajungînd aici cu lectura, aveam tocmai ce mă interesa. Adresa artizanului. Mă mira mult negarea lui Cioran referitoare la cuţit. Ioanid Varga îmi spusese că Cioran avea unul la fel. Slabi mai sînt şi criminaliştii ăştia oficiali ! Înseamnă că Avramescu habar n-are că Cioran....

Intră Cerneag.

— Dacă doriţi, vă duc cu maşina. Am treabă-n oraş.

— Ai venit la ţanc. Tocmai mă pregăteam să plec.

— Aşteptaţi cîteva clipe pînă iau semnătura de la maior !... Le spun că plecaţi ?

— Nu, nu-i nevoie ! Discutăm noi pe drum. Vreau să te rog ceva.

— Am înţeles... Vin îndată.

*

— Ştii cumva pe unde se află strada Copernic ? l-am întrebat pe Cerneag în vreme ce alergam cu automobilul spre centru.

— Da, cum să nu ?! E aproape de abator ; o ulicioară mizerabilă care n-a intrat în atenţia edililor pînă acum. De ce mă-ntrebaţi ?

— Mă gîndeam că ai putea să mă ajuţi într-o chestie. Tot n-ai un orar strict...

— Cum să nu ? Vă duc cu plăcere unde doriţi.

— Am motive să te rog asta... Vreau să fiu văzut, de cel pe care intenţionez a-l vizita, coborînd dintr-o maşină a miliţiei, avînd la volan un miliţian în uniformă...

— De ce nu l-aţi rugat pe tovarăşul căpitan Avramescu ? Sînt sigur că v-ar fi servit cu plăcere şi oficial.

— Ştiu, dar n-am vrut s-o fac... De aceea te-aş ruga să păstrezi chiar tăcere asupra incursiunii noastre.

— Întîrziaţi mult ?

— Maximum jumătate de oră. Sper să termin chiar mai repede.

După ce cotirăm pe mai multe străduţe înguste, intrarăm în strada Copernic.

Se mai ghiceau doar vag urmele unui fost pavaj ; era complet desfundată. Casele erau rare şi dărăpănate. Găsirăm numărul unsprezece cu destulă uşurinţă, dar...

Era o dărîmătură mizerabilă. Greu ţi-ai fi putut imagina că cineva era în stare să locuiască acolo.

— Aici nu cred că există locatari, zice Cerneag.

— La asta mă gîndeam şi eu. Totuşi... asta-i adresa !

Erau doar cîţiva pereţi pe jumătate în picioare. Restul dărîmat totul.

Am obervat, însă, un gen de subsol, o gaură în care se vedea o fereastră întreagă. Ba era chiar împodobită cu o muşcată în ghiveci şi o perdeluţă de stambă.

Groapa cu fereastră se afla în dreapta fostei scări de la intrarea de odinioară. Acum pe unde s-o fi intrînd ? !

Am luat o pietricică şi zvîrr... în fereastră. Aceasta se deschise repede. Am văzut chipul unui bătrîn, cu obrazul plin de încreţituri şi pielea pergamentată, care se străduia să privească spre mine, în sus.

— Bună ziua, moșule! Nu cumva dumneata ești Bogorin Dumitru.
— El, în carne și oase.
— Sînt de la miliție și vreau să vorbesc cu dumneata. Pe unde se intră?
— Ocoliți 'mneavoastră zidul și găsiți scara; vă ies eu minten înainte.
Pătrundeam într-o încăpere, unde, dacă nu ar fi domnit dezordinea, ar fi fost destul de plăcut, chiar.
— Luați loc! Stați încă... colea. Îmi arătă un scaun cîrpit.
Moșul tremura și îmi dădeam seama că nici boala și nici bătrînețea nu erau motivele acestor frisoane.
— Am venit la dumneata cu o treabă.
— Dar n-am furat nimic păcatele mele!
— Noi mai stăm de vorbă și cu oamenii cinstiți; n-avem treabă chiar numai cu hoții și ucigașii. Mai lucrezi, mai lucrezi?...
— Vai de capul și de zilele mele! M-a lăsat vederea, m-au lăsat și puterile...
— Dar cîte un cuțit din ăla fain mai faci?
— Nu mai fac domnișor! N-am mai făcut... Cu astea ce-mi mai duc zilele. Pentru copii...
Îmi arătă cîteva bricegușe cu plăselele de cositor în formă de pește.
— Da' din alea frumoase, de vînătoare? N-ai mai făcut demult.
— Da!... Tare demult! Da' iacă mă și jur; aici să mă calce dac-o fost material de furat!
Asta era va să zică! Bătrînul tremura de teama că va fi învinuit că lucrase cu material șterpelit.
— Te cred, moșule! Nu trebuie să te juri. Îți mai amintești cînd și cui ai vîndut ultimul cuțit cu mîner de corn de cerb?

— Apoi... să tot fie trei ani, dacă nu și mai bine!... Aveam două; cele din urmă. Le-am vîndut dintr-o dată la doi domnișori. N-aș fi voit să le dau. Le făcusem din lame de baionetă. Acestea, dreptu-i, le „împrumutasem" de la magazia de armătură în timpul războiului din șaișpe. Și, cum îți spun, le-aș fi ținut, știi cum îi omu, da' domnii ăia, atîta m-or tot rugat și s-or ținut de capu meu, că n-am mai putut. Nu m-o lăsat inima să-i refuzez. Și mi-or dat și zloți buni pe ele.
— Da' cum de aflaseră tinerii că dumneata faci așa ceva?
— Asta nu ți-oi putea spune, da pe mine mă cunoștea toată lumea, tot orașul. Făcusem cuțite de aiste mai 'nainte. N-aveam de unde și cu ce face atîtea cîte mi se cereau! Veneau unii să mă vadă cum lucrez, alții m-or pozat, unii mă mai și ajutau...
— Și tinerii de care vorbești au fost de mai multe ori la dumneata?
— De bună seamă, veneau. Mai ales unu...
— Și cum se numeau?
— Stăi o țîră domnișor că pe unu-l știu... Na! minte slabă... Îmi umblă pe limbă și nu-i pot zîce... Ci... Ci... Cioranu și Petre. Amu îi injiner la o fabrică. Da celălalt... iacă să mă tai bucățele și să mă țîpi la cîni, tot nu ți-oi pute' spune!
— Da de Cioran ești sigur?
— Sigur, da! Da' ci s-o-ntîmplat? S-o fi junghet careva cu cuțîtu meu?
— Nu-i chiar sigur. Bănuim doar. Nu-ți amintești, cumva, ce diferențe existau între cele două cuțite?... Vreun semn, ceva, după care să-l poți cunoaște pe unul de celălalt?
— Tomna mă gîndeam să nu fie vo greșeală. Cuțitele

aiste erau așa de jemene : așa sămănau unul cu helălalt, că nici eu nu le puteam dichilini.

— Un mic semn, o greșeală de-a dumneata din lucru, n-aveau ceva...

— Nimica ! Bag samă la mini-ați vinit așa să mă-ntrebați, da eu hină nu pot avé ?...

— Sigur că nu. Doar nu vinzi cuțite ca să se ucidă oamenii cu ele ? !

— Dreptu-i ! Și fiindcă tot ați venit... Tot mă gîndeam să viu la meliție să vă spun, că tare nu-mi pare lucru curat ce s-o fo...

— De ce te-ai oprit ? Spune-mi despre ce-i vorba și dacă e nevoie noi te vom ajuta.

— Iacă ce-i ! De-o vreme, vine pe la mine un domn. Și tare nu-mi place mie domnul aesta ! Așa-i sticlesc ochii de parcă mă și tem cîte-o dată.

— Ei, ce-i cu el, cum îl cheamă ?

— Eu, mă rog frumos, domnișor, stau aci și n-am treabă cu nimi. Va să zică nu fac rău la nime, nu supăr pe cineva ; și o duc greu !

— Tocmai voiam să te-ntreb : de ce nu te înscrii și dumneata la un azil ? De ce stai singur aici în dărîmătura asta și te chinuiești ?

— Doamne apără ! Azil... Ați vorovit una ! Chiar așa cum nu trabă ! Cît mai am două mîni, Doamne păzește, nu m-aș duce, da vorba asta mi-o spune și domnul aesta.

— Ce vorbești, și el te trimite la azil ?

— Nu mă rog ! da spune că-s tăt singur și bătrîn și că n-aș vré să viu la el și aș avé tot ce-mi dorește inima. Și îngrijire și tăt. Mă uit la el și mă minunez că ce milă l-o putut ajiunje, pe-un așa domn pentru un sărăntoc ce mi-s, ș-apăi odată-i zic : mie de muncă nu mi-o fost urît o viață întreagă. Așé cum îs, tot nu m-ar lua locul să

șed. Că, zău, îți spun. Nu mi-ar fi haznă să mănînc pita dejeaba. Și de-atunci mă tot gîndesc întruna ce-l poati arde pe foale pe-un domn ca aesta, di-un pricăjit ca Bogorin ? I-am și zîs ! Da nu pre i-o fo la-ndemînă vorba mé.

Zice : nu știu cum să-ți explic ca să mă-nțelegi. În gîndu meu : tare prost mă sămălești, da' mai înțeleg și eu cîte ceva. Și zîce : Apăi, avusăi și eu un tată ș-o murit ca vai de lume, că nu-l puteam ajuta pe vreama aceea, că și eu eram tare amărît. Și mi-o rămas așa o părere de rău, iar dumneata sameni cu tata și de asta. Da-ntreabă-mă crezutu-l-am ? Nici o țîrucă ! Cine știe ce gînduri are ? Și de aceea m-am tot gîndit că n-ar fi rău să vă spun.

— Și nu l-ai întrebat cum îl cheamă, unde locuiește ?

— Întrebat zău ia. Da' o zîs : asta nu-i interesant. Dacă nu accepți... Adică pîn't ce nu primesc a vrut să zică.

— Și a fost de multe ori la dumneata ?

— N-am sămălit, da' de cinci ori tot a fost.

— Știi ce ? vino mîine la miliție și caută-l pe căpitanul Avramescu. Să-ți luăm o declarație.

— Dumneavoastră sînteți ?

— Nu, nu sînt eu. Dar am să vorbesc eu cu el. Dumneata spui doar la poartă că vrei să mergi la căpitanul Avramescu. S-ar putea ca eu să lipsesc.

— Da. E bine așa.

După ce am căzut la înțelegere cu bătrînul, mi-am luat rămas bun și am plecat. M-am simțit obligat să-i împărtășesc și lui Cerneag cele aflate, sub titlu de confidențe.

De ce-o fi negat Cioran, cu atîta înverșunare, că avusese cuțit ?

L-am părăsit pe Cerneag în centru să-şi vadă de treburi. M-am urcat într-un autobuz şi direct... la Cioran acasă.

Bătrîna lui gazdă, o femeie destul de cumsecade, mă cunoştea. Cum mă văzu, începu să plîngă :

— Ce-i cu domnul inginer săracu ?...

— În cîteva zile va fi eliberat.

— Credeţi ?

— Sînt sigur ! L-am şi văzut. E bine sănătos. Îţi transmite şi dumitale cele mai bune urări. L-am întîlnit în biroul căpitanului care anchetează şi care mi-e prieten.

— Sărmanul domnu' inginer ! Şi aţi putut vorbi cu el ? !

— Am rămas cîteva minute singuri. De asta am şi venit. Trebuie să caut o hîrtie în cameră la el, ca să-i putem dovedi nevinovăţia.

— Doamne fereşte ! A căzut năpasta pe el ; dar vinovat nu poate fi în nici un fel... Poftiţi !... E omul cel mai bun şi mai... Intraţi ! Pe mine mă rog să mă iertaţi ; am rîntaşul pe foc.

— Face-ţi-vă treburile ; mă descurc eu.

În camera locuită de Cioran, domnea o ordine meticuloasă. Am rămas cîteva clipe în mijlocul încăperii. Îmi atrase atenţia o comodă veche, cu patru sertare mari.

Le-am încercat, erau descuiate. Am tras afară pe primul. Cămăşi, batiste, cravate, ciorapi. Sub ele, o trusă-compas, şcolărească, probabil de prin liceu.

Nici următoarele două sertare nu-mi relevară mare lucru. Eram emoţionat, încordat şi la ultimul începusem să şovăi, să cred zadarnică această investigaţie cam necinstită.

Totuşi, sub diferite obiecte de lenjerie, de pat, înfăşurat într-o bucată de mătase galbenă, găsii cuţitul ! „Frumoasă piesă". Îl băgai sub haină, înfigîndu-l în cingătoare şi ieşii.

— Aţi găsit-o ? mă întîmpină femeia care tocmai venea să intre.

— Nu, dar am găsit în schimb biletele de tren.

— Adică ? !...

— Au pe ele data la care Petrică era plecat la Constanţa. Era ziua cînd s-a întîmplat...

— Are nevoie de un alibi ? !

— Da doamnă !

— Bine că le-aţi găsit ! Copia ordinului de serviciu o veţi afla la arhivă la „Hidromatica", la uzină.

— Exact ! Aveţi dreptate ! Cum de nu mi-a venit... Dar nu cred că va mai fi nevoie.

— Ba eu cred că da ! Am citit şi eu multe romane poliţiste şi mai pricep cîte ceva. Pe bilete nu scrie numele omului, dar pe ordinul de serviciu, da !

— Vă mulţumesc foarte mult. Aşa este, aveţi dreptate ! Voi fugi repede la uzină şi voi descoperi copia. Sărut mîna !...

*

Mă aflam de cîteva minute în biroul lui Avramescu. Mă asculta cu un interes vădit.

— Hm ! de ce-o fi declarat Cioran că n-a avut în viaţa lui un astfel de cuţit ? se întrebă mai mult pe sine căpitanul. E clar că minte, dar de ce ?

— E nevinovat totuşi...

— Da, sînt sigur şi, pînă la urmă, îi voi da drumul. Cine crezi că era individul care l-a vizitat pe bătrîn ?

— În nici un caz Cioran, de vreme ce ultima vizită a avut loc ieri. Mai curînd „degustătorul de sifon" ;

cel care l-a fugărit pe „Împărat“ pe stradă și care, sînt sigur, e una și aceeași persoană cu prietenul Gabrielei Tudose, respectiv „onorabilul domn“ Michel Claudesco !

— Hm ! Ar fi o dezlegare prea simplă, dragul meu. Infractorii zilelor noastre au evoluat și ei. Merg în pas cu secolul !...

— O fi ! dar eu am ferma convingere și posed argumente cu care-ți pot demonstra...

— Să știi că uneori nu vorbesc numai faptele, așa cum se crede în mod obișnuit ! În cazul nostru, de exemplu, dacă ar fi după ele, ar însemna să-l învinuiesc pe Cioran de cel puțin două crime cu premeditare. Mă refer la cuplul din parc. Expertiza a demonstrat că plaga cauzatoare de moarte, la băiat, era făcută de cuțitul cu pricina. Cum ucigașul l-a înfipt pînă în plăsele, s-a întipărit pe tegument și capătul de la baza lamei. Sînt vizibile și cu ochiul liber pe marginea plăgii. Asta înlătură orice dubiu care ar mai fi existat asupra identității cuțitului. Fiindcă-mi spui că bătrînul a lucrat toate cotele absolut identic, că nimeni nu le-ar fi putut distinge nici chiar el...

— Da, asta așa e.

— Ei ? Cine mai avea deci un cuțit la fel ?

— Evident, numai Cioran, dar... Fire-ar să fie ! și moșul mi-a și spus chiar el că altele identice n-a mai făcut nicicînd.

— Ei vezi ?...

— Și totuși, eu cred că între „degustător“ și tipul care-l vizitează pe artizan există o legătură. Nu ți-aș putea spune pe ce mă bazez, însă...

— O legătură poate exista și între arestarea lui Cioran și vizitele individului la bătrîn.

Înseamnă că îmi ascunzi ceva dacă faci asemenea afirmație. Nu-ți voi arăta nici eu cuțitul ! Am luat această hotărîre în gînd și am schimbat obiectul conversației. Devenisem „foarte curios“ să știu dacă echipa orașului nostru avea sau nu șanse să se mențină în divizie. După două minute mă îndreptam spre ușă cu intenția să mă retrag la culcare. Aveam presimțirea că se va petrece ceva important care mă tot încerca încă de dimineață.

BILET DE LA O NECUNOSCUTĂ

— Nicușor, prinde-o ! Uite-o colo !... La colț Nicușor, uite-o !... Găina, Nicușor, prinde-o !... Ai scăpat-o, prostule !...

Copilul făcu un salt, alunecă, căzu, făcu alt salt și în cele din urmă dispăru după colțul cenușiu al blocului din față.

Era pe înserat și nu-mi dădeam bine seama ce se petrece. Abia după ce am fost aproape m-am lămurit. Nicușor încolo, Nicușor încoace, strigătele enorme și fără sens, întretăiate de exclamații de ciudă, erau ale mamei ; ale unei femei înalte și grase, un fel de formă piramidală, tremurînd de frig într-un capot șleampăt.

Încuraja pe copil, probabil al ei, iar acesta cu gesturi grotești alerga după o găină. Plonja, aluneca pe zăpada-înghețată, fără prea mult succes.

După unul din picioarele găinii se tîra un capăt de sfoară. Fusese probabil legată de vreun țăruș și scăpase. În peisajul necunoscut, găina nu mai știa unde să se as-

cundă așa că Nicușor ieși pînă la urmă învingător și o puse în mîinile mamei sale, cu un gest de triumf. Se apucă cu o mînă de poalele capotului ei și porniră amîndoi, dispărînd în bloc.

Scena aceasta absurdă o văzusem cu vreo cîteva seri înainte venind spre casă și devenise obsesivă. Mă enerva acum faptul că, deși hotărîsem s-o alung cu totul din minte, răsărise din nou.

La enervarea și agitația mea, mai contribuia un telefon, ce mi-l dăduse mai înainte un amic, fost coleg de liceu din L. și care îmi comunicase vestea că Ema, una din marile mele pasiuni, se căsătorește cu Adam Ermiloiu, o cunoștință comună, mai veche, un tip cam la vreo patruzeci și cinci de ani, stomatolog și despre care se spunea că ar învîrti afaceri grase.

Eram convins că era ceva adevărat în toate acestea. Avea omul mașină — un Fiat 1 800 —, avea casă frumoasă, umbla elegant și făcea excursii în străinătate.

Ema nu-l putuse suferi pe vremuri. Faptul că-l lua de soț mă decepționa.

Aveam o poftă nebună de băut, însă oboseala era mai puternică și mă trăgea spre casă.

Intrînd, înainte de a urca scările, m-am oprit să mă uit, ca de obicei, în cutia de corespondență. Știam că e inutil. Nu așteptam de nicăieri ; în ultima vreme nu mai scrisesem, dar...

Surpriză ! găsii un bilet adus... de vreun comisionar poate, fiindcă nu avea ștampilă... Nici măcar nu era într-un plic ; o foaie de hîrtie împăturită.

Am urcat repede și, așezîndu-mă într-un fotoliu, am desfăcut-o.

O caligrafie feminină aruncase pe petecul acela gălbui o înghesuială de litere minuscule, alandala, care mi se părură incapabile să-mi comunice mai mult decît

mi-ar fi putut spune o colonie de furnici înlemnite de surpriză, pe aceeași filă.

Reușii totuși să descifrez :

„Domnule N...

Dacă mă vei vizita la ora douăzeci, vei fi mai avantajat de cît dialogînd cu fantoma lui Mihai Aldan.

Nu-mi place să mă amestec în treburi care nu mă privesc, așa cum ai dumneata obiceiul, dar sînt constrînsă de împrejurări.

Caută pe Valentina, în Strada Cometei Nr. 18, Scara A, apartamentul nouă".

Chiar dacă biletul era o glumă proastă, o încercare a cuiva de a mă face ridicol, mă atrăgea.

Dacă o găseam, dacă exista, merita să-i spun măcar cîteva să mă țină minte ! Nici nu mi-am scos pardesiul. Am ieșit, am încuiat și mă miram că nu mai simt oboseala dinainte.

*

Am apăsat îndelung pe butonul soneriei. Minute întregi cred. Dincolo de ușă nici o mișcare.

Ceasul meu arăta ora opt fix.

Lista locatarilor, expusă în hol, mă încredințase că aici exista o Valentină. În dreptul apartamentului nouă, indicat de bilet, scria clar : Valentina G...

Am apăsat iar pe buton. Țîrîitul de greiere dement ce se zbenguie îmi sfredelea timpanele, umplea spațiul de dincolo de ușă, se revărsa în hol, urca, cobora.

Cele două uși ale apartamentelor vecine se întredeschiseră aproape simultan și ieșiră două capete care ațintiră asupra mea priviri neprietenoase, apoi se retraseră.

Ca și cum întîmplarea ar fi fost un semnal, de dincolo de ușă în fața căreia așteptam de mai multe minute, se auzi o voce destul de plăcută dar iritată :

— Intră-odată omule ! Ce tot suni, nu te-ai săturat ? Cine ești ?

— Sînt dintre cei chemați, am răspuns apăsînd pe clanță.

Femeia pe care o văzui mă tratà într-un chip ciudat. Nu prea dădea semne că mă bagă în seamă. Tolănită pe o canapea, citea mai departe, într-o poziție... caraghioasă, dar nu inestetică : cu picioarele ridicate pe spătarul canapelei, ignorînd cu desăvîrșire faptul că i se desveliseră.

Să fi fost studiată oare neglijența aceasta vestimentară ? Avea trăsături frumoase și feminitatea-i tulburătoare ar fi trebuit s-o scutească de asemenea poze.

Privind în jur, îmi dădui seama că se încadra perfect în ambianță. Domnea pretutindeni o dezordine pitorească. Mobila era formată din piese frumoase, dar dispersate. Atitudinea-i ca și mediul mă inhibau.

Stăteam înțepenit și nu găseam curajul nici să înaintez, nici să mai rostesc vreun cuvînt. Nu s-ar fi potrivit nici unul din cele ce-mi treceau prin minte.

— E odihnitor, zise, în sfîrșit, zîmbind. Am înțeles că se referea la poziția ei dubioasă. Pentru noi femeile e chiar recomandabil !... Explicația oferită n-a fost capabilă să mă smulgă din starea în care mă aflam. Îmi roteam ochii în jur cu suspiciune. M-a surprins faptul că femeia îmi intuise gîndurile cu precizie :

— Știu ce-ți umblă prin cap. Asta m-a primit cu picioarele pe pereți, urmărind cine știe ce scopuri misterioase. Trebuie să fiu tare și vigilent ! În orice caz, începutul nu e rău de fel ! Așa sînteți toți. Nimic nu poate trece la voi înaintea picioarelor frumoase ale unei femei.

A sărit sprintenă și, fără tranziție, ținu să mă informeze :

— Așteaptă ! mă duc să fac o cafea. Ieși, sînt sigur, fără să fi luat seama la gestul meu de încuviințare. Pășea viguros, trădînd o sănătate robustă, de animal tînăr.

Reveni repede, oricum mai repede decît mă așteptam.

— Ești dansatoare ? am întrebat-o aproape fără să-mi dau seama.

— Mă cunoști, care va să zică ?

— Pe cuvîntul meu că nu ! Am presupus așa... după alură, mers.

— Mai puțin dansatoare și mai mult cîntăreață la un bar de noapte. Na ! că-ți vorbesc ca unui străin ! Sînt angajata „Cameleonului". Am absolvit o școală de coregrafie, dar asta îmi folosește doar pentru a ști cum să mă mișc.

— Te pricepi într-adevăr !

Ea izbucni în rîs. Un rîs liber, limpede din care se întrerupse brusc.

Avea ca și mine impresia că ne mai cunoscusem undeva, cîndva, dar nu-și amintea unde.

— Îți par neserioasă, așa-e ?

— Nu...

— Nu-i chiar așa ! Îmi place viața, nu zic, dar...

Mi-o imaginam trăind într-adevăr cu voluptate a viață care pentru unii e atît de searbădă, pentru ea trebuie să fi fost ceva palpabil, sănătos, frumos ; ca o explozie biologică. Și repede, îmi dădui seama că frivolitatea-i era doar aparentă.

Îmi plăcea rîsul ei copleșitor, care, nu știu de ce, îmi evoca un măr frumos, proaspăt, cu aromele tăiate în două. Mă simțeam bine în apropierea ei.

— Spune-mi, presupui pentru ce te-am chemat ?
— Nu. N-am avut cînd să fac presupuneri.
— Nici acum nu-ţi imaginezi... Doar am pomenit de Aldan.
— Nu, nu ştiu !
— Te-am chemat în legătură cu arestarea lui Cioran. E prietenul meu de patru ani. Pe Aldan nu-l prea puteam suporta. Nu avea nimic din ceea ce corespunde concepţiei mele despre frumuseţea bărbătească. Frumuseţe, un fel de a spune. Nu-mi plăcea fiindcă era încrezut, tăcut... Sînt sigură, de altfel, că în particular mă bîrfea în faţa lui Petrică. Parcă şi aud cum îi spunea : „Cum poţi umbla cu o tîrfă ca asta ?". Se poate să mă înşel, dar nu cred ! Aldan nu-i prea înţelegea pe cei din jurul său ; nu se pricepea să comunice cu ei normal. El trăia într-o lume aparte ; a lui ; cea a ştiinţei şi a tehnicii, care îşi are legile ei rigide, şterse. În orice caz, departe de cele ale cărnii şi ale sîngelui, care guvernează viaţa noastră, a mea. Luminile din lumea lui erau reci şi ele. Insuficiente ca să-i fi putut oferi căldura sănătoasă a lumii obişnuite.
— Eu nu cred că e chiar aşa. E prea din carne şi sînge — cum spui — Gabriela Tudose. Or, se ştie că l-a iubit.
— Poate ! Uneori trebuie să fi tînjit şi el după viaţa adevărată !... Cred că spun prostii ! În fond, viaţa adevărată nu înseamnă acelaşi lucru pentru toţi. Sînt cam necioplită şi cam incultă... Îmi amintesc că ne-am plimbat odată amîndoi prin parc. Era într-o duminică după amiază. Spre seară. Îl aşteptam pe Petru, care, zăpăcit cum e, uitase unde ne fixasem întîlnirea. Realitatea e că am simţit eu atunci ceva la el... Aş fi vrut să-şi înfrîngă complexele, să spargă găoacea lumii în care se

complăcea şi să mă sărute. Gestul acesta poate că l-ar fi reabilitat în ochii mei. Nu-mi mai pot da seama cum, dar aşa cred !... Cert e că m-aş fi lăsat sărutată doar aşa ca o chestie... De unde ! Abia a scos trei vorbe toată vremea. Aproape că nu mă privea. Poate că mă şi dispreţuia, dar îl simţeam că îi e şi frică de mine. După aceea m-a şi ocolit un timp : mult ! Am simţit eu... Cioran e cu totul altfel. El mă poartă pe la meciuri, pe la spectacole. Îmi face cadouri. Majoritatea adevărate fleacuri, dar mie îmi fac plăcere.
Gesturile de o graţie naturală care-i însoţeau cuvintele mă fermecau. Avea mîinile tot atît de frumoase şi privindu-le mă gîndeam că sînt făcute anume să atingă petale de flori, efemerele fire de iarbă fragedă, ale unei singure veri. Aripi de libelulă îi erau degetele şi nu m-am putut abţine să i-o spun.
A zîmbit. Mi-am dat seama că frumuseţea înseamnă pentru ea fericirea. Bărbaţii întorceau capetele după ea pe stradă, femeile o admirau. Mai adesea o invidiau. Ei însă nu-i păsa. Cînta şi dansa, iubea şi era iubită. Nu se prea sinchisea de bîrfa lor...
— Pe Aldan, cel din după amiaza aceea care cerea sărutări, l-am mai văzut o singură dată, în gară. Era însoţit de încă unul, pe care nu-l cunoşteam şi purta în mînă o valiză ce părea să fie grea. Am auzit cum însoţitorul i-a spus : „al nostru e pe a treia Mihai, vino !" Nu-mi pot explica de ce, dar văzîndu-l prima, eu am fost cea care a salutat. S-a apropiat de mine şi mi-a spus că pleacă la munte pentru două luni. Dorea să fie singur şi în linişte desăvîrşită. Ne-am despărţit. Tipul care-l însoţea nu se apropiase de mine. Îşi urmase drumul înainte, poate spre a „treia". Imediat ce ne-am îndepărtat unul de altul, am văzut un tînăr, care s-a apro-

piat de el repede şi l-a ajutat să ducă geamantanul. Îl cunoşteam din vedere, dar nu ştiu cum îl cheamă. Se întîmpla uneori, fiind cu Cioran, să-l întîlnim. Remarcam totdeauna că îl saluta foarte respectuos pe Cioran.

Ascultînd-o pe Valentina, n-am luat aminte la scurgerea timpului. Era aproape miezul nopţii. M-am ridicat să plec. Valentina mă însoţi pînă la parter. La despărţire deveni politicoasă şi tristă.

— Am vrut doar să vă fiu de folos. Numai pentru Petru! El nu are nici un amestec şi totuşi e arestat. E un lucru nedrept, la repararea căruia dumneata poţi contribui. Te rog!...

DERUTA

— Cu toate că ai făcut un mare efort, pe tot parcursul relatării, să pari degajat, îţi vorbesc acum ca prieten. Am impresia că întîlnirea cu această Valentina te-a dat peste cap, îmi spuse Mitran Bunea.

— Îi fi tu procuror şi bun psiholog, dar aici ai dat greş! Te-ai înşelat pe de-a-ntregul. În primul rînd, la ora actuală, n-am timp să mă las impresionat de femei!

— Ce bine-ar fi dacă întîmplările de acest gen ar ţine seama de faptul că avem sau nu avem timp!

— Nu spun că nu mi-a plăcut femeia, dar... Izbucnii în rîs fără să vreau, imaginîndu-mi-l pe Mitran... Tare aş vrea să te văd ce mutră ai face, băgîndu-te cu ochelarii tăi să-i descoperi superba făptură!

— Află că cele optsprezece dioptrii de miop ale mele mă pun la adăpost de astfel de...

— Nu te invidiez. Prefer să văd în fiecare zi o femeie după care să simt că mi se frînge inima.

— Frumoasă discuţie, n-am ce zice! S-o lăsăm moartă. Dacă tu te-ncăpăţînezi să susţii că balerina nu ţi-a sucit capul... Să fie vorba de-o aventură nu aş avea nimic împotrivă, dar şi atunci te-aş sfătui să fii ceva mai discret în ce priveşte afacerile tale sentimentale.

— Poate n-ar fi trebuit să-ţi povestesc nici o iotă despre întîlnirea mea cu Valentina...

— Zău, domnule?! Deci n-ai venit ca un prieten care...

— Nici nu meriţi! Eu îţi fac confidenţe şi tu mă iei peste picior.

— Sper că o spui în glumă!?

— Oricum, venisem să-ţi predau acest obiect. N-am curaj să-l ţin la mine.

— Cuţitul!

— Da. L-am găsit în sertarul unui scrin, din locuinţa lui Cioran, înfăşurat în această bucată de mătase... Fii fără grijă! L-am apucat aşa cum trebuie. Se vor putea colecta de pe el eventualele amprente.

Mitran îl reînfăşură uşor în culcuşul de mătase şi îl băgă într-un sertar al biroului.

— Ei!... Aştept explicaţii.

— N-am!

— Da, într-adevăr, ce alte explicaţii ai mai putea avea...

— Celălalt exemplar se află în posesia miliţiei şi tot acolo se afla şi în momentul cînd a fost ucis Petrineac. Tînărul n-a putut fi deci ucis, decît cu acesta.

— Clar! Şi noi l-am pus pe Cioran în libertate!...

— Regreţi?

— Păi... Nu ţi se pare evident acum, cînd ai descoperit la el cuţitul... ?

— De fel ! Sînt tot atît de convins că Cioran e nevinovat. Acestea fiind zise, eu am plecat.

— Ai vreun rendez-vous de te-ai pus aşa la ultimul strigăt ? Ce-i cu eleganţa asta pe capul tău ?

— Deocamdată, aşa ceva nu-i de mine. Tu singur ai spus-o adineaori. Mă duc la un local. M-a invitat... cineva să văd un program de varietè.

— Aaa, tot Valentina ?!...

*

Relativ nou, „Cameleonul", avea reputaţia unui local extrem de elegant şi costisitor. Mai ales pentru punga unuia ca mine.

Deşi trecusem ani în şir de nenumărate ori prin faţa lui, îl evitasem. Era — sau îl consideram eu numai — un local în care nu aveam ce căuta cu modestele-mi resurse financiare, rezervat doar turiştilor bogaţi care voiau să petreacă o noapte plăcută.

Mi-l imaginasem în fel şi chip, dar intrînd în salonul vast, cu sute de lumini, creînd fiecare un locşor în care să te poţi simţi bine, o ambianţă intimă, am rămas într-adevăr uimit.

Totul era de bun gust, un lux şi o eleganţă copleşitoare. Mă simţeam oarecum jenat.

Programul tocmai lua sfîrşit. Mai rămăseseră pe podiumul artiştilor cîteva perechi de dansatori ce se mişcau în ritmul muzicii cu un fel de blazare. Păreau nişte fiinţe din alte lumi. Îmi aminteau de Wells şi de fiinţele imaginate de el pe lună.

Mesele erau luminate şi fiecare era despărţită de celelalte printr-un zid de semiobscuritate.

Înotam prin această penumbră şi puteam observa foarte bine figurile celor care şedeau.

Ochisem o masă la care era un singur consumator şi eram aproape de ea. Dar spre surprinderea mea, ceva mai încolo am zărit-o pe Gabriela Tudose. Părea o ţigancă frumoasă de bal mascat.

Tipul care o acompania nu era altul decît distinsul domn Michel Claudesco. Sau cel puţin cineva care îi semăna perfect.

M-am apropiat de masa tipului singuratic şi am constatat că solitarul era Ioanid Varga.

— Te deranjez ?

— Nu, de fel, poftim ! mă invită Varga cu o forţată notă de politeţe.

După ce schimbarăm cîteva banalităţi, el afectînd o bună dispoziţie de care-l simţeam departe, îmi spuse :

— Şi zici că n-ai scris încă reportajul cu „tînărul inginer" şi... nu mai ştiu ce „rol"...

— Dimpotrivă ! Scris şi apărut în trei numere consecutive ale „Zorilor noi". Se vede treaba că inginerii nu prea îşi găsesc timp să citească presa locală.

— Nu trebuie să generalizezi. Eu sînt un caz particular ; în împrejurarea de faţă ! Subliniez : în împrejurarea de faţă ! Deoarece, în mod obişnuit, sînt un fidel cititor al presei locale. Nişte treburi urgente m-au reţinut însă de la multe lucruri în timpul din urmă.

— Aş paria unu contra o sută că te-ai apucat să desăvîrşeşti opera începută cu Mihai !

— Nu paria că pierzi. Nici prin gînd nu-mi trece.

— Cum poţi să spui aşa ceva ? Şi încă atît de hotărît ?...

— De ce nu ? Mai ales că, începînd de azi, am intrat în concediu legal pentru o lună.

— Poate că tocmai cu această intenţie l-ai şi luat, vrei să faci tuturor o surpriză. Dacă e aşa, amestecul meu — trebuie să recunosc — e deplasat.

— Nuuu! Degeaba încerci să mă lămureşti. Sesizez abilitatea dumitale pedagogică şi încercarea de stimulare a unor forţe latente pe care le bănuieşti că ar dormita în mine. Te-nşeli! Nu mă atrage nimic în invenţia aceea.

— Vrei să spui că ţi-ai luat concediu aşa fără nici un scop?

— N-am spus asta. Scopul e cel virtual; comun tuturor concediilor şi cunoscut: mă simt foarte obosit şi vreau să mă odihnesc. S-ar putea să plec pe munte.

Deşi discuţia cu Ioanid Varga mă interesa, gîndul îmi era mai mult la Gabriela, pe care, aşa cum şedea, o aveam în faţă.

Probabil, fără să-mi dau seama, începusem să o fixez insistent. Înţelesei aproape imediat că aşa şi era. Aruncîndu-i o privire lui Michel Claudesco, l-am văzut foindu-se nervos.

Îl văzui apoi făcînd semn chelnerului pentru nota de plată. Se ridicară. Fixîndu-l intens pe Claudesco, din mine dispăru orice urmă de îndoială: Michel Claudesco, egal asasinul! De ce ar fi ţinut altfel s-apară în travesti?

Îmi era proaspătă în memorie groaza pe care o manifestase bietul „Împărat" cînd dăduse cu ochii de el. În orice caz, de data asta nu-mi mai scapă! mi-am zis, în timp ce căutam să-i explic lui Varga că trebuie să plec.

— N-am timp să mai aştept. Ia te rog şi plăteşte dumneata. Am scos o bancnotă şi am pus-o lîngă farfurie.

— Cu plăcere! Dacă e ceva urgent. Îmi pare totuşi rău că... Deşi spunea toate acestea, simţeam, cu cel de al şaselea simţ, că plecarea mea îl bucura.

E şi firesc! După ce şi-a pierdut cel mai bun prieten şi colaborator, cel de al doilea este arestat... Or de arestarea lui Cioran, sînt sigur, mă consideră şi pe mine vinovat, măcar în parte. Cum aş putea prin urmare să-i pretind... Eu, în locul său...

Am grăbit pasul să-i pot ajunge pe cei doi.

Dar, la garderobă, s-a ivit ceva neprevăzut. Abia am întins tichetul cu numărul locului unde-mi era haina şi am şi fost acostat de garderobieră:

— Nu vă supăraţi, dumneavoastră sînteţi redactor la „Zorile noi"?

— Da sînt! i-am răspuns întrebîndu-mă ce-o mai fi şi asta.

— V-a lăsat cineva un bilet. Îmi pare bine că v-am recunoscut după descriere.

Continuam să-mi îmbrac pardesiul cu mişcări repezi. Biletul l-am deschis în drum spre ieşire şi am rămas stupefiat „Dacă nu vrei să se repete figura de la „Halba de Cristal", într-o ediţie revăzută şi completată, cu urmări foarte neplăcute pentru dumneata, te sfătuiesc să-ţi vezi de treabă. Altfel rişti un accident, M.C."

Ar trebui să fiu cel puţin cretin să ţin seama de acest obraznic şi stupid avertisment, „Sfat" cum îi spune individul. Nu voi renunţa la tine, domnule Claudesco! Tocmai acum cînd te am în mînă... Asasin netrebnic şi neruşinat! i-am răspuns, vorbind de unul singur ca un apucat fără să iau în seamă lipsa de suavitate a epitetelor pe care le adresam lui Claudesco.

În stradă am alergat la primul taxi.

— Grav! Cu toată viteza la miliţie!... Vila strigoiu-

lui ! mai precizai eu ca răspuns privirilor întrebătoare ale şoferului.

Într-adevăr avea dreptate ; în oraş erau trei sedii ale miliţiei. De unde era să ghicească omul la care din ele voiam să merg ? Le voi explica şi vor înţelege pentru ce nu poate fi altul decît Michel Claudesco asasinul pe care-l căutăm. Chiar... e absurd ! Dar, să zicem că n-ar fi el, aşa, ca persoană fizică, tot trebuie să fi fost, măcar, regizorul acestor asasinate. Ba... şi mobilul s-ar putea întrezări, cu puţină fantezie. De ce să nu-l fi înlăturat pe Aldan pentru a-i lua iubita ?! S-au comis asasinate monstruoase pentru femei mai puţin frumoase ca ea.

Mai e apoi invenţia ! După cîte am înţeles eu, în cazul în care aceasta ar fi fost perfectată, ne-am fi putut dispensa de serviciile sale de consilier tehnic străin, plătit cu subvenţii serioase. E destul de inteligent pentru aş fi dat seama dinainte că, fără Aldan, Ioanid Varga va renunţa în cele din urmă. Şi după cît se vede nici n-a greşit.

Maşina gonea cu peste şaptezeci la oră, dar aveam impresia că abia ne mişcăm.

Să fi ştiut, însă, ce surpriză şi dezamăgire mă aşteptau la capătul cursei, m-aş fi întors la local... Din păcate neprevăzutul şi absurdul ne pîndesc de pretutindeni, iar noi sîntem total neputincioşi cînd e vorba să le evităm.

Mai aveam circa două sute de metri pînă la vila generalului sau strigoiului, cum îi zice lumea, cînd farurile taxiului luminară placa de la spate a unei maşini cu însemnele Republicii Franceze. Imediat am recunoscut maşina lui Claudesco. Ce se-ntîmplase ?

— Te rog trage pe dreapta şi opreşte la cincizeci de metri înaintea intrării, i-am spus, aproape strigînd, şoferului.

— La aproximativ cincizeci ?...

— Bineînţeles...

Rămaserăm astfel cu luminile stinse. Sub becul de deasupra intrării în vilă, recunoscui silueta atletică a lui Claudesco.

Stătea de vorbă cu un al doilea personaj, al cărui obraz nu-l puteam vedea, era cu spatele spre mine.

Claudesco făcea gesturi mari, dure, explicative, parcă voind să-şi convingă neapărat interlocutorul.

În scurt timp dispărură amîndoi în interiorul vilei, salutaţi milităreşte de gardian.

Nu mai înţelegeam nimic !

Aveam o atît de acută presimţire că, dacă aş acţiona, aş comite o gafă, încît m-am resemnat.

Reexaminînd argumentele care mă duseseră adineaori la convingerea culpabilităţii lui Claudesco, mi se părură tare şubrede ! Bine că l-au eliberat pe Cioran.

— Întoarcem ! Şoferul mă privea întrebător cu multă curiozitate şi cum nu găseam potrivit să-i dau vreo explicaţie, întoarse, gîndind probabil că avea de-a face cu vreun scrîntit.

— În cartierul nou ! am precizat şi maşina porni spre partea opusă a oraşului. Dac-aş putea să dorm !

PAŞI ÎN INCERTITUDINE

Mi-am aranjat magnetofonul de reporter în servietă, alături de fotografia lui Pavel Petrineac, pe care o şterpelisem de pe masa lui Bunea Mitran. Cînd am terminat

această operațiune am mai aruncat o privire înăuntrul servietei să văd dacă totul este în ordine.

Peste puțin timp sunam la ușa Valentinei.

Nu s-a arătat surprinsă peste măsură, văzîndu-mă.

— De trei ani, de cînd funcționează localul în care lucrezi, n-am intrat în el niciodată, pînă acum două seri. Ți-o spun pentru a te face să-nțelegi că m-am dus special să te văd. N-am avut noroc.

— Eu n-am nici o vină. După cît îmi amintesc, îți precizasem ora la care începe programul.

— Cred că e foarte greu să rețină cineva ceva din cele ce i-ai spune dumneata. Rîse.

— Sînt bine dispusă ; aș putea spune chiar fericită că l-au pus în libertate pe Petrică. De-aceea nu voi face caz pentru stîngacea încercare de a-mi face curte. Și poate... mai grav încă, denotînd prin aceasta o condamnabilă lipsă de prietenie pentru Cioran !

— Nu mai are omul voie să glumească ? Și, ca dovadă că am glumit, am reținut din convorbirea noastră trecută faptul că l-ai văzut pe Aldan la gară înainte de plecarea lui fără întoarcere.

— Iar Aldan !?...

— La fel te-aș putea și eu învinui pe dumneata : „iar Cioran".

— Da, l-am văzut și ce-i cu asta ? Dar pune pentru Dumnezeu servieta aceea undeva !

Fără să mă observe, am declanșat banda și am rezemat servieta de brațul canapelei.

— Mi-ai spus, mi se pare, că îl cunoști pe tînărul care l-a ajutat să care valiza.

— Din vedere ! Mă salutase cînd eram cu... Habar n-am cum îl cheamă !

— Dar l-ai cunoaște dacă l-ai vedea ?

— Dintr-o mie !

— Nu dintr-o mie... Din buzunar am scos mai multe fotografii ale unor tineri, înșirîndu-le, ca pe niște cărți de joc la o pasență, în fața ei.

Valentina începu dintr-un capăt, luîndu-le cîte una :

— Asta nu e... asta nu e... asta nu e. Uite-l ! Ăsta e ! Îmi întinse fotografia lui Petrineac.

— Ești sigură ?

— Absolut sigură ! se spune doar că am o memorie vizuală excepțională.

— Asta nu știam. Dar așa, de curiozitate, ai și ceva despre care să se poată spune că e rău ?

— O ! nu numai ceva !... Mult ! Toată sînt rea ! Unii spun chiar că aș fi periculoasă ; mulți !

— Sînt niște cretini !... niște imbecili !... În sfîrșit, eu îți mulțumesc foarte mult și sper că, dacă ți se va pune această întrebare în mod oficial, vei răspunde la fel.

— Te referi la fotografie ?

— Da. Ai putea fi chemată la miliție sau la procuratură...

— Deși am oroare de oficialitățile citate... ăsta e adevărul și nu văd de ce l-aș ascunde. Dar nu-mi dai nici o explicație ?

— Ce explicație ?!... A ! da. Tînărul al cărui cadavru a fost descoperit în parc aparține unui anume Pavel Petrineac și acesta e una și aceeași persoană cu cel care l-a ajutat pe Aldan să-și ducă geamantanul și deci cel din...

— Dumnezeule, era aproape adolescent ! Și băiat drăguț !...

*

Fără nici o altă explicație, am salutat-o pe Valentina. M-am agățat de autobuzul care deja pornise din stație

și coborîi în Piața Maiorescu, cea mai apropiată de locuința lui Cioran. Poate-l mai prind acasă...

Era acasă și se afla la el și Ioanid Varga, care tocmai își îmbrăca paltonul să plece.

— Sper că nu sînt eu cel care i-a grăbit plecarea ? aveam să-i spun lui Cioran, după ieșirea lui.

— Nu ! Era gata de plecare înainte să fi sunat tu.

— Ei ?... Ai fost cumva azi pe la procuratură, pe la miliție.

— Fost ! M-a chemat procurorul Bunea.

— Și poți să-mi zici și mie despre ce a fost vorba ?

— Sigur că da. Am trecut din nou la manevrarea magnetofonului din servietă.

— Nu mi s-a atras atenția să păstrez tăcere și apoi... cele discutate nici n-ar putea constitui un secret.

— Și ce a dorit Mitran ?

— Mi-a pus în față cele două cuțite, să recunosc care e al meu. Nu se pot deosebi !... Eu am ținut-o însă cu negarea așa cum începusem...

— Dar... acum așa, ca chestie, de curiozitate, de ce-ai negat ?

— Habar nu mai aveam unde se află cuțitul și nici nu mai eram sigur că-l am. Mi-era teamă să nu fi dispărut sau să fi apărut undeva...

— Asta-i vasăzică ! Și cum a reacționat procurorul ?

— Fin ! M-a urcat cu el într-o mașină și ne-am oprit la artizanul de la care-l cumpărasem cu trei ani în urmă. Fiindcă nu-l mai întîlnisem, eram sigur că e mort demult. Da de unde !... M-am făcut de rîs, asta-i !

— Să fii recunoscut măcar în drum spre el !

— N-am făcut-o ; în primul rînd, mi-era teamă să nu fie vreo înscenare ; să se prefacă adică a mă duce la artizan, mai ales cum eram convins că e mort... Mă

gîndeam apoi că cel de al doilea cuțit ar fi putut fi plagiat după exemplarul ce se afla la miliție de cînd se descoperise cadavrul lui Aldan și care-i aparținea lui. Puteau să-l fi făcut special ca să mă determine pe mine să... să mă-ncurce. De unde era să știu că îmi făcuseră percheziție acasă și aflaseră cuțitul.

Care va să zică Bunea nu-i spusese că eu... Gazda eram sigur că nu-i spusese fiindcă era convinsă că fusesem trimis de el.

— Și, pînă la urmă, cum ți-ai dat seama totuși că e cuțitul tău ?

— Mi-a arătat bucata de mătase galbenă și imediat... Nici amprentele despre care spuneau că le găsiseră pe mîner nu m-au făcut să-mi schimb atitudinea, dar mătasea... Era dintr-un material. O aiureală ; făcusem Valentinei cadou pentru o bluză...

Simții cum îmi urcă sîngele în obraji și continuai precipitat :

— Și cum îți explici că... Doar e clar că Pavel Petrineac a fost asasinat cu cuțitul tău ?

— E clar și totuși...

— Ce fel de totuși ? Doar cuțitul lui Aldan a fost descoperit în apropierea cadavrului său și se afla la miliție.

— Asta e adevărat, dar de acolo îl mai putea lua cineva...

— Nu te gîndi la lucruri imposibile ! Locul unde sînt păstrate obiectele astea îl cunosc. E absolut inaccesibil vreunei persoane străine. Nici chiar personalul miliției... Cheia s-a aflat în permanență asupra lui Avramescu. Îți dai, deci, seama... E vorba de un safé. Încuietoare pentru hoți nu pentru oameni cinstiți.

— Și-atunci ?

— Tocmai asta voiam să te întreb şi eu.
— Mă crezi cumva şi tu capabil de asasinat ?
— Dar înţelege, omule, nici nu m-am gîndit vreodată să-ţi pun la îndoială nevinovăţia !... Simţeam pentru Cioran o sinceră milă. Eu cred că trebuie să căutăm printre cei care te vizitează...
— Pe mine ?
— Evident ! Am zis care „te" vizitează !
— Ei... la mine vin mulţi ! Şi-apoi, cuţitul era ascuns.
— Unde ? Nu cumva într-unul din sertarele scrinului ăla de colo ?
— De unde ştii ?
— Nu ştiu de loc, da... îmi dau seama ce numesc oamenii ca tine „ceva ascuns". Şi dacă într-adevăr era acolo, află că nu prea era ascuns ! Deci s-o luăm metodic : cine te vizitează mai des ?
— Păi... dacă excludem... Să zicem : inginerii : Frăţilă, Voinea, Dorobanţu, Capătă, Plancu, Nedelcu, Feldman, Boros ; sînt destui !
— Dar pe cine ziceai să excludem ?
— Mă gîndeam la obişnuiţii casei, la oamenii care sînt în afară de orice bănuială, cum ar fi : Gabriela Tudose, Ioanid Varga, Cornelia Sava, Valentina...
— Nu excludem pe nimeni ! Cu cît poate fi Gabriela Tudose mai puţin dubioasă decît, de exemplu, inginerul Frăţilă, pe care-l cunosc ca pe un om integru ?
— Într-adevăr, pentru Frăţilă aş băga şi eu mîna în foc. Nu-i în stare să ucidă o ploşniţă.
— Eu n-aş putea spune acelaşi lucru, în ce-o priveşte pe Gabriela.
— Cert e că mă aflu într-o situaţie îngrozitoare. Corpul delict, obiectul cu care s-a săvîrşit crima, e la mine şi eu nu mă simt capabil să formulez nici cea mai

vagă bănuială asupra cuiva ! Oare nu există posibilitatea ca acest asasinat să fi fost săvîrşit totuşi cu un al treilea cuţit ?
— Exclus ! Bătrînul a spus clar că n-a mai făcut niciodată un al treilea.
— Mă rog... Dar dacă e vorba de-o copie ?
— Bine, să admitem ! De unde să-şi fi luat însă ucigaşul modelul ?
— Într-adevăr. Exemplarul unu era la miliţie. Doi, era la mine.
— Nu aşa ! Mergem chiar mai departe : admitem că ţi l-ar fi sustras cineva cu acest scop.
— Adică cel al copierii ?
— Da.
— Nu ştiu unde vrei să ajungi, dar... acum îmi dau seama că n-ar fi fost posibil. Vreau să spun nu-i logic, nu-i verosimil.
— De ce ?!
— Oricine ar fi dorit să facă acest lucru, adică să-l reproducă, să aibă un cuţit la fel, mi l-ar fi putut cere cu împrumut, fără să-şi ascundă intenţia.
— Da... Ai şi tu dreptate. Cel care l-a luat era deci conştient şi nu putea avea decît un singur scop : cel al crimei ! Deci, cum ai putea avea curajul să bănuieşti şi pe cine să bănuieşti.
— Nu ştiu ! Poate sînt cam subiectiv, dar există în afacerea asta un personaj al cărui nume nu l-ai pomenit nici tu nici eu şi care îmi provoacă multe dureri de cap.
— La cine te referi ?
— La domnul Michel Claudesco. De aceea am şi făcut remarca asupra Gabrielei. Ea este cea mai apropiată prietenă a lui. Or femeile, cînd sînt îndrăgostite, sînt capabile de multe prostii !

— Înţeleg. Totuşi ceva mă face s-o exclud pe Gabriela din cercul suspecţilor. Fata aceasta ascunde într-adevăr ceva. Uneori face paradă, pozează în răutăcioasă, alteori în cinică, dură. Dar sub toate acestea, bănuiesc, se ascunde un suflet de aur : o delicată sensibilitate care o face incapabilă de răutate adevărată sau de cruzime.

— Scuză-mă, dar cel puţin deocamdată nu pot fi de acord cu acest punct de vedere.

— Nici nu mi-ar place să o faci din simplă complezenţă, dar sînt sigur că în curînd te vei convinge şi tu.

*

Aflînd toate acestea, Mitran Bunea deveni exuberant ca un copil. Era gata să mă-mbrăţişeze.

— Îţi dai seama, bătrîne, ce treabă serioasă ai făcut ? Cu denumirea de „bătrîne" nu mă gratifica decît rareori. Aceasta marca la el o adevărată exaltare.

— Te referi la ceva anume ? îl întrebai.

— Îţi dai seama ? repeta el într-una. Dacă Valentina a recunoscut în tînărul care-l însoţea pe Mihai Aldan, pe Pavel Petrineac, avem certitudinea, înţelegi, avem acum certitudinea existenţei unei legături între cele trei crime. Teza mea se verifică de la sine. Mă refer la convingerea mea fermă, de totdeauna, că Aldan a fost asasinat şi nu victima unui accident banal. Acum, că am descoperit legătura dintre aceste crime, putem trece la altă ipoteză. Sînt sigur că se va verifica şi ea în curînd.

— Şi anume ?

— Că cele trei vieţi au fost suprimate de aceeaşi mînă!

— Şi eu cred asta. Şi m-am mai gîndit la ceva. Cred că fata, logodnica lui Petrineac, nu-i decît o sacrificată, o victimă a dragostei ce-o purta lui Petrineac.

— Înţeleg. E perfect logic. A fost ucisă numai fiindcă-l însoţea pe băiat.

— Sigur ! Şi, personal, ce părere ai : cine să fi luat pumnalul de la Cioran ?

— E greu de formulat o bănuială !...

— Am discutat şi cu Cioran. Dar eu cred că ori Gabriela Tudose, ori... Şi de ce nu ne-am gîndi şi la Ioanid Varga ? Deci, ori el, Varga, ori ei amîndoi.

— Cum adică ?... Vezi vreo posibilitate de cooperare între Gabriela şi Ioanid ?

— Nu !... M-am gîndit la cuplul Gabriela-Claudesco. Chiar şi numai faptul că a îndrăznit să mă ameninţe, denotă că tipul e capabil de orice.

— Hm !... Asta vom mai vedea noi ! Ce ai de gînd în continuare ?

— Mă iscodeşti ?

— Nu, dacă nu vrei nu-mi spune !

— Nu că n-aş vrea, dar n-am un plan precis. Dacă aş avea ţi-aş spune, zău ! ştii doar...

Procurorul rîse :

— Da, sigur că ştiu ; după ce-l duci pînă la capăt, vii şi-mi comunici rezultatul. Dacă-i bun !... Dacă-ţi convine !...

*

Avramescu îmi făcu o primire zgomotoasă. Abia acum îmi dădeam seama că are în el ceva de clovn.

Nu prevăzusem posibilitatea de a fi fost informat telefonic de Mitran Bunea asupra convorbirii ce o avusesem cu el. Intenţionam să-l surprind prin relatările mele.

Singura posibilitate rămasă era aceea de a-l înjura „în gînd" pe Mitran.

— Ce naiba ai pățit pe drumul dintre procuratură și noi ? M-așteptam să te văd venind cu aripile întinse.

— De ce chiar zburînd ?

— De bucurie, băiatule ! Sau nu ești conștient de faptul că ne aflăm la un pas de...

— Nu știu. Poate că sînt prea prost, dar am impresia că în loc să se limpezească, lucrurile mai mult se încurcă.

— Te referi la Cioran ? Ce face, cum vede el... ?

— Conștient că toate drumurile duc la Roma ; că toate bănuielele îl indică pe el drept cel mai probabil asasin, se apără omul cum poate. Aproape plîngea cerîndu-mi să-mi dau seama și să judec că el n-ar fi avut nici un motiv să-l ucidă pe Petrineac. Cînd l-am întrebat dacă putea dovedi, a ajuns într-un hal că mi s-a făcut pur și simplu milă.

— Da, într-adevăr, e greu. Cu toată convingerea noastră intimă că el nu poate fi vinovatul. Dar îl cunoștea.

— Pe cine, pe Petrineac ? Da, din vedere. Făcuse practică în uzină ; ți-am spus doar. Cîteva săptămîni... Îl văzuse în cîteva rînduri cu Mihai ieșind pe poarta fabricii. Mi-a spus că lui Aldan îi plăceau adolescenții. Nu mă privi așa ! Nu într-un fel... necuviincios.

— Asta e părerea ta ?

— Nu numai a mea, dar se făcuseră aluzii în uzină și Aldan explicase că-i sînt dragi tinerii, pentru „perpetua lor stare de imponderabilitate". Astea-s cuvintele lui.

— Avea dreptate ! Nu prea trăiesc cu picioarele pe pămînt.

— Nu fii inchizitor. Dar să lăsăm asta. Cine să-i fi ucis pe cei doi tineri. Și, mai ales, de ce tocmai cu cuțitul lui Cioran.

— Asta l-am întrebat și eu. Era dezolat și disperat că nu poate formula bănuieli împotriva nimănui. Toți care-l vizitează-i sînt colegi. Oameni pe care-i consideră în afara oricăror suspiciuni.

— Și, dintre ăștia, care vin mai des ?

— Evident, Ioanid Varga, Gabriela Tudose și Valentina, desigur, și bănuiesc, am impresia, că destul de des. Am apăsat pe ultimele cuvinte cu aer insinuant.

— Asta e ! murmură Avramescu. Fața lui se umplu dintr-odată de lumină.

— Ce vrei să spui ?

— Ce aș putea spune ? Voiam să te întreb pe tine ce părere ai.

Mă abținui să i-o spun direct.

— Sînt în dilemă !... Nu reiese de nicăieri, din dosar, că ar fi cineva interesat în dispariția lui. Asta e una. În al doilea rînd, nu mai există dubiu ; crima a fost comisă cu cuțitul lui Cioran, care a fost sustras din scrinul acela vechi, fără ca el să știe. Criminalul a fost abil în sensul că nu a lăsat amprente pe pumnal. Au fost găsite numai cele ale lui Cioran. După ce și-a făcut treaba, l-a dus frumușel înapoi și l-a înfășurat în bucata aceea de mătase. Sînge și mătase !...

— O împerechere ce mi se pare firească, nu știu de ce.

— Și mie. Iar dacă am spune „sînge, aur și mătase" am reuși să realizăm culmea șablonului pretențios și învechit.

— Tot ce se poate. Dar să revenim la ale noastre. Părerea mea e că nimeni n-o putea face mai bine ca Ioanid

Varga sau Gabriela Tudose.

— Eu am nişte impresii şi mai şi !...

— Eu am idei ! Vreau să-l scot mîine pe împărat din spital şi să-l postez în faţa uzinei.

— Cu ce scop ?

— Vreau să-l aşez undeva acolo sub discreta supraveghere a lui Cerneag ; dacă dăm cumva de urma „degustătorului de sifon" ?!

Era într-adevăr o idee şi îmi ascundeam cu dificultate necazul că-i venise lui mai întîi. Mă abţinui de orice comentariu.

ACŢIUNEA „ZORI NOI"

De mult nu mă mai sculasem atît de dimineaţă.

Înghesuiala şi goana specifică orei dinaintea începerii zilei de muncă tocmai luase sfîrşit. Oraşul, străzile, totul părea că răsuflă uşurat, permiţîndu-şi cîteva clipe de răgaz.

Traversai strada pînă la chioşcul de ziare de vis-à-vis. Sigură că nimeni nu avea s-o mai deranjeze cîteva ore, femeia răsfoia un magazin ilustrat.

Glasul meu o făcu să tresară.

— Vă rog ! A sosit „Zori noi ?"

— Da, avem... smulse dintr-un teanc respectabil, un exemplar.

— Mai daţi-mi vă rog patru.

— Ce patru ?

— Încă patru exemplare din acest număr.

Mă privi puţin mirată şi mi le dădu.

Mă îndreptai grăbit spre o bancă din scuarul de alături şi frunzării repede unul din exemplare.

Găsind ceea ce căutam, le deschisei pe toate la aceeaşi pagină de mică publicitate şi luîndu-le la subsuoară oprii primul taxi.

— La „Hidromatica"

După cîteva minute de goană, mă aflam în faţa unui portar cu mustăţi răsucite astfel că în dreptul fiecărei nări sfîrcurile-i făceau cîte un inel. Părea coborît de-a dreptul dintr-unul din acele tablouri măsluite, din timpul marelui imperiu habsburgic, în care, pe un fond de generali, ale căror chipuri nu existaseră poate niciodată, lîngă războinica ţeavă a unui tun de operetă, şedea husarul care slujise împărăţia, totdeauna călare pe un aprig armăsar.

Singurul lucru real dintr-un asemenea tablou, pe care mi-l evocaseră mustăţile uriaşe ale portarului, era capul bunicului meu, fost strajă-meşter într-un regiment de husari al armiei împărăteşti.

Mi-aminteam deziluzia ce o avusesem şi rîul de lacrimi vărsate, cînd un unchi îmi dezvăluise falsul grosolan.

Poate şi portarul acesta e fals, gîndeam. Ba nu ! Îmi cere legitimaţia. I-o întind privind prin fereastră spre boschetul de iasomie, unde cu douăzeci şi patru de ore în urmă stătuse scheletica făptură a nebunului împărat Franz Iosef.

După ce mă examinează circumspect, mă încredinţează unei femei, care trebuie — conform noilor instrucţiuni — să mă călăuzească prin uzină.

Am trecut cu ea în curte. Din cîteva cuvinte ne înțeleserăm. Îi strecurai în mînă o bancnotă, dîndu-i și trei exemplare din „Zorii noi".

Peste alte cîteva minute, cu același taximetru, goneam spre procuratură.

Aici îmi fu de mare ajutor altă femeie de serviciu. Era simplu : trebuia să pună exemplarul din „Zori noi" pe biroul lui Mitran Bunea, așa cum i-l dădusem.

Dădui drumul șoferului și luai eroica hotărîre să traversez orașul pe jos pînă la „Vila strigoiului". Răsuflam ușurat. Deci în dimineața aceasta, cam în același timp, Gabriela Tudose, Ioanid Varga, Petre Cioran și Mitran Bunea aveau să citească aceleași anunțuri-necrologuri, în aceeași pagină a „Zorilor noi".

„Veșnic nemîngîiata și îndurerata familie Lascu ; Minodora — mamă — și Isaia — tată, anunță rudelor, prietenilor și tuturor celor care l-au cunoscut, tragicul sfîrșit din viață a unicului și preaiubitului lor fiu Ionaș, cunoscut și sub denumirea de Franz Iosef, după îndelungați ani de suferință, la spitalul de boli mintale, unde fusese internat".

Acesta era primul anunț și era urmat imediat de al doilea :

„Asociația artiștilor plastici amatori și a artizanilor din orașul nostru, cu profundă durere și îndreptățit regret, anunță stingerea din viață a iscusitului și neîntrecutului meșteșugar, cel care a fost Dumitru Bogorin".

*

Avramescu mă întîmpină mirat ca totdeauna cînd înțelegea că mă sculasem înainte de ora zece.

— Ai devenit omul surprizelor ! Te pomenești că ai pus ceasul să sune și l-ai și auzit ?

— Lasă glumele proaste și citește ! I-am vîrît sub nas exemplarul din „Zori noi" arătîndu-i anunțurile cu degetul : destul cu inactivitatea mea gazetărească ! Consider reluarea ei prin acestea de bun augur ; cred că nu vei fi de altă părere.

Avramescu citi și rămase mut. Avea mutra celui mai intrigat conformist. Într-o asemenea măsură îmi era de nesuferit în acel moment, că tăcerea lui mă strivea.

— Dar zi ceva, omule ! N-aș avea nimic împotrivă să-ți accept chiar invitația la o cafea. Nu aici însă ! Să mergem la „Inima de Frișcă".

Mă urmă tăcut și ne așezarăm sub reclama stupidă a cofetăriei. „Vorba dulce mult aduce... Și, cum e rară, aici aveți posibilitatea să ajungeți la ea, numai cu doi lei cincizeci, consumînd o inimă de frișcă și o cafea cu zahăr dublu !"

— Ce zici ?

— Ce să zic ? Mi se pare tare trăsnită ideea.

— Te referi la anunțuri ?

— Da...

— Dimpotrivă, eu am impresia că am prins pe Sfîntu Petru, măcar de-un călcîi...

— Aș fi încîntat să-i văd și eu mutra acestui Sfînt Petru, dar numai în cazul cînd ar fi una și aceeași persoană cu triplul nostru ucigaș !

— Cum adică ? După ce am verificat și e absolut clar că Cioran Petru și Gabriela Tudose, care s-au izbit nas în nas cu împăratul, nu-l cunosc și nici nebunul pe ei, asta nu-ți spune nimic ?!

— Ba da ! Ceea ce știm cu toții : că Cioran, deși este posesorul corpului delict, nu poate fi și asasinul. Și nici Gabriela. Asta se adaugă într-adevăr la chestiunile cunoscute.

— Da ? Bun ! Şi după cele întîmplate la „Halba de Cristal“ reiese clar că asasinul trebuie să-l fi cunoscut, nu numai pe Cioran, ci şi pe nebun.

— Asta e o dovadă în plus a inocenţei lui Cioran.

— Şi ce-ar însemna ?

— Ghici ciupercă ce-i ! Că e un altul, se-nţelege !

— Perfect ! Şi, după opinia unui criminalist de talia căpitanului Avramescu, cine ar putea fi acest „altul“ ?... Cine ar urma să fie ?

— Păi...

— Hai că mă faci să-mi ies din... Măi, omule ! Sîntem de acord că nu-i nici Gabriela şi nici Cioran, da ? Bun ! Dar totodată, ştim că acest cineva trebuie să fi avut acces în casa lui Cioran. Clar ?

— Clar, dar nu uita că sînt un întreg pluton de ingineri care frecventează...

— Noi însă mergem prin metoda excluderii şi astfel ajungem ca din întregul pluton să rămînem cu...

— ?!?!...

— Ori e „degustătorul“ pe care l-am identificat ca fiind una şi aceeaşi persoană cu Michel Claudesco ; un personaj după părerea mea capabil şi pretabil la asemenea fapte, ori inginerul Ioanid Varga... La o bănuială mai temeinică asupra acestuia m-a dus strania lui comportare din ultimul timp... E tare... Nu cum ar trebui !

— Bine, dar parcă nu de mult erai de părere să-l excludem cu desăvîrşire ?

— Nu uita că Claudesco n-a dat nici el ochii cu nebunul ; ieri nu era prezent la uzină. Cred că ar fi neapărat necesară...

— Este imposibil !

— Ce este imposibil ?

— O întrevedere între Claudesco şi... La asta cred că te-ai gîndit.

— Şi de ce mă rog să fie imposibilă ?! Pentru a nu „compromite“ proverbiala noastră ospitalitate ?... Nu permite „Codul manierelor elegante ?“

— Ceva mult mai concret, zise Avramescu zîmbitor.

— Ce anume ? Adu-mi argumentul decisiv şi... Nu sînt eu omul care să nu-nţeleagă.

— Există din păcate ! Claudesco a trebuit să se întoarcă urgent în patrie ; o chestiune de familie, după cîte-am înteles. Nici măcar n-a anunţat pe cineva că pleacă.

— Vrei să mă faci să cred că nici pe Gabriela ?

— Nici.

— Asta permite-mi să n-o mai cred ! Tocmai pe ea care în ultima vreme îl însoţea peste tot ?!... Prin toate localurile de lux ?... Cu care se distra, se...

— O fi avut omul motivele sale să nu o anunţe

— Criminalul, ucigaşul, vrei să zici, nu omul ! Vasăzică a şters-o... Frumos, n-am ce spune ! Halal poliţie !... În orice caz, să ştii că nu-i străină nici ea de toată povestea !

— Cred că ai început să baţi cîmpii !

— Din ce în ce mai frumos ! Eu bat cîmpii !... Spune mai bine că ţi-e ruşine să recunoşti că...

— Să nu ne mai invectivăm ca derbedeii ! Mai bine fă-mă să-nţeleg ce-ai urmărit cu aceste anunţuri. Tare mi-e teamă că ne vor aduce numai neplăceri şi ghinioane!

— Lasă atmosfera ! Pentru mine din aceste anunţuri se degajă certitudinea ! Doi martori care ne-ar mai fi putut pune măcar în mod incidental, inconştient, pe urmele asasinului, au dispărut ! Dispariţia acestora va crea

pentru asasin o... eliberare. Îi vor da sentimentul siguranței. E aproape o lege în acțiunea polițistă de a creea criminalului o asemenea iluzie. Terorizat, încordat, în luptă cu umbrele celor suprimați și cu fantomele celor vii, care l-ar putea trăda, el este, de obicei, prudent pînă la exasperarea detectivilor. Dacă-i stăpîn pe situație, însă, departe de orice risc, e firesc să comită greșeli, să facă gafe care pînă la urmă îl pierd...

— Nu e chiar lipsit de logică raționamentul tău, dar nu te-ai gîndit și la posibilitatea unui eșec ?

— Ce eșec ?

— La posibila și probabila demascare a mistificării de către familiile nebunului și a artizanului ?

— Tare idiot trebuie să mă consideri, dacă mă crezi în stare să nu fi prevăzut un lucru atît de elementar ! Am făcut totul cu deplinul acord și sprijin al tuturor.

— Deci la pîndă ! Să pîndim trecerea asasinului ! În atmosfera de siguranță pe care i-ai creat-o cu necrologurile, n-ar fi exclus, n-ar fi de mirare să apară cîntînd!...

— Așa s-ar fi și întîmplat poate, dacă nu erați voi destul de... Era să zic neghiobi ! pentru a-l lăsa s-o șteargă. Simțeam că-mi pierd controlul și acest lucru nu era indicat chiar dacă într-un fel, eu și căpitanul devenisem oarecum amici. Mi-am luat seama totuși continuînd : Cîte eforturi zadarnice nu am făcut, cît nu m-am zbătut ?!

— Poate că te-nșeli !... Poate ne înșelăm cu toții, iar asasinul stă undeva și așteaptă un moment ca acesta pe care l-ai creat cu anunțurile tale. Fii sigur că atunci va apare !

— Poate !... Păcat !

— Vom mai vedea ! zise Avramescu privindu-și ceasul.

Trecuseră zece ore de la convorbirea mea cu căpitanul și cobora amurgul. Siluetele lucrurilor se estompau contopindu-se tot mai mult cu umbrele.

Urcam pe ulița Copernic, spre numărul unsprezece, unde locuia moșul.

Îi promisesem „mortului" că, în seara zilei cînd va apare anunțul, voi mai trece pe la el să stăm de vorbă. Stabilisem să-mi deschidă numai mie și numai la un anume mod de a-mi anunța sosirea.

Bineînțeles, el nu mai trebuia să calce în prima încăpere, ci să stea într-o cămăruță alăturată, a cărei existență, chiar dacă intrai în atelier, nici n-ai fi bănuit-o. Era mascată în zid, ușa confundîndu-se cu acesta.

Făcui un pas în prima încăpere rămasă vraiște. Un bec de la stîlpul din stradă își arunca lumina oscilantă. Am rămas înmărmurit.

Totul în atelier era întors literalmente pe dos ! Aruncat, răsturnat, sfărîmat. Dădea impresia unui cîmp de bătălie, în care nu te puteai aștepta decît să descoperi leșurile luptătorilor.

Mi-am amintit de consemn și, pășind peste lucrurile împrăștiate, m-am oprit la ușa mascată.

Am ciocănit conform codului stabilit. Nici o mișcare ! Am bătut mai tare. Și mai tare. Abia cînd spaima începuse să-și înfigă ghearele în mine, auzii în sfîrșit niște foșnituri de pas tîrșit și glasul șoptit al bătrînului :

— Domnul detectiv ?...

— Eu, am răspuns cu voce strangulată de emoție.

Cheia scrîșni în broasca ruginită. În clipa aceea un alt scrîșnet declanșă mecanismul vechiului ceas al bătrînului

şi glasul metalic al cucului răguşit răsună sinistru anunţînd ora.

Deşi în spatele bătrînului ardea un bec chior, lumina slabă interferîndu-se cu cea de afară îi făcea chipul şi mai neclar. Şoapta glasului său tremurător de parcă ar fi fost scuturat de friguri mă întîmpină plină de reproşuri :

— Dumnezeule ! ce mi-aţi făcut ?!... Să-mi faceţi mie una ca asta !?...

— Dar ce s-a-ntîmplat aici ?! Cine a făcut grozăvenia asta ?

— El ! Cine altul ?! şi bătrînul se scutură cu groază.

— Care el ? Eram surprins de fermitatea cu care pronunţase ultimele cuvinte ; într-un dezacord total cu făptura-i pirpirie, cu purtările-i anterioare.

— Criminalul, domnule ! îţi spun doar, se răţoi bătrînul. Nu-i mai sesizam acum nici accentele dialectale. Era cu totul schimbat şi parcă avea totuşi ceva cunoscut...

— Dar poftiţi înăuntru, să vă explic...

Un straniu presentiment al pericolului mă făcu să şovăi. Ba dădui chiar un pas înapoi.

— Nu cumva vă e teamă ?... Domnule poliţai improvizat sau detectiv amator sau cum să vă spun ?...

— Nu, nene Bogorin, de ce să-mi fie ? Mă bucur că te văd, am zis şi, dintr-o săritură, am ajuns lîngă masă în spatele lui, încleştînd mîna pe spătarul unui scaun.

Tot atît de iute, celălalt apucă o vergea de fier şi cu o lovitură sparse becul ce şi aşa abia lumina.

Fulgerător, în aceeaşi clipă, am repezit scaunul cu toată puterea în direcţia sa. În urma ciocnirii cu ceva mai tare ca lemnul, scaunul şubred se prefăcu în surcele, care se risipiră în jur.

Să fi fost totuşi ţeasta celuilalt ? mă întrebam gîndindu-mă că l-aş fi putut ucide.

Am căutat peretele şi m-am lipit cu spatele de el. Cel puţin să nu mai am şi grija...

Lumina palidă de afară se aşternea pe podeaua putredă în felii uriaşe, ca de dovleac copt.

— Care va să zică de ăsta-mi erai, meştere ?! Nici un răspuns, nici o mişcare, nici acum nu aş putea explica în ce fel s-a putut strecura pînă în preajma mea, fără să-l văd şi aud.

I-am simţit lovitura pumnului greu sub maxilarul inferior şi mi-a făcut impresia că-mi zboară capul în ţăndări. A urmat scurta sclipire de conştiinţă că mă prăbuşesc şi aşteptam neantul.

Spre mirarea mea, n-am leşinat. Altfel nu l-aş fi văzut aplecîndu-se asupra mea.

Convins pe semne că eram dus de pe astă lume, mă lovi în batjocură cu ţepii de la o perie de sîrmă drept în frunte. Simţii înţepăturile a o mie de ace şi acestea avură darul să mă dezmeticească de-a binelea.

Celălalt era încă aplecat de-asupra mea. Concentrîndu-mi toate puterile în zvîcnetul unei încercări de zbor spre tavan, trimisei pumnul înainte şi-l izbii din plin.

Se rostogoli alături, dar cu o agilitate şi rezistenţă pe care nu mi-aş fi putut-o imagina la bătrîn făcu un soi de salt şi, în clipa următoare, era în picioare lîngă uşă. Am văzut sclipindu-i în mînă lama unui cuţit.

Instinctiv, am sărit în picioare şi am dus mîna la buzunar. Dar vai ! singurul obiect solid pe care-l aveam era bricheta-pistolet, pe care o cumpărasem cu cîteva zile înainte.

Scoţînd-o, mă minunai singur de lucirea ei stranie.

Nici adversarului meu nu-i scăpă această lucire și gestul de a arunca cuțitul fu frînt de perplexitate.

— Aha ! domnul umblă cu jucării periculoase ? mormăi. Și se aruncă fulgerător la pămînt.

Într-o neobișnuită mișcare de flexibilitate, se replie apoi în spatele ușii și cîteva clipe mai tîrziu îi auzeam pașii pe porțiunea rămasă încă pavată cu dale, a fostei curți. Se pierdură în noapte.

L-am scăpat ! S-a salvat, netrebnicul ! am început să mă frămînt, fără să-mi dau seama că, de fapt, cel salvat eram eu, cu bricheta mea absurdă și miraculoasă.

Un firișor de sînge mi se prelingea pe obraz și îmi ajunsese pe buze. I-am simțit gustul sărat, dulceag, consistența lipicioasă și o slăbiciune vecină cu leșinul începea să pună stăpînire pe mine.

Am pornit încet, mai mult tîrîndu-mă. Coboram ulița sordidă, împiedicîndu-mă de pietroaie și călcînd prin hîrtoape.

Mă aflam din nou printre oameni. Strecurîndu-mă prin dărătul luminilor pînă la primul telefon public, am format numărul lui Avramescu.

— Alo ! eu sînt căpitane. Voiam să-ți comunic că, din lipsă de timp, n-am mai trecut pe la artizan.

— Păcat !

— Ai putea să-l trimiți tu pe Cerneag mîine dimineață pînă acolo ?

— Cum să nu ?! Ai preferință pentru vreo oră anume?

— A ! nu. Mai potrivit ar fi însă, după părerea mea, cît mai devreme. Înțelegi ? Înainte de a porni oamenii spre locurile lor de muncă.

— Perfect ! Deci pe mîine...

— Da. Trec eu pe la tine în cursul dimineții. Noroc !

Acasă, îmbrăcat într-o pijama proaspătă, după un duș, mă simțeam ca renăscut.

Obrazul nu-mi era atît de lovit pe cît m-așteptam. I se potrivea perfect un accident ușor de motocicletă.

Îmi făceam reproșuri că lăsasem banditul să-mi scape, dar nu găseam nici o explicație întîmplării prin care trecuse.

Dacă cel care mă atacase fusese într-adevăr Dumitru Bogorin, edificiile raționamentelor mele erau la pămînt... Era vădit că avea o legătură cu asasinul lui Aldan și al cuplului de tineri logodnici.

Dar mărturia asupra lui Cioran mai putea oare fi considerată veridică ?... Poate fi tot atît de bine și falsă. În orice caz, de pe lista suspecților, se cereau eliminați Cioran, Gabriela, Ioanid Varga și... Atît ! Dar cum rămîne chestia cu Claudesco ?... Nu ! Trebuie să-i dau încă un telefon lui Avramescu. Mă va-njura ? N-are decît !

Formai numărul :

— Tot eu sînt căpitane !

— Dar ce te-a apucat ?!

— Fii liniștit, nu m-am molipsit de mania telefoanelor ; am revenit asupra... Tocmai voiam să mă culc și m-am răzgîndit ; nu-l mai trimite pe Cerneag la artizan. Mă duc tot eu.

— Și eu sînt de părere că e mai potrivit, dar n-am voit să...

— Mă bucur că avem aceleași gînduri, se-ntîmplă cam rar.

— Într-un anume fel, da. Vei ajunge la mine cam în jurul amiezii ?

— În jurul lui zece.

*

Am găsit atelierul lui Dumitru Bogorin aşa cum îl lăsasem decuseară. Întors cu susu-n jos.

Cucul de tablă vopsită, cu aripile întinse, atîrna afară din cuşca-i mecanică şi părea singurul element capabil să comită un gest de smulgere, de eliberare, din ambianţa sinistră, înfiorătoare.

Încăperea duhnea a mucegai şi a aer stătut, cu toate că, în timpul încăierării de aseară, spărsesem un geam.

Venisem cu speranţa că doar voi descoperi o urmă. Dar în jurul dărîmăturii, unde nu mai erau dale, era aşternut prundiş. Nu se vedea nimic.

Alături de ruină, se afla o căsuţă, separată de ruine, printr-un gard viu, pe care un bătrîn cam de aceeaşi vîrstă cu moş Bogorin îl ajusta cu o foarfecă.

M-am apropiat salutîndu-l cuviincios:

— N-ai văzut cumva pe nea Dumitru ?

— Nu-i acasă ?!...

— Dacă ar fi, nu te-aş deranja.

— Nu ştiu ! L-a mai căutat cineva ieri, către seară. I-am spus să-l aştepte dacă nu-i. Omul a intrat înăuntru şi pe semne l-a aşteptat. De ieşit nu l-am mai văzut să iasă. Bogorin s-a întors tîrziu şi probabil a avut o comandă urgentă că a ciocănit toată noaptea. De asta m-aş fi mirat să se scoale aşa dimineaţă.

Văzînd că nu pot afla mai mult, am plecat.

La capătul de jos al străzii Copernic, avui surpriza să mă întîlnesc cu Ioanid Varga.

Avea mîna dreaptă bandajată.

— Noroc inginerule !

— Trăiască presa locală ! răspunse el cu o jovialitate forţată. Încotro aşa dimineaţă ?

— Fleacuri gazetăreşti de la care nu mă pot sustrage. Dar tu ?

— Eu ? Necazuri. Ţi-am spus că voiam să plec în concediu pe munte şi uite ! ieri am vrut să dau o mînă de ajutor unui prieten să-şi repare maşina şi m-am aranjat. Îmi arătă mîna bandajată. Dreapta !

— Ce ghinion.

— Se-ntîmplă ! De altfel şi aşa nu mai puteam pleca. E mare nevoie de oameni în secţie şi cum se zvoneşte că Cioran ar putea fi rearestat, în orice clipă, sub învinuirea de crimă..., mi-au suspendat concediul.

— Dar cu el te ştiam prieten !

— Ce are asta cu...

— Nuuu ! Voiam să te-ntreb cum poţi fi prieten cu un om asupra căruia planează astfel de...

— Fleacuri ! Miliţia e de părere că ar fi vinovat, nu eu. Şi apoi, nici chiar miliţia, am auzit eu. Nu prea posedă probe împotriva lui. Aşa... poate fi oricine bănuit.

— Sînt de acord cu tine ! Dar unde ziceai că mergi !

— La... o veche cunoştinţă cu o problemă personală.

— Atunci la revedere ! Dacă nu mai pleci, ne mai vedem noi. Măcar la „Halba de Cristal".

După vreo cincizeci de paşi m-am întors să mă uit înapoi. Varga urca printre crengile arborilor semidesfrunziţi de pe strada Copernic. Nu putea merge decît la atelierul bătrînului. Dar mi-am urmat drumul spre Vila strigoiului.

*

Avramescu devenea din ce în ce mai nervos şi mai agitat, pe măsură ce-i depănam întîmplările din ajun.

Izbucni furios:

— De ce nu mi-ai dat imediat telefon ?! Ai comis cea mai gravă imprudenţă ! Asta pentru a nu-i spune altfel.

O clipă !
Şi căpitanul îl chemă pe Cerneag.
— Doi cîini, aparat de fotografiat şi toate cele necesare pentru depistarea unor urme materiale. Maşina de serviciu... şi executarea ! Stai !... Mergi singur, adică fără mine, la atelierul artizanului. După operaţie, aranjezi supravegherea ruinelor. Schimburi conform instrucţiunilor !... După ce termini, predai tot ce trebuie laboratoarelor cu indicaţia F.F.F. urgent. Cît e ceasul ?
— Zece treizeci.
— Bine. La unsprezece, posturile să fie instalate !
După ce ieşi Cerneag, Avramescu se întoarse spre mine:
— Avînd în vedere treaba pe care ai făcut-o, n-ar strica să te odihneşti cîteva zile.
— Hm ! Văzîndu-mi probabil sclipirea de furie din ochi, continuă :
— Stai ! Nu mă gîndeam la trîndăveala veritabilă. Ci la un soi de odihnă activă. Să te duci, spre pildă, pe teren. Mă gîndesc la mediul rural. Să faci vreo două, trei zile culegeri de folclor.
— N-am cules în viaţa mea folclor, m-am întunecat la faţă. Apoi, de ce tocmai acum, cînd m-am izbit nas în nas cu criminalul ?
— În primul rînd exagerezi ! N-ai nici o dovadă că era chiar el. Şi mai e o chestiune care mă pune pe gînduri. Moş Bogorin e naiba ştie pe unde şi s-ar putea să-ţi provoace niscaiva încurcături. În al doilea rînd, în satul în apropierea căruia s-a descoperit cadavrul lui Aldan, circulă o poveste destul de interesantă. Cred că ar fi potrivit să ţinem seama de ea. E o poveste cu cîntec. În timpul lipsei tale, noi vom prelucra materialele culese de Cerneag şi cînd vii pornim la acţiune. Pentru

liniştea ta, trebuie să-ţi spun că întregul merit în descoperirea probabilă a ucigaşului, îţi va reveni aproape în întregime. N-ai nici un motiv să...
Mai mult obosit şi plictisit de pledoaria lui Avramescu hotărîi să accept :
— Pentru două zile mă duc, dar mai mult nu voi rămîne nici un ceas.
— Nici nu cred că va fi necesar. Avem nevoie doar de cîntec.
— Îţi baţi joc de mine ? Am luat cîntecul drept una din glumele tale proaste.
— Nu-i vorba de o glumă. Nu-ţi aminteşti că am mai discutat odată ? Nu ştiu dacă există vreo legătură reală între „povestea cu cîntec“ şi crime, dar sîntem datori să investigăm. Trebuie ! Altfel, călătoria ta n-ar avea sens.

O VARIANTA A MIORIŢEI

Din oraşul S. pînă la Streaza, drumul se putea parcurge într-o oră şi jumătate, cu un soi de tramvai hodorogit, tras de o locomotivă cu aburi, mergînd cu viteza unui tren forestier de munte. Ţăranii îi spuneau „Mocăniţa.“
Traseul era de altfel cunoscut şi peisajul pe care-l străbătea trenuleţul era încîntător.
Cea mai mare parte a drumului trecea printr-o pădure de stejar şi frasin. Acum, toamna, totul căpătase veritabile tonuri cromatice care-mi evocau pădurea de aramă din basmele copilăriei.

După cum îmi explicase Avramescu, povestea o puteam afla uşor de la ciobanii cu stînile, ce se aflau pe versantul stîncos, în drum spre cabană.

Presupuneam însă că pomenise de cabană numai pentru a mă determina să plec, ştiindu-mă mare iubitor al acestor medii montane, cu condiţia să nu-mi impună urcuşuri prea dificile. Şi cabana de la Streaza nu punea astfel de probleme.

Pe de altă parte, la vreo două sute de paşi de aceasta, fusese descoperit cadavrul lui Aldan şi deci includerea ei în itinerarul meu era oarecum justificată.

Am ajuns sus o dată cu căderea nopţii. Cabanierul m-a primit cu multă bunăvoinţă, dar, auzind că intenţionez să rămîn doar două zile, nu-şi putu disimula dezamăgirea.

— S-ar putea totuşi să-mi prelungesc şederea, am completat. Sînt aproape sigur că aşa va fi. E prea frumos la dumneavoastră.

— Nu-i aşa ? se repezi el încîntat. Asta le spun eu la toţi, domnule. Unde mai găseşti o cabană într-un rai ca ăsta şi în plus şi uşor de urcat ? Pot oamenii să vină cu copiii, cu bunicile...

— Tocmai asta nu le place la mulţi !

— Auzi dumneata ! dar nu-i o prostie să scoţi limba de un cot căţărîndu-te pe stînci şi la urmă să mai dormi şi înghesuit sau chiar să nu găseşti nici un pat şi să-ţi rupi coastele pe podele sau pe vreo masă ?

— Nu-s toţi de aceeaşi părere. Eu da ! Uite, îţi achit găzduirea pe două săptămîni înainte.

Privi la mine fericit că mă putuse convinge, că mă hotărîsem.

— Am să vă dau o cameră...

— Aş avea o rugăminte...

— Spuneţi şi mă execut !

— Să-mi repartizezi camera în care a locuit inginerul ăla, cu cîţiva ani în urmă, care a fost găsit...

— Unde a stat domnul Mihai ? ! Bucuros ! O vreme n-a mai vrut nimeni să doarmă în ea. Dintre cei care ştiu cum a devenit cazul, nici acum nu vor. Am avut necazuri atunci, îmi spuse pe ton confidenţial. L-aţi cunoscut pe dom' Mihai ?

— Da, mi-a fost prieten şi coleg.

— Care va să zică sînteţi tot inginer ?

— Nu, dar...

— La urma urmei ce mă priveşte pe mine, se degajă el.

Mai tîrziu însă am aflat că-l privise îndeaproape. Chemase miliţia îndată ce intrasem în cameră. Dar cum prevăzusem asemenea eventualităţi, Bunea îl anunţase pe şeful miliţiei din Streaza.

S-o fi mirat cabanierul că miliţianul nu se deranjează să urce pentru a mă legitima. De fapt, cine mai poate crede azi în reîntoarcerea criminalului pe locurile crimei ? Mai ales după un interval atît de lung ?

A doua zi dimineaţa mă aflam în sala bufetului cabanei. Cabanierul mă privea cu şi mai multă suspiciune. Eram singur şi îmi luam micul dejun, cînd îşi făcu apariţia un cioban între două vîrste, înalt, ciolănos şi purtînd un ciomag cu cîrlig la capăt, din acela cu care se prind oile de picior.

— 'mneaţa bună la toată lumea ! rosti el tunător spre cabanier, trăgînd cu ochiul şi spre mine.

— Dar ce-i cu dumneata de-ai luat-o aşa de dimineaţă, nene Simioane ? îl întrebă cabanierul.

— Ştii vorba românului : omul bea de două ori la viaţa lui : la bucurie şi la necaz. Eu aş vrea să beau

azi de bucurie!

— Ce-ţi dau, o spumă? şi dă-i drumul bucuriei s-o auzim şi noi, că altcum ţi se pune pe inimă.

— Dă-mi o spumă mare... Da nu-mi place că nu prea ai muşterii!

— Cînd sîntem trei şi-i încă dimineaţă, nu-nseamnă că n-am!

— Să trăiţi! să fiţi sănătoşi şi să-mi trăiască şi mie nepotu!

— Ţi-a făcut Gureşa un nepot! ?

— Asta-i! Am un nepot de-i gata cioban; are aproape patru chile. Da, aşa gureşă cum o ştie toată lumea, n-a scos un chiot! Măriuca, fata tatii! Da' ţîncu a început să zghiere că-ţi lua urechile, de cum o venit pe lume!

— Să-ţi trăiască!... Ei... cum ai dormit domnule în odaia lui dom' Mihai? mă-ntrebă cabanierul.

— Foarte bine, mulţumesc!

— Care Mihai? sări ciobanul ca ars.

— Domnul pe care l-ai găsit dumneata în „Rîpa Şopîrlei" mort acum nu ştiu cîţi ani.

Omul îşi scoase căciula.

— Dumnezeu să-l odihnească! da' păcătoasă moarte a avut. În fiştecare zi trec pe acolo, domnule. Dacă ţi-a fost cumva cunoscut şi vrei să-i vezi locul, mergi cu mine şi ţi-l arăt.

— Mi-a fost chiar prieten, am să merg dacă binevoieşti. Tocmai asta voiam să fac.

Omul dădu drojdia pe gît şi, cum terminasem şi eu de mîncat, plecarăm.

— Dumneavoastră credeţi aşa cum or zîs cei de la miliţie?

— Ce să cred altfel? Ceasul rău! I-o fi scăpat cumva piciorul şi dus a fost!

— Eu unu nu cred! nici de m-ai pica cu ceară!

— Şi ce poţi crede altfel?

— Ce crede toată lumea. Că l-o izghit un netrebnic! Am văzut eu ce om era. Nu i se putea întîmpla aşa ceva unui om ca el...

— Ei! oricui i se poate întîmpla, nene Simioane. Parcă aşa te cheamă?

— Da, Simion Oprea. Da' mai bine să zicem „Doamne fereşte"! Ai să vezi şi ai să-ţi dai şi dumneata seama că nu-i aşa.

Într-adevăr, aşa-zisa „Groapă a Şopîrlei" sau „Rîpa Şopîrlei" nu avea nici malurile prea abrupte şi nici prea înfricoşătoare nu părea. O vîlcea ca un fund de ceaun, chiar lîngă poteca ce suia spre un mic platou, în vîrful unui masiv stîncos, nici acesta prea prăpăstios.

— Da, nici eu n-aş crede că cineva ar putea să cadă aici, i-am spus lu Oprea, dar... accidentul avusese loc iarna!

— Dreptu-i! Nu ştiu! mă credeţi ori nu, că numa un deţ de rachiu am băut, de numa mînă de ucigaş a fost aici! Eu cred că i-am auzit şi glasul.

— Glasul cui? întrebai eu grăbit. Scepticismul ciobanului părea că-mi va uşura sarcina.

— Al criminalului, al cui ?

— Cum aşa?!

— Foarte bine! Dacă vă mai aduceţi aminte, în anul acela s-a desprimăvărat devreme. Cînd s-o-ntîmplat nenorocirea era aproape primăvară şi eu m-am suit cu

cele cîteva capre ce am pe coastă. Stam iacă așa în marginea pădurii sprijinit în bîtă și deodată aud cîntînd! Ciulesc eu bine urechile, doar-doar îi cunosc glasul celui care cîntă? Da de unde! Nu era de pe la noi. Măriuca mea, de-ți spuneam că mi-o dăruit un nepot zdravăn și ea l-a auzit și-l chiar știe, cîntecul. Dar știți cum sînt femeile; li se năzare! Ea zice că glas de om nu era!

— Cum adică, nu era glas de om ?

— Apăi, lumea vorbește, că d'aia-i zice gura lumii! N-o astupă nime. Se zice că ar fi strigoi, că jumătate glasul ar fi de om, da jumătate de alte cele. Unii zic de pasăre, alții de mistreț, unii de coțofană, alții de strigoi. Cine știe?... Da' strigoi îi! Că de n-ar fi, nu s-ar tot auzi în fiștecare an, tot la aceeași vreme!

— Și l-au auzit mulți?

— Mulți! Și unul din pădurari l-o auzit și zice că ar fi om și corb sau... Fel de fel!

Eram mulțumit de povestea omului și cum aveam magnetofonul la mine am înregistrat-o în întregime.

— Și nu ții cumva minte ceva din cîntecul pe care l-ai auzit?

— Eu nu prea am glas... Dacă ar fi Gureșa mea... Ea ți l-ar cînta fain.

— Așa măcar cum poți! dacă ai vrea să încerci!...

Omul tuși, își drese glasul și dădu drumul din gîtlej la cîteva măsuri aproximative, în care era totuși ușor de identificat o variantă foarte îndepărtată și destul de impură a Mioriței.

Măcar de-ar fi inedită, mă gîndeam. Să nu zic că am venit chiar degeaba la Streaza.

Nu-i exclus ca Avramescu să mă fi trimis doar cu gîndul să scape de mine.

MISTERUL DISPARIȚIEI ARTIZANULUI ȘI UN FILM...

Cînd coborîi mă grăbii să-i dau un telefon lui Avramescu...

Nu atît pentru a-mi anunța sosirea, cît pentru a-i comunica noutatea că posedam pagina de folclor.

La celălalt capăt al firului, glasul căpitanului mă întîmpină bîlbîindu-se, înăbușindu-se, nereușind să lege două vorbe ca lumea.

Din toată logoreea, reușii să înțeleg că nu mai avea sens să mă duc pe-acasă și că urgent va veni o mașină a miliției la gară să mă ducă direct la el. M-așteaptă cu multă nerăbdare.

Într-adevăr, mă primi cu un asemenea entuziasm... Mă gîndeam că, în lipsa mea, s-ar fi putut ca asasinul să le fi căzut în plasă și eu... Dar cele ce urmară mă liniștiră în această privință.

Avramescu începu să facă glume de calibrul celor obișnuite, stupide, ca apoi să mă învinuiască tot pe mine de lipsă de seriozitate.

— Sper că n-ai trimis mașina după mine la gară, pentru a mă aduce să-ți ascult morala?

— Nu te impacienta ! Privește pe masă !

Era o masă obișnuită, plină cu filme, plăci de sticlă și fotografii cu dosul în sus.

— Ei ? ce sînt astea ?

— Acest bazar cine-foto nu-i nimic altceva decît urmele individului care era să-ți facă ție de petrecanie alaltăieri, în atelierul artizanului, plus altele de la care s-ar putea pleca și...

— Vrei să spui urmele lui Bogorin ?

— Ha, ha, ha, mai ai naivitatea să crezi că ar putea fi bietul moșneag ?

— Moșneag în aparență ; ramolismentul era doar masca sub care s-ascundea, poate, chiar „degustătorul" ! Bătrînul artizan Dumitru Bogorin poate nici nu există ! Poate-i o pură plăsmuire în dosul căreia...

— Ești un naiv ! Așa ar fi prea simplu și apoi însăși esența acțiunii s-ar duce naibii ! Una din legile ei cere ca asasinul să nu fie niciodată dedublat de un om cinstit.

— De acord, dar cum ai putea spune despre Bogorin că e cinstit ?

— Sînt absolut convins că este ceea ce pare ; un biet om onest, care a muncit toată viața, slujind frumosul ! Scopul pentru care te-am chemat este tocmai cel de a-ți dovedi aceasta. Zici că ai fost la Streaza ?

— Da, am înregistrat legenda și cîntecul.

— Legenda o auzisem și eu de la cineva, dar mă interesează cîntecul.

— E balada Miorița.

— Trei prieteni ciobani... Unul cu oi multe și cornute... S-ar putea să ne fie de folos... Supoziția ta că te trimit numai pentru a te îndepărta de oraș n-a fost însă departe de adevăr.

— Asta-i deci ? !... Așa vă purtați ! ? Și eu care am fost sincer pînă la prostie, cu voi, cu tine...

— Hai nu vorbi în modul ăsta. Te știu încăpățînat și am făcut-o numai din prudență. Te credeam în pericol. Poate m-am înșelat, dar dacă aveam dreptate, ai fi avut șanse să zaci pe undeva cu țeasta sfărîmată. Nu ți-am vrut decît binele.

— Mulțumesc !...

— Ai de ce, să știi ! Noi am prevăzut că la bătrîn se vor petrece lucruri neobișnuite îndată ce vor apare necrologurile și...

— Zău, dom'le ? ! Mă faci să cred că toți eroii ce-și fac apariția după război, sînt mai veritabili decît...

— Greșești ! Noi sîntem cei care l-am pus pe bătrîn la adăpost și chiar pe Cerneag să supravegheze ruina în care locuiește.

— Iar începi să mă uimești !

— Ți-o voi dovedi ! mai zise el și apăsă pe butonul soneriei.

— Ordonați ! apăru Cerneag.

— Adu-l pe bătrîn te rog !

— Imediat...

După două minute de încordare, figura palidă, uscățivă, trasă a bătrînului își făcu apariția.

Privindu-l în plină lumină, îmi dădeam seama că judecasem greșit. Nici un travesti, nici un machiaj din

lume nu l-ar fi putut transfigura pe bietul meşter în degustător sau în Michel Claudesco.

— Vă cunoaşteţi după cîte ştiu ? ni se adresă căpitanul amîndurora. Bătrînul mă privi cu atenţie şi spuse :

— Da, dumnealui a fost pe la mine de două ori. Ultima, cînd mi-o spus c-oi apare-n foaie, că de la asta mi se traje tăt necazu !

— Nu fii îngrijorat, nene Dumitre. Te rog să-i povesteşti dumnealui cum s-a petrecut alaltăieri la dumneata acolo sus pe Copernic.

— Păi dumnealui nu ştie ?

— Nu, nu ştie nimic.

— Mde ! cum să vă spui ; tomna stăteam lîngă banc şi mă gîndeam să trec dincolo să aţipesc o ţîrucă. Mai ales că sara, mă-nţelesesem cu dumnealui, să-l aştept. Da numa' ce-aud pe cineva la uşă !

Cine să fie, gîndeam, că moşterii or fi aflat că dădusem ortu. Sau poate vin să-mi aprinză vo lumînare. Numa c-aşa-i vorba ; zîci de lup, da lupu la uşă ! Era tomna un moşteriu !... Îmi dădeam io cu sama că l-am mai văzt undeva. Da' nu mai ţineam minte cînd.

— Şi ce voia muşteriul ? Simţeam nevoia să întrerup monotonia glasului său.

— Văd că începi să fierbi ! remarcă Avramescu ironic.

— Ce să vre, că Dumnezeu mă ierte... Nu altceva, decît să-i vînd eu ceasul acela cu cuc. Ba, zîc eu ! Nu. Nu l-oi da nicecum, eu cucu aesta l-am moştenit de la maica me, Dumnezeu s-o odihnească, şi vreau să-mi cucească şi mie deasupra copîrşeului, cînd oi închide ochii !

Da el de colo : „văz că după presa locală i-ai şi închis sau poate vrei să te ajut cumva ? Ştii, eu ţîn grozav de mult la lucruri din astea vechi !"

Nu ţi-l dau zic, şi lasă-mă. Da' nu-nţălăsesem ce voise să zîcă, decăt după ce-o plecat. Aşa mi-o fo de frică că mi se uscase gura şi am băut toată apa din pahar ; că la mine poate o-ţi fi văzut, stă un pahar cu apă gata pregătit, că doftorii mi-or spus s-o beu o ţîră stătută.

— Şi după-aceea ? întreb eu curios.

— După aceia n-o mai fo nimica, ce să fie,... rosti el necăjit.

— Lasă moş Bogorin, fii liniştit, îi spuse Avramescu blînd. Vei merge înapoi după cîteva zile şi atelierul va fi pus în ordine, vei avea clienţi şi va fi bine. Noi îţi mulţumim că ne-ai ajutat. Acum şi-aşa eşti mort ! Ce părere ai ? mă-ntrebă Avramescu după ce bătrînul condus de Cerneag, părăsise încăperea.

— Hm ! Cred că sîntem mai aproape ca oricînd... că ne va cădea în mînă ucigaşul...

— Eu sînt sigur !

— Ce te face să fii atît de sigur ?

— Îţi aminteşti de paharele de la „Halba de Cristal" ? Ştii că-ţi spuneam că două amprente nu putuseră fi identificate ?...

— Da şi ce-i cu ele ?

— Sînt identice cu ale individului cu care ai boxat tu alaltăieri.

— Atunci e clar că...

— E clar că sîntem nişte nătăfleţi ! Ar fi trebuit să-l avem demult în mînă.

— Dar de ce n-a voit bătrînul să povestească ce s-a-ntîmplat mai departe ? După plecarea tipului ?

— N-avea ce.

— Cum n-avea, cînd se vede bine că are ?

— Individul îi strecurase în pahar un puternic somnifer cu efect rapid şi moşul a căzut ca un buştean.

— Să fie tot Cioran pînă la urmă ?... Mă gîndesc la individul cu ceasul bătrînului. Dar cum rămîne cu Michel Claudesco ?... Apoi, ce căuta Ioanid Varga pe strada Copernic ?

— Şi eu mă-ntreb ! Dar deocamdată să trecem dincolo.

Ne aflam într-o cameră obscură, din tavanul căreia atîrna un bec de 25 de waţi.

— Vrei să-mi arăţi un film.

— Cam aşa ceva. Stai colea jos. Şi Avramescu manevră ceva la aparatul de proiecţie gata instalat, puse o rolă şi după ce stinse lumina, îi dădu drumul.

În prim plan, dărăpănătura în care se aciuise bătrînul artizan. Din peisajul de pe ecran, mai mult decît din cel real, se desprinde o atmosferă de tristeţe.

Deodată apare Ioanid Varga. Urcă pe Copernic, ocolind pietroaiele şi gropile, care şi ele apar mai marcate pe peliculă. Se opreşte în faţa ruinelor. Priveşte în dreapta şi-n stînga, apoi intră...

Cum probabil nu-i răspundea nimeni la bătaia în uşă, îl vedem ieşind. Se asigură că nu-i nimeni în jur apoi coboară uliţa.

Din cînd în cînd priveşte peste umăr, parcă temîndu-se de ceva.

Avramescu opri aparatul.

— Ce o fi avînd la mînă, ai observat ? mă întrebă.

— L-am întîlnit înainte de plecare la Streaza. Zicea că s-a accidentat, ajutîndu-şi un prieten să repare automobilul.

— Ciudat accident !

— Poate fi totuşi real. Explică-mi acum ce-i cu chestia asta ?...

— Cu filmul ?

— Da. Cine l-a făcut ?

— Cerneag, camuflat în ruina de peste drum, de unde are întreaga perspectivă a spaţiului în care l-ai văzut pe Varga mişcîndu-se.

— Şi ce legătură are ?... Vreau să spun bătrînul, îl recunoaşte pe Ioanid ca fiind cel care-i propusese vînzarea ceasului cu cuc şi prietenescul ajutor ?

— Ce bine ar fi dacă ar... avea certitudinea... Bătrînul nu poate preciza. O dată crede că-i el, apoi neagă cu îndîrjire : n-are nici o siguranţă. I-am pus ochelari, i-am dat binoclu, lornion zadarnic.

— Dar părerea ta care-i ?... Crezi că Varga ar putea fi unul dintre cei pe care-i bănuieşte vag procurorul Bunea ?

— Văd că şi tu zici „unul" ; crezi că pot fi mai mulţi ?

— Eu m-am îndoit întotdeauna că ar putea fi doar unul... Dar mă gîndesc că Ioanid, aşa cum îl cunoaştem noi, ca om, e prea fricos, pentru a putea ucide.

— Poate !... E clar însă că nu avea nici o legătură cu cei doi tineri. Tocmai de asta... Nici nu l-aş putea

aresta... Nu avem nici probe... Nu-l putem aresta numai pentru că-i dă tîrcoale artizanului în ultimele zile.

— Şi ce crezi că ar fi de făcut ?

— Zău dacă ştiu !

— Să-ţi dau deocamdată banda cu povestea de la Streaza. Dar dacă te bazezi pe asta, mai durează vreo doi, trei ani povestea... Ia-o dacă spui că te interesează poveştile cu strigoi.

— O voi folosi măcar ca material pentru o conferinţă împotriva superstiţiilor.

— Fă ce vrei ! eu mă duc să mă odihnesc. Mă simt frînt !

— Să-ţi dau maşina...

— Nu ! n-am nevoie ! Vreau să iau aer.

*

În după amiaza acelei zile de toamnă tîrzie, soarele strălucea cu o vioiciune aproape primăvăratică.

Îmi trebuiră cam cinci minute pînă reuşii să obţin de la un telefon public serviciul de concepţii al uzinei „Hidromatica“

— Cu inginerul Petre Cioran, vă rog !

— E bolnav, îmi răspunse un glas de femeie. Se află în concediu medical.

— De cînd ?

— De două zile ; are trei în total, mi se pare.

— Mulţumesc, deci nu-i ceva grav.

— Aşa sperăm.

*

Inginerul Cioran tocmai se ridica din pat. Se duse în faţa unei oglinzi şi îşi privi îndelung chipul palid. Adevărul era că se simţea foarte rău. Nu prea ştia ce are, dar i se menţinea o stare de subfebrilitate suspectă.

Scîrboasă situaţie ! Bine că s-a întors Ioanid în uzină... Cu toate că medicii spun că nu-i nimic grav, totuşi... Şi el cu mîna lui... nu face mare scofală ; tot nu poate lucra la planşetă !

Vorbind astfel, de unul singur, Cioran se îndreptă spre fereastră. Rămase privind afară şi se trezi deodată fredonînd :

— Pe un picior de plai
Pe o gură de rai...

De unde dracu mi-a venit aşa deodată ?... A ! o cîntam la cor... Dar sînt sigur că am auzit melodia de curînd undeva !... Fredonată de cineva...

Tot încercînd să-şi aducă aminte de unde venise melodia, îşi dădu seama că ar putea, într-adevăr... Obrazul i se crispă.

— Nu, nu, nu, nu, ! îi scăpară una după alta negaţiile din gîtlejul pe care şi-l simţea strangulat.

Se aşeză la masa de scris, luă o foaie de hîrtie şi începu să scrie grăbit.

După ce termină, luă un plic albastru, închise scrisoarea şi răsuflă uşurat : Trebuie !

*

Convins că Cioran nu putea să aibă cine ştie ce, mi-am schimbat direcţia spre „Halba de Cristal“, unde intenţionam să iau prînzul.

Întindeam mîna spre mînerul uşii masive, cu incrustaţii de fier forjat, dar se deschise parcă de la sine şi-n faţa mea apăru Valentina.

— Sărut mîna ! Ce surpriză... Ce cauţi dumneata la un local care nu ţi se potriveşte prin nimic ?

— Eu numai cu treburi ; dumneata, probabil, ai avut mai puţine motive să te afli aci.

— Mă faci curios şi dacă nu te grăbeşti, te-aş invita la un aperitiv.

— Nu, nu mă grăbesc. Şi numai faptul că sînt singură m-a determinat să renunţ la tentaţia de a cere un coniac.

— Perfect ! Mă faci fericit !... Voi bea şi eu unul. Prefer Dacia...

Ne aşezarăm la o masă retrasă. Jan apăru imediat servil şi respectuos.

— Ce treburi spuneai că te-au adus aici ?

— Vreau să plec de la „Cameleonul" şi să reamenajez această bombă, transformînd-o într-un café-bar... S-ar preta cred.

— Perfect ! Spaţiul e mai mult decît potrivit, iar poziţia excelentă ; păcat să fie prinsă de o bombă ca asta „a-ntîia"...

— Dar tu ?... Nu te-am mai văzut demult, cu toate că nu-ţi interzisesem să mai treci pe la mine.

— N-am vrut să risc o întîlnire cu... cine nu trebuie şi nici curaj n-am prea avut ; ca să fiu sincer.

— Dar Cazul Aldan, merge ? S-a mai descoperit cine a fost tipul care voia să cumpere ceasul cu cuc ? Cel care a pus bătrînului în apă somniferul ?...

— Mă surprinzi... Asta s-a întîmplat recent... Eşti peste măsură de bine informată...

— Sînt la curent numai cu ceea ce mă interesează.

— Şi văd că afacerea Aldan pare să te pasioneze.

— Da de unde ! Nu mi-aş băga eu nasul dacă n-ar fi vorba de Cioran. E un om bun şi ceea ce îmi place la el e tocmai această bunătate, ce mi se pare că uneori devine un defect. Azi sînt mai buni cei răi, iar cei buni cu adevărat sînt proşti !

— Cred că vezi lumea în culori prea sumbre ; nu-i chiar aşa !...

— Poate că nu, dar cînd te arzi o dată cu ciorba, sufli şi-n iaurt. Vezi, mi se pare că nu eşti prea departe de cei „proşti".

Îşi privi ceasul :

— Pe mine te rog iartă-mă ! trebuie să plec...

— Jane, plata te rog !

★

Plicul albastru pe care-l descoperisem la întoarcerea mea acasă, aşa cum arăta, fără ştampila poştei, aş fi crezut că e de la Valentina dacă nu m-aş fi despărţit de ea doar de o jumătate de oră.

Desfăcîndu-l, am rămas surprins. Cu caractere de tipar, din linii punctate, citii următorul text :

„Numai fiindcă-mi eşti simpatic, n-aş vrea să te trimit în lumea unde nu-i nici întristare, nici suspin şi unde poate ţi-ai putea reîntîlni un prieten. De aceea îţi fac o propunere. Accept-o numai dacă te simţi capabil să păstrezi o absolută discreţie asupra acestui mesaj. Dacă te

vei decide să-mi asculţi sfatul, te aştept astăzi la ora zero, pe insuliţa din dreptul debarcaderului din parc.

Nu încerca nici un soi de manevră necinstită. Nu că ar fi zadarnic, dar ar fi păcat să nu ne înţelegem.

În cazul cînd, în mod obişnuit, porţi asupra dumitale vreo armă, te sfătuiesc, de asemeni, s-o laşi acasă. Va fi mult mai bine şi vei fi mult mai în siguranţă. Un prieten".

Mii de gînduri contradictorii îmi invadară creierul ţintuindu-mă în fotoliu ore în şir. Luam decizii peste decizii, reveneam asupra lor, făceam planuri pe care le găseam ingenioase, pentru ca peste o clipă să le găsesc stupide şi să le arunc. Îmi privii ceasul. Era abia şase seara.

De zeci de ori respinsesem tentaţia de a-i telefona lui Avramescu sau procurorului. „Nu ! cinstit, cavalereşte, voi proceda exact cum mi se recomandă în misteriosul mesaj".

Odată această decizie luată, frămîntările încetară. Mă hotărîsem să dorm pînă în preajma orei indicate.

La sfîrşit de octombrie, debarcaderul, aşa cum mă aşteptam, era pustiu. Era un fel de a zice că se află în parc, în fapt o porţiune de pădure amenajată. Apropiindu-mă de ţărmul lacului, inima-mi bătea ca un ciocan. Maşina o lăsasem la o distanţă respectabilă şi, după ce achitasem şoferului cursa, mă înţelesesem să fiu aşteptat pînă în preajma orei unu.

La douăzeci de paşi de debarcader m-am oprit să mai controlez o dată ceasul. Mai erau două minute. Îmi rămăseseră de străbătut ultimii paşi, cînd printre ramuri mi se păru că zăresc sclipind o lanternă.

Dintr-o direcţie nedefinită, probabil din cauza ecoului şi a vîntului care sufla potrivit, dar foarte aproape de mine, răsună un puternic „Stai !".

Am stat ! Nici nu-mi dădusem seama cînd executasem mişcarea.

— Întoarce-te cu spatele şi ridică mîinile în sus, dacă încerci altă mişcare eşti un om mort... Perfect ! răsună glasul aprobativ. Îmi place că eşti curajos, cred că ne vom înţelege. Prima condiţie : nu faci altă mişcare în afară de cea ordonată. Vocea tăioasă, dură, nu admitea nici un fel de replică. Sînt decis să nu-ţi fac nici un rău. Te voi scuza chiar pentru că ai ciripit în legătură cu întîlnirea noastră din atelier. Condiţia : Îmi răspunzi concis, clar. E vorba de o singură întrebare. Pe cine-l bănuiţi de crimă sau, mă rog, de crime ?

Simţeam că-mi pierd cumpătul şi făceam eforturi disperate să mă stăpînesc.

— Va trebui să te decizi în timp ce eu voi număra pînă la trei. Şi vocea începu ameninţătoare, neîndurătoare, insuportabilă.

— Unu !...

De ce n-am telefonat eu lui Avramescu ? Sînt adevărat un imbecil !... Era şi mai bine dacă îl anunţam pe Mitran. Aş fi putut-o face fără să ies, fără să uzez de telefon, pentru eventualitatea că m-aş fi gîndit la interceptarea convorbirilor.

— Doi !...

Am căzut în plasă ca un fraier. Să mint ?... ce să mint ? Şi acum va răsuna implacabilul „trei", iar eu habar n-am ce voi răspunde.

Sub stăpînirea teroarei — după cum îmi închipuiam eu — cu o fracţiune de secundă înainte de a auzi numărul fatal, mai mult sub influenţa instinctului de conservare, m-am trîntit la pămînt şi am început să mă tîrăsc. De fapt fugeam aplecat şi...

O rafală de mitralieră răsună umplînd pădurea pînă departe.

Oare de ce nu aud gloanţele şuierînd ?... probabil sînt mort sau în agonie, trăindu-mi ultimele clipe, ciuruit... Aşa trebuie să fie !...

*

Nu ştiu cît am rămas în nesimţire, cum şi cînd m-am întors pe spate, dar mă pomenisem culcat, cu faţa spre cerul plin de stele.

Un pocnet şi o rachetă roşie se aprinse ca o candelă chiar deasupra mea pe cer. Apoi încă una şi încă una. Spre ţărmul lacului alerga o siluetă. Apoi alta.

— Pe-aici trebuie să fie ! tuna vocea lui Avramescu.

— Aici ! aici ! am strigat eu fără să fac o mişcare.

Avramescu alergă spre mine.

— Ar trebui să-ţi trag o scărmăneală zdravănă ! Dacă mai procedezi vreodată astfel, ne vom certa urît ! Te căutăm de peste o oră. Poţi să te ridici singur ?

Dintr-un salt eram în picioare. Probabil era nevoie ca cineva să mă încredinţeze că mai trăiesc.

*

În maşină, am remarcat că eram doar trei ; eu, Avramescu şi Cerneag. M-am abţinut să întreb unde era...

— Cred că nu ai nimic împotrivă să mergi cu noi pînă la vilă să-ţi prezint prietenul ?

— Sigur că merg ! mai încape vorbă ?

Eram convins că fuseseră mai mulţi şi „prietenul" plecase probabil cu ceilalţi înaintea noastră, cu alt automobil. Sigur că aşa este !... Mi-au spus doar că mă căutau de o oră.

Intrarăm cu toţii în birou. Cerneag, puse pe masă o valiză elegantă şi plecă.

Avramescu nu părea grăbit. Dădu dispoziţie pentru cafea, dar eu eram nerăbdător să-l văd pe „prieten".

Fiindcă mă purtasem cu o nesocotinţă condamnabilă, nu aveam curaj să-ntreb nimic. Văzînd însă că-l lasă pe Cerneag, care ne adusese cafele, să plece fără să-i dea vreo dispoziţie, îmi luai inima-n dinţi :

— Cum l-aţi prins ?

— Frumos !... Ne scapă nouă vreodată ceva ? !... zîmbi ironic.

— Bună cafea !...

— Măcar la cafea să mă pricep, se lăudă căpitanul cu amărăciune.

— Zău dacă te-nţeleg ! În loc să te bucuri, să te lauzi !...

— Să mă bucur ? !... De ce ?

— De ăsta pe care l-ai prins !

— De ăsta ? ! îmi arătă el o elegantă valiză.

— Omul se bucură la urma urmei şi de aşa ceva, ai primit-o cadou ?

— Poate !...

— Dar spune-mi și mie omule cum ați ajuns acolo ?

— Te-am urmărit. Se pare că șmecheria asta a fost pusă la punct cu o zi înainte.

Arătă iar spre geamantan !

— Un singur lucru ne surprinde, continuă Avramescu : ce căuta Cioran azi noapte prin preajma parcului ?

— Cioran ? !... va să zică tot Cioran ?...

— Eu nu l-am văzut, dar un sergent de circulație a oprit un Fiat 600 și, legitimînd pe ocupant, a constatat, că era inginerul Petre Cioran. Și carnetul de conducere era tot pe acest nume.

— Trebuia să-l fi reținut.

— N-avea dreptul ; omul era în regulă, nu contravenise la Legea circulației...

— Știi ce ? te rog nu mă mai ține pe ghimpi. Simt că plesnesc !

— La ce te referi ?

— Te rog nu-ți mai bate joc de mine !

— A ! înțeleg ! vrei să-ți vezi „prietenul" ? !...

— Sigur. Am înnebunit așteptînd !... Consider că te-ai răzbunat destul...

— Îndată... îndată... Deschise geamantanul elegant, ceea ce mă făcu să constat că acesta nu era altceva decît un complicat magnetofon. Ridică în spatele rolelor un fel de panou, conectă aparatul la rețea, manevră niște butoane și dădu în sfîrșit drumul bandei.

— Stai !... răsună o voce metalică ce făcu să răsune încăperea.

— Ei ?...

Pierdusem graiul, pierdusem simțul realității, tot ! Într-un tîrziu reușii să îngîn :

— Care va să zică asta era ? !... Mă simțeam complet istovit.

— Dacă vrei să te culci, îți ofer un pat aici, dincolo în laborator.

— Vreau cum să nu, te rog chiar !...

ÎN CĂUTAREA „PRIETENULUI".

— E complicat al dracului ! i-am spus lui Avramescu. Zici că și permisul ?...

— Sigur ! altfel băiatul îl reținea.

— Mă duc să stau eu de vorbă cu Cioran ! și fără să mai aștept asentimentul căpitanului, m-am ridicat.

Era ora nouă. Era foarte potrivită tocmai fiindcă era nepotrivită.

La ușă, în loc să sun, bătui puternic, autoritar. Pașii pe care-i auzeam apropiindu-se îmi demonstrau că era deja enervat.

Văzîndu-mă, se cam fîstîci și iritarea i se preschimbă în nesiguranță și poate chiar teamă.

— Dumneata ? !... Dacă-mi spune dumneata, înseamnă că e foarte intimidat.

Trecui pe lîngă el și fără să aștept vreo invitație, intrai și mă așezai la masa lui de scris. Mă privea ca un animal hăituit. Îl scrutam în tăcere, calculat, voit provocator.

— Iată-mă deci şi în faţa asasinului, a ucigaşului lui Mihai Aldan ! am rostit răspicat, cu convingere.

Îl simţeam încordîndu-se, încercînd să se stăpînească, dar tensiunea pe care o atinsese îl făcu să explodeze :

— Nu-ţi permit ! Te invit să părăseşti imediat...

— Te rog fără melodrame ! I-am arătat insigna de membru al secţiei de criminalistică pe care o împrumutasem de la Avramescu.

— Deci asta erai ? !... Gazetăria îţi era doar o mască !... În sfîrşit ţi-ai smuls-o singur !... Ce oroare !... Spune ce vrei ?

— Vreau să-mi răspunzi la cîteva întrebări ; două-trei poate. Prima : unde ai fost noaptea trecută, între orele douăzeci şi trei şi unu ?

— Între orele douăzeci şi doi şi douăzeci şi patru fără un sfert, am fost la cinematograful „Astoria".

— Te-a văzut cumva cineva ? Sau tocmai atunci nu te-ai întîlnit cu nici o persoană cunoscută ?

— M-au văzut numeroase persoane ! chiar din uzină, inclusiv directorul nostru adjunct, Mihăilescu. Apoi, biletele mi-au fost remise chiar de responsabilul cinematografului. Le reţinuse la rugămintea mea.

— Dar după ora douăzeci şi patru fără un sfert, unde ai fost ? Între zero şi unu, mă interesează îndeosebi ?

— Imediat după film, m-am dus la „Cameleonul" unde am rămas pînă la trei jumătate dimineaţa.

— Cu Valentina ?

— Exact ?

— Şi-ţi aminteşti şi la ce oră ai intrat în local ?

— Nu precis. Dar nu putea fi decît douăzeci şi patru fără cinci ; nu-i departe, circa zece minute de mers.

— Văd că ţi-ai aranjat un alibi perfect, domnule inginer ! Nu cumva ai fost însoţit şi de prietenul dumitale Varga ? Sau nu cumva ţi-a împrumutat el un Fiat 600 ?... Să iei aer plimbîndu-te puţin în jurul lacului ?...

Mă asculta fixîndu-mă cu privirea. Cînd am terminat izbucnise în rîs.

— Acum înţeleg !... Înţeleg totul !... îngîimă Cioran înăbuşindu-şi hohotele de rîs. E vorba de plicul albastru pe care i l-am trimis ieri lui Avramescu...

— Lui Avramescu ? !...

— Da, lui Avramescu ; căpitanului de miliţie. De unde să ştiu eu ce urmărea ?... Îmi era coleg şi m-am simţit obligat să-l ajut... Dar ai cuvîntul meu că n-am făcut-o decît atunci, o dată !

— În ordine, am conchis eu, deşi nu înţelegeam mare lucru. Mă gîndeam că nu era potrivit să-l mai sîcîi. Dacă există la Avramescu un plic albastru, voi afla eu imediat la ce se referă, al meu era tot albastru şi tot aşa cum putea să nu fie nici o legătură între ele, putea să fie şi una foarte strînsă.

— Nu te supăra te rog ! încă o întrebare : ştie cineva de plicul acesta albastru al dumitale ?

— Nu, nu cred ! dar singurele plicuri existente în comerţ, sînt albe şi albastre.

— Exact ! La revedere.

*

— Deşi nu era prevăzut să ne mai vedem azi...

— Nu mă deranjezi, îmi răspunse Avramescu.

— Am venit în legătură cu plicul.

— Care plic ? !

— Ţi-a expediat ieri, Cioran, un plic albastru. Şi al meu, cu farsa de la debarcader, era tot albastru.

— N-am primit nimic pînă acum ! Stai puţin ! Formă un număr de interior : A venit curierul de la poştă ?

— Da, chiar în clipa asta ! Vocea lui Raicu răsună energic în receptorul pe care Avramescu îl ţinea departe de ureche.

— Caută corespondenţa mea şi adu-mi-o sus.

— Imediat tovarăşe căpitan ! După cîteva clipe intră.

— Poftim ! pe urmă mi le daţi să le înregistrez.

— Stai ! am nevoie numai de unul. Căută. Asta !... Uite ia plicul şi scrie la intrare scrisoare confidenţială ; spune-mi numărul la telefon.

— Am înţeles să trăiţi ! Raicu ieşi.

— Citeşte ! şi Avramescu îmi întinse scrisoarea fără să-şi fi aruncat privirile pe ea.

„După toate cele cîte s-au întîmplat am, în timpul din urmă, unele bănuieli asupra unor lucruri, oameni şi împrejurări.

În speranţa că relatările mele ar putea fi de folos organelor de miliţie, vă comunic următoarele :

În preajma dispariţiei fostului meu coleg şi prieten Mihai Aldan, prietenul nostru comun, inginerul Ioanid Varga, m-a rugat să-i ţin locul două, trei zile, procedînd de aşa manieră, ca lipsa sa din uzină să nu fie observată ; deci, am semnat în condică atît la intrare cît şi la ieşire pentru el, în toate cele trei zile — lucru ce nu era neobişnuit. Fiecare dintre noi, imita perfect semnătura

celuilalt. Aceasta, fiindcă luasem obiceiul, să semneze şi pentru ceilalţi cel care intra primul, dar esenţialul este că l-am ţinut prezent, în timp ce el plecase. Acestea am ţinut să vi le comunic.

Prietena mea, Valentina, a depus o declaraţie cum că îl văzuse pe Aldan la plecare, în gară. Era însoţit de un individ. Ei bine individul era Ioanid Varga — fapt de care m-am încredinţat în mod discret. De asemenea, Aldan fusese condus şi de tînărul Petrineac. Băiatul îi ducea geamantanul".

— Ţi-a spus Valentina aşa ceva ?

— Cred că mi-a spus, dacă afirmă, dar cînd vorbesc cu Valentina, sînt întotdeauna distrat.

— Păcat ! Trebuia să reţii asta ! Cioran nu ne spune cum i-a camuflat lipsa...

— Asta pot să ţi-o spun eu. Ocazii nu lipsesc într-o asemenea împrejurare. Au fost zeci de ocazii — garantez — cînd Cioran a trebuit să spună „nu ! momentan nu e aici !... Mai reveniţi !... Acum a ieşit !... E pe aici !... etc." Aşa se procedează de obicei ; am fost mult prin uzină.

— Şi ce părere ai ?

— Deocamdată să mă gîndesc. Îţi voi comunica la timp. Mă duc să mă culc, sînt frînt.

*

Inginerul Ioanid Varga nu mă primi cu ostilitate, dar se vedea că nu era nici încîntat. Paloarea obrazului o puneam pe seama fracturii.

— Nici nu te-am întrebat, mi se pare, ce ai la mînă fractură sau o luxație ?

— Fisură ; ceva între. Adică osul crăpat în lungime, îmi răspunse, arătînd pe rînd brațul și antrebrațul. O cafea ?

— Nu mulțumesc ! sînt decis să devin abstinent ; mă las de tutun, de alcool și de cafea, de toate ! Sînt niște chestii nefolositoare care scurtează viața.

— Îți urez succes, deși... Eu voi face totuși o cafea. Dacă nu vrei, n-am să te silesc. Și, în timp ce Varga trecu în micul oficiu să pună ibricul, eu îl observam într-o oglindă așezată potrivit, cum se mișca. Era foarte degajat, dar îl cam împiedica mîna.

Cred că nu putuse fi atît de orb agentul de circulație să nu observe că la volan se află un individ cu brațul în ghips !

— Vrei să încerci încă o dată să mă determini să reiau lucrul la invenție ? Dacă ai venit pentru asta, ar fi mai potrivit să renunți. Fără să-mi aștepte răspunsul, trecu iar în oficiu.

Atenția îmi fu atrasă de măsuța de alături, încărcată cu fel de fel de scule inginerești. Am privit în oglindă pentru a mă încredința că nu sînt, la rîndu-mi, văzut. Am apucat repede cu batista o cutiuță cu trăgătoare, strecurînd-o în buzunar.

Mă felicitam în gînd pentru abilitatea și repeziciunea cu care executasem un furt.

— Se pare că nu prea-mi dai dreptate, reluă Ioanid, revenind cu cafeaua aburindă. Să știi că am însă. Lumea

merge pe calea realizărilor științifice, cu pași repezi. Am auzit la radio, acum cîteva săptămîni, că doi ingineri din Statele Unite au realizat exact proiectul nostru. Asta înseamnă că am rămas de căruță. Dacă aș fi continuat atunci, înregistrînd măcar brevetul...

— Dacă lucrurile stau astfel, atunci, într-adevăr, ai dreptate. Dar nu pentru asta venisem.

— Nu ? !... Atunci te ascult.

— Aș vrea să ies duminică undeva și m-ar interesa dacă știi cumva pe vreunul cu mașină, care ar fi dispus să cadă de acord...

— Înțeleg ! regret ! nu am nici un prieten atît de ajuns ca să posede automobil. De altfel, sincer să fiu, îți mărturisesc că nu mă interesează mașina. De cînd am văzut un accident de circulație, ce s-a petrecut sub ochii mei, aproape o urăsc ! Dovadă, n-am nici carnet de conducere. Și chiar dacă aș avea, cu brațul ăsta... Îl ridică și obrazul i se crispă de durere. Îmi pare rău că nu te pot servi...

Înainte de a ieși i-am întins o „pastilă".

— Îmi spuneai că te-ai accidentat ajutîndu-ți un prieten să...

— A !... era o... cunoștință... Obiceiul meu să-i numesc prieteni.

★

La Vila strigoiului mă-ntîmpină Cerneag cu un autentic „să trăiți".

— Șeful mai e sau s-a evaporat ? Mă refeream la Avramescu.

— Mi se pare că are bilete la un film. A plecat, dar intraţi în birou şi daţi-i un telefon acasă.

— Am însă o rugăminte. Ia dumneata te rog asta şi fă-mi o fişă dactiloscopică. I-am întins cutiuţa furată de la Ioanid.

— V-o aduc imediat ?

— Dacă ar fi posibil...

— Sigur ! În douăzeci de minute o aveţi.

În birou, am format numărul lui Avramescu.

— Alo !... Da, eu, căpitane aş vrea să-ţi vorbesc.

— Păi, vorbeşte !

— Ei !... Personal.

— Nu ! de data asta va trebui să renunţi. Mă duc la cinema. Am biletele.

— Am vorbit cu Varga adineaori. Cred că ar fi indicat să vorbeşti şi tu cu el ; urgent ! Poate chiar în seara aceasta.

— Iar eu sînt convins că aş comite o gravă eroare, făcînd-o. Mai bine du-te şi te culcă. Eşti obosit, dacă nu-nţelegi.

— E un proverb italian : cine doarme nu prinde peşte aşa că...

— Proverbul ăsta nu-l ştiu, dar ştiu altul. Ţi-aş recomanda să te gîndeşti mai bine la el ; peştele cel mare îl înghite pe cel mic.

— Deci refuzi ?!

— Categoric ! Vorbim mîine. Trînti receptorul.

Eram nervos la culme. Apăru Cerneag.

— Ei ?...

— Sînt amprentele lui Ioanid Varga, îmi întinse clişeul.

— Asta o ştiam, dar...

— Sînt independente. Nu corespund cu absolut a nici unuia din cei întîlniţi de noi pe traseu. Mai avem una neidentificată, deşi, posesorul ei ne este cunoscut oarecum... E individul cu care aţi avut de furcă în atelierul artizanului.

— Apropo ! e supravegheată ruina ?

— Nu, am ridicat măsurile de...

— Nu trebuia !

— Dacă ordonaţi... Am dispoziţie din partea maiorului să execut orice ordin îmi veţi transmite.

— Atunci te-aş ruga să pui imediat posturi fixe la ruine. Dumneata personal, în travesti, să le supraveghezi. Turist, fotograf amator, cum vrei. Am văzut pe mulţi fotografiindu-le.

— Am înţeles ! imediat voi face exact cum aţi ordonat.

— Ei, n-o luat chiar aşa !...

UN PEŞTE SARE ÎN APĂ

Într-adevăr, strada Copernic oferea un peisaj pitoresc, cu toate că părea puţin dezolant.

Acum, după căderea frunzelor însă, din capătul de sus al uliţei, se putea cu atît mai uşor fotografia panorama oraşului şi tocmai centrul.

Cerneag, în chip de amator romantic de asemenea peisaje, cu aparatul de fotografiat agățat pe umăr cu o cureluşă, deşi pe înserat, urcînd, privea fiecare piatră, fiecare zid. O făcuse trei zile în şir.

Mergea să inspecteze discret cele două posturi de pîndă. Cu toate că era noapte, nu renunțase nici acum la travestiul său.

Tocmai ajunsese în apropierea atelierului.

Coniferele pitice crescute anapoda, în apropierea dărîmăturilor şi printre ele, făceau uşoară sarcina celor care trebuiau să stea aici nevăzuți.

Cerneag avea bine întipărite în minte trăsăturile ca şi silueta degustătorului, care, după cum eram convins, era una şi aceeaşi persoană cu Michel Claudesco şi cu individul care mă întîmpinase în atelierul artizanului după portretul robot, pe care-l confecționase chiar el cu Raicu.

Depăşise cu vreo douăzeci de paşi punctul, cînd i se păru că distinge scrîşnetul pietrişului sub călcătura cuiva.

Se opri, încordă auzul, ascultă. Nimic ! Probabil vreo pisică, îşi zise şi păşi mai departe.

Deodată, alături de el, izbucni țipătul prevestitor de rele al unei cucuvele. Avu o uşoară tresărire, dar îşi reveni repede, ştiind că e vorba doar de semnalul sergentului Ruja, neîntrecut în imitarea acestui țipăt.

Se opri şi rămase atent, ascultînd şoaptele lui Ruja :

— Vă raportez că acum o oră a intrat în atelier un individ de talie înaltă. A rămas înăuntru treizeci de minute, apoi a ieşit. A cercetat atent împrejurimile şi

părea nedecis. A intrat iar şi acum două minute a ieşit din nou. E colo în dosul zidului din dreapta. Ce facem ?

— Nu faceți nimic ! Urmăriți-i mişcările şi atît. Dacă vrea cumva s-o ia în sus, încoace, atunci puneți mîna pe el şi aduceți-l la Vila strigoiului. Dacă o ia în jos, îl voi aştepta eu la capătul de jos al străzii. S-a înțeles ?... Totul să se petreacă fără mult tărăboi. Clar ?

— Clar !

— Dacă acum, înainte de a-l depăşi eu mergînd pe jos, iese şi începe să alerge sau mă atacă, sărim toți pe el şi-l imobilizăm. Dacă rămîne la locul lui, aşa cum presupun că va face, atunci lăsați-l şi observați mai departe.

Cerneag trecu degajat în jos şi nu întoarse măcar o clipă privirea spre partea unde-l ştia pe tip. Cînd depăşise cu peste cincizeci de paşi locul, răsuflă uşurat. Se grăbi şi ajunse în josul uliței Copernic.

Scoase un minuscul emițător şi în cîteva clipe era în legătură cu vila generalului.

— Maşina de serviciu, în capătul de jos al străzii Copernic. Ceva mai la distanță... S-a-nțeles ?... Imediat !

— În ordine, într-un minut e plecată ! i se răspunse.

I.M.S.-ul sosi într-adevăr, după circa cinci minute, şi Cerneag se apropie de el.

— Tu eşti, Raicule ? Eu aştept un tip să coboare pe Copernic. Tu intră cu maşina în fața poştei să mă poți avea în ochi şi să poți porni şi spre dreapta şi spre stînga, după împrejurări. Cînd mă vei vedea pornind după tip, urmează-mă de aproape.

*

Tocmai voiam să mă postez, în capătul străzii Copernic, cînd zării lîngă castanul de pe trotuar o siluetă.

Mă apropiai şi-l descoperii pe Cerneag.

— Tu aici ? Văd că ni se cam confundă profesiile. E ceva nou ?

— Oarecum ! Şi mă puse în cîteva cuvinte la curent cu toate întîmplările. Uitaţi-vă colo I.M.S.-ul cu Raicu la volan !

— Părerea mea e să treci tu la volan, să-l reţii şi pe el, iar aici să-mi laşi mie locul.

— Cum doriţi !

— Cred că e mai bine... Cerneag se îndreptă spre automobilul staţionat la circa treizeci de metri.

Nu trecură mai mult ca cinci minute şi-l zării pe tip coborînd.

Mă lipii de trunchiul castanului, făcînd una cu el.

Ajunse la capătul uliţei şi, ferindu-se de lumina directă de pe un stîlp privi în toate direcţiile, îşi potrivi pălăria cu boruri foarte largi şi apucă spre dreapta.

Îl lăsai să se îndepărteze puţin şi pornii. Nu merse mai mult ca o sută de paşi şi, după părerea mea, fusese imposibil să-şi dea seama că cineva îi calcă pe urme. Îl văzui totuşi dispărînd, cu iuţeală, într-un gang şi mă oprii.

Căutam să identific ce gang şi al cărei case era, cînd o Volgă ţîşni cu toată forţa din el, coti brusc, acrobatic şi dispăru în noapte.

Apropiindu-mă de gang, mai putui vedea cum zvîcneşte pe lîngă mine I.M.S.-ul cu Cerneag la bord.

Dar dacă Volga nu avea nimic de-a face cu el ?

Îngheţasem aşteptînd în faţa porţii, cînd îşi făcu apariţia un paznic contractual. Dînd cu ochii de mine, avu o tresărire.

— Ce căutaţi dumneavoastră pe aici ?

— Mai degrabă spune-mi cine a garat în gang o Volgă şi unde mi-ai dormit pînă acum ?

— S-avem pardon domnule ! Este exact ora la care eu îmi încep serviciul. Aici e un depozit de cosmetice... Am dormit foarte bine, peste două ore, în nişte lăzi de ambalaj cu talaş fin, dacă sînteţi curios, dar în serviciu sînt la ţanc ! N-am văzut nici o Volgă şi nici nu mă interesează ! Abia s-a întunecat şi eu...

Incontestabil, omul avea dreptate. Am pornit aproape alergînd spre Vila strigoiului.

Văzui de departe lumină la fereastra lui Avramescu. I.M.S.-ul era la intrare.

La căpitan erau Cerneag şi Raicu. Discutau cu aprindere, şi abia dacă îmi observară intrarea.

— Am oprit maşina în faţa parcului, am coborît şi, scoţînd revolverul, am tras piedica şi m-am luat după el, continuă Cerneag relatarea, probabil, începută demult. L-am văzut bine în ansamblu, dar pălăria aia de cow-boy mă oprea să-i văd chipul. A luat-o spre debarcader. Eu după el ! Ce dracu o fi avînd de făcut acum la debarcader ? mă-ntrebam. Probabil se bizuia pe vreo barcă, cu care intenţiona să ajungă pe insulă, iar de acolo... Aşa cred cel puţin ! Atunci, m-am apropiat de el mult, dar... Aici a intervenit Albu !...

— Deci, cînd erai deja aproape ?

— Da. Nu l-aş fi crezut niciodată atît de fricos, bată-l... Nici nu l-aş fi pus dacă ştiam că-mi face un asemenea pocinog !

— Şi ?

— Şi, cum s-a apropiat individul de el, l-a şi somat. Văzînd că s-a desconspirat... am tras un foc de intimidare în aer. Tipul a schimbat brusc direcţia şi bîldîbîc în apă !...

— Dar la somaţie n-a scos nici o vorbă ?

— Cum era să scoată ! Toată chestia de la somaţie pînă la săritura în apă a durat doar fracţiuni de secundă. Somaţia, săritura şi rafala de pistol mitralieră a lui Albu s-au produs aproape concomitent ! L-a nimerit în plin... Aproape l-a tăiat în două...

— Care va să zică şi-a sfîrşit rolul ! ?

— Cînd mă gîndesc cît am alergat după el, intervenii eu, cum am ajuns să fiu pînă şi în somn, obsedat de acest bandit... Să ajung să visez că alerg după el...

— Glonţul e glonţ şi orb, zise Avramescu.

— Păcat !...

— Băieţi, voi puteţi merge să vă odihniţi. Ghinion ! reluă Avramescu după ieşirea celor doi. Uite ce a mai rămas neatins din el ! şi căpitanul ridică de pe masă o pălărie de cow-boy de culoare verde.

— Am văzut-o, acum o oră pe capul lui... Asta înseamnă că şi rolul meu s-a terminat ! Sînt foarte, foarte dezamăgit !... Eram atît de mulţumit ; fericit aş putea spune, acum cîteva luni... Nu m-aş fi gîndit niciodată la un asemenea final fără glorie !... Fără sens ! Aş fi

vrut să-l văd viu, să-l aud vorbind pe acest „degustător" distins şi elegant, cînd întruchipa pe Michel Claudesco, cînd era huligan, bătăuş şi derbedeu, crud sau sub alte înfăţişări... S-au descoperit măcar ceva acte, asupra lui ?

— Nimic ! desfăcu Avramescu braţele a neputinţă.

— Ce să mai discutăm ? totul s-a sfîrşit iar eu nu sînt decît un caraghios sinistru !

— Nu te pripi, frăţioare ! ăsta n-a fost decît peştele cel mic. Sînt convins.

— Ce tot vorbeşti ? ! Adică să fie şi unul mare ?

— Sigur !... Poate că cel mare e mai mic decît ăsta, dar de existat, trebuie să existe ! În clipa aceea se auzi un ciocănit în uşă.

Apăru un sergent.

— Tovarăşe căpitan, permiteţi să raportez ! Au sosit primele rezultate de la morgă...

— Dă-i drumul fără sclifoseli !

— Amprentele individului sînt aceleaşi cu ale celui de la „Halba de Cristal" şi cu ale individului de la atelierul artizanului.

— Bine, poţi pleca.

Se iţeau zorile, cînd intră alt sergent şi puse pe biroul lui Avramescu un raport.

Căpitanul îl citi cu glas tare :

„1. La casa inginerului Petre Cioran nu s-a stins lumina toată noaptea. Inginerul s-a plimbat agitat prin odaie tot timpul. A ieşit de cîteva ori afară şi a privit în lungul străzii, în direcţia tribunalului. Intrînd, din nou

s-a plimbat. Se părea că așteaptă pe cineva, care nu mai venea.

2. Pe la orele patru treizeci, inginerul Ioanid Varga a ieșit din locuința sa, îmbrăcat doar în pijama și timp de cinci minute a stat în stradă, privind în ambele sensuri. Arăta foarte obosit și nedormit..."

— L-o fi durut fractura, zise căpitanul, mai mult ca pentru sine. Băiatul ăsta, mă refer la sergent, lucrează extrem de conștiincios, cu atîta tragere de inimă, că mi-e teamă că n-o s-ajungă departe.

— Ar fi păcat, însă eu mă gîndesc la peștele cel mare; dacă nu punem repede mîna pe el, apoi ori o șterge ori se sinucide!

— De aceeași părere!... Trebuie s-o facem chiar azi!

— Chiar azi?!... Aveam de gînd să-ți fac o invitație...

— Despre ce-i vorba?

— Azi e aniversarea mea, a treizeci și treia. Voiam să te invit să sărbătorim evenimentul... deseară...

— Dacă e adevărat, ideea e formidabilă!

— Da, cred că e... Și cu cît e mai adevărat, aniversarea mea e reală, vreau să spun, ideea e colosală!

— Vom trage un chef, de nu s-a pomenit!

— Întîi un somn bun... A sosit momentul psihologic...

— Și eu cred că e copt acest moment psihologic.

— La treabă deci!...

*

Pe măsură ce soseau, invitații îmi adresau felicitările de rigoare, depunîndu-și, pe măsuța din hol, cadourile.

Oricine ar fi putut-o crede anume pusă acolo, în acest scop, dar nu era!

Debutul sindrofiei semăna mai degrabă cu priveghiul unui mort, decît cu al unei sărbători de aniversare... Eram aproape sigur că va sfîrși printr-un lamentabil fiasco.

Dialogurile se-nfiripau doar între invitat și paharul său, ei între ei rareori schimbau o vorbă.

Doar Valentina făcea notă discordantă în mijlocul societății. Era o rază de lumină stingheră, rătăcită.

Cioran era mai întunecat ca toți ceilalți. Căpitanul Avramescu cu soția, Mitran Bunea, Gabriela Tudose, Ioanid Varga și eu nu reușeam să comunicăm normal, deschis, și mai ales, continuu.

Portretul lui Aldan, frumosul mort, a cărui fotografie trona în mijlocul mesei, conform dorinței lui Mitran, părea că ne privește batjocoritor, zîmbindu-ne ironic, cu superioritate.

Jocul cu musca, cu toate că nu aveam muscă, se dovedi o idee incontestabil genială. Cel puțin de data asta, cred că la orice referendum, nimeni n-ar fi îndrăznit s-o califice altfel.

Valentina sări de pe scaun, făcu o piruetă și mă îmbrățișă.

Tot ea veni și cu dezlegarea problemei inexistenței muștelor:

— N-ai libărci?

— Ce-i aia?!...

— Cafarzi, cafri, libărci, altfel nu știu... Niște goange cărora le mai zice și gîndaci de bucătărie.

— A ! din ăştia am, cum să n-am ? Toate blocurile au. Unde-ai mai văzut să nu fie ! Mi-e plină baia şi bucătăria ! Eram atît de fericit că aveam libărci, cum niciodată vreun milionar n-a fost la rotunjirea primului său milion.

La ora asta, mă gîndeam, scîrboasele, fostele scîrboase vietăţi trebuie să fie în plină desfăşurare !

La prima incursiune reuşii să pun mîna pe un pui de gîndac micuţ, încă lipsit de experienţă, naiv. În timp ce alţii se prefăcuseră morţi, dacă nu putuseră să dispară, el alerga besmetic, lovindu-se de lucruri pînă-l arestasem.

L-am pus sub un pahar în mijlocul mesei, pe care Valentina o golise, lăsînd doar băutura şi paharul fiecăruia, alături de care pusesem un cub de zahăr. Momeala pentru vietate.

Jocul era un fel de gaj. Judecător era cel care ridica paharul, iar condamnatul, cel a cărui bucăţică de zahăr era preferată de gîndacul eliberat de judecător, de sub pahar.

Acesta din urmă, trebuia să se supună, executînd sentinţa rostită de judecător.

La numărătoarea mea căzu judecător Valentina.

Se lăsă o linişte ca înaintea unei explozii. Ne auzeam sîngele zvîcnind prin artere şi bătînd în tîmple.

În această linişte, gîndacul, ieşit de sub paharul ridicat cu grijă de Valentina, părea zăpăcit.

Se învîrti dezorientat prin centrul mesei, pipăi cu antenele poza lui Aldan, ca şi cum ar fi încercat o uşă, din dosul căreia aştepta un răspuns, apoi apucă spre Mitran.

Atîtea perechi de ochi îl urmăreau cu înfrigurare, ca pe un adevărat mesager al destinului, şi eu eram aproape sigur că se va opri la zahărul lui. Nu ! La o palmă de el, făcu cale întoarsă şi alergă cu toate posibilităţile-i de sprinteur, direct spre mine.

Se opri tot ca şi la Bunea, parcă ar fi voit să-mi spună : Vezi ? acum te-aş putea păcăli ; v-aş putea păcăli pe toţi ; mi-aş putea răzbuna tot neamul meu strivit şi otrăvit de nefastele voastre insecticide. Nu o voi face ! Iată vin la zahărul tău ! Şi veni.

— Poruncesc s-o duci pe Gabriela în baie şi s-o săruţi de trei ori ! mi se adresă Valentina privindu-mă în ochi.

Gabriela privea cînd la mine, cînd la Valentina.

— Deşi jocul nu admite împotrivire ; de ce în baie ? Aici !

Dracu să mă ia dacă mai înţeleg ce-i cu mine ! În loc să-mi pară rău, refuzul ei mă uşura.

— Bine ! Instanţa nu vrea să forţeze lucrurile. Sărut-o odată !

Jocul distra pe toată lumea şi nimeni nu păru intrigat de abaterea comisă.

La pahar, veni rîndul lui Bunea. Gîndacul, mai dezorientat decît prima dată, rătăci năuc pe toată masa. Tîrziu, după multe peripeţii, se opri la zahărul meu, pentru a doua oară.

M-aşteptam ca Mitran să-mi ordone să deschid debaraua şi să-l scot din ea pe împărat, pe care-l băgasem aici cu multe dificultăţi, după ce-l făcusem să-nghită o puternică doză de sedative.

— Vei pune banda cu legenda culeasă din Streaza ! îmi porunci procurorul.

Am adus magnetofonul, pregătit dinainte şi... Povestea ciobanului se desfăşura tihnit, curgător şi mai frumos decît mi se păruse vreodată ascultînd-o. Ioanid Varga deveni palid, iar cînd răsunară măsurile din cîntecul Mioriţei, era livid...

Tăcerea care se lăsase, fu întreruptă de Cioran :

— Eu aş îndrăzni să-l rog pe judecător, să-mi permită să cobor pentru cîteva clipe în stradă... Mă simt rău şi vreau să iau puţin aer.

— Cu condiţia să accepţi pedeapsa conform regulamentului !

— Cum ? interveni Gabriela, dacă cineva vrea să...

— Exact ! completă Valentina ; dacă vrei să faci pipi şi nu te supui regulamentului, n-ai decît să faci pe tine ! Singura împrejurare în care şi noi adulţii putem fi oameni serioşi, este jocul, completă Valentina. În rest, ne întrece orice copil.

— Bine, aştept pedeapsa, spuse Cioran.

— Dacă permite judecătorul zise Valentina... şi se aplecă la urechea lui Mitran. Acesta deveni şi el palid şi dădu aprobativ din cap. Se adresă apoi lui Cioran :

— Să ne destăinui cinstit, care a fost cea mai grea noapte, cea mai penibilă, pe care ai trăit-o în ultimul deceniu.

— Noaptea trecută, răspunse Cioran fără ezitare.

— Şi motivul ? Asta e mai important.

— Pentru că am fost un nătăru şi am aşteptat-o pe doamna pînă în zori. Îmi spusese doar că nu vine şi de aceea zic nătărău !

În timp ce Cioran ieşea, Valentina se simţi datoare să dea o explicaţie :

— I-am spus că e nebun ! Mă pregătesc pentru un turneu peste hotare. Trebuia să fac repetiţie la „Cameleonul" toată noaptea. Noi numai noaptea lucrăm. Or pe el l-a apucat chiar ieri o criză de gelozie.

Inginerul reveni şi jocul fu reluat.

Gîndacul părea tot mai dezorientat. Valentina îl urmărea cu încordare şi murmura într-una un vers, pe care nu ştiu de unde-l scosese : „O ! gîză mică ce-un destin te poartă..."

Animalul schimbă brusc direcţia şi apucă spre zahărul Gabrielei. Se opri la cîţiva centimetri şi, după ce adulmecă o clipă cu antenele, o rupse iar la fugă năuc. Peregrină mult pînă se decise pentru cubul lui Varga. Se strădui să intre sub el, să se ascundă pesemne.

— Acuzat Ioanid Varga, începu Avramescu, căruia îi venise rîndul la pahar. Am auzit că ştii să cînţi frumos ? Vrei să ne cînţi ceva ?

— Zvonuri, domnule judecător ! În liceu am avut patru la muzică. Mai înainte, la grădiniţă, am rămas chiar repetent din cauza ei !

— Ioanid, fii politicos omule, interveni Gabriela.

— Trebuie să cînţi, fu de părere Valentina. Te vom ajuta, vom cînta, dacă vrei, cu toţi şi, dacă sînteţi de acord, eu voi dansa.

O priveam fascinat. Din fiinţa ei se degaja o feminitate copleşitoare.

— Domnule judecător ! îl auzii pe Mitran intervenind. Cum să-l obligăm pe inculpat să facă lucruri pe care nu le ştie, nu le poate ?

— Şi ce propuneţi ?

— Să-l eliberăm şi să-i dăm altă pedeapsă.

Bunea se aplecă la urechea lui Avramescu, acesta la a Gabrielei şi apoi ea, la a mea. Toţi ne privirăm şi în deplin acord ne făcurăm semne.

— Bun ! Inculpat Ioanid Varga ! Noi am pregătit sărbătoritului o surpriză grandioasă. Vei fi cel care i-o oferă ! Ridică-te şi deschide te rog uşa aceea, de colo !...

— Ce-i acolo ? întrebă dezorientat Varga.

— O debara ! nimic altceva.

Palorii de pe chipul său i se suprapuse teama. Se ridică şi încercă un zîmbet. Aproape toţi îşi întoarseră o clipă privirile de la el. Schiţase un rînjet hidos.

Se îndreptă spre uşa indicată de indexul lui Mitran, care continua să rămînă întins.

— Nu se poate să nu reacţioneze ! şoptii eu lui Avramescu.

Avînd mîna dreaptă în manşonul de ghips, Ioanid apucă mînerul uşii cu stînga şi trase.

În clipa următoare, toţi văzură cum chipul i se schimonoseşte sinistru, apoi făcu un salt caraghios spre uşa de ieşire, şi, lovindu-şi învelişul de ghips cu toată forţa de spătarul unui scaun, acesta sări în cioburi, împrăştiindu-se pe covor.

Avramescu sărise şi-i blocase trecerea.

Cu privirile rătăcite, uitînd că braţul era fracturat, întinse mîinile înainte într-un gest de apărare şi din gîtlej îi scăpă un răget de animal înjunghiat.

Împăratul clipea din pleoapele-i tumefiate, aţintindu-l cu priviri de groază.

Toţi îl auziră pe Ioanid pronunţînd clar :

— Nu mă mai chinuiţi ?... Ajunge !... Eu am ucis !...

Avramescu îi arătă poruncitor scaunul :

— Şezi ! Varga se dădu înapoi şi se aşeză. Procurorul vorbea la telefon. Cerea o maşină de serviciu :

— Nu ! Nu-i nevoie de escorte...

Coborî apoi una din acele tăceri apăsătoare, ce simţi că-ţi striveşte nu numai trupul, ci şi sufletul.

Toţi aşteptau ceva. Eu mă gîndeam că din clipă în clipă pot apare Cerneag sau Raicu...

— Observ că fracturile ţi s-au cam vindecat ! zise Avramescu lui Ioanid.

— Erau vindecate de mult, interveni Bunea. Ingenios mod de a produce un alibi ! Mă refer la instalaţia faimosului magnetofon cu celulă foto-electrică şi la raita pe care ai făcut-o cu Fiatul 600, pe numele lui Cioran.

— Da... aşa este ! îngîimă Varga.

Valentina, singura ce părea a-şi fi păstrat cumpătul, se retrăsese în bucătărie şi îl hrănea pe împărat cu toate bunătăţile. El o privea cu ochii cîinelui ce se gudură recunoscător la picioarele stăpînului.

Peste cîteva minute sosi maşina.

Avramescu se apropie de Varga şi-i puse gabrioletele. Acesta părea a nu-şi mai da seama ce se întîmplă.

— Hai ! sus ! îi spuse Avramescu.

Ioanid privi cătuşele nichelate şi izbucni într-un sinistru hohot de rîs. Bunea îi arăta uşa. Îl luă de braţ şi porniră.

După ce coborî cîteva trepte, Varga se opri. Privi înapoi şi iar izbucni în hohote de rîs. Tras de Mitran porni apoi în jos cîntînd cu vocea strangulată, dar din toate puterile, balada Mioriţa.

Cîntecul se făcu tot mai mic pînă ce dispăru. Valentina sfărîmă tăcerea :

— Asasinul coboară cîntînd, iar noi cei rămaşi fără el ne simţim cuprinşi de teamă.

În clipa aceea se auzi motorul maşinii. Apoi se pierdu şi el în depărtare.

EPILOG

Valentina fu de părere să mergem direct la Avramescu.

— Nu-i mai bine la Bunea ?

— La oricare, dar prefer la Avramescu.

— Ai dreptate, e şi mai aproape.

După cîteva minute intrarăm în biroul căpitanului.

— Te voi felicita, mă întîmpină acesta. Am o mulţime de motive să te felicit. S-a interesat şi Gîrleanu de tine. Îţi simte lipsa la ziar.

— A ! sînt măgulit !

— Eu nu m-aş simţi prea măgulit pentru aşa ceva.

— Cum să nu, cînd era gata să se dispenseze de mine oricînd...

— I-am spus că te vei întoarce curînd, bineînţeles, dacă nu se iveşte alt caz !

— Doamne fereşte ! Dar apropò, ce-i cu Ioanid ? Parcă aş mai avea unele îndoieli asupra lui, a vinovăţiei.

— Şi eu mai aveam pînă acum trei zile, dar îndrăznelile tale trăsnite au luminat totul. El este măsluitorul celor trei crime !

— Cum adică măsluitorul ? !

— Foarte bine ! El n-a comis efectiv decît o singură crimă şi aceea prin imprudenţă... Dacă ar fi rămas la numai atît, poate că ar fi scăpat dobitocul, dar le-a aranjat şi pe celelalte două...

— Cum le-a aranjat omule ?

— O clipă ! am aici pe bandă, prima lui declaraţie. Ascultaţi ! Porni magnetofonul.

„Luasem hotărîrea să-l vizitez pe Mihai Aldan la Streaza, unde se retrăsese să lucreze în linişte la invenţia noastră.

Urma ca eu să rămîn, cîteva zile cu el, pînă terminam nişte calcule, apoi să-l las singur.

Acolo s-a întîmplat însă ghinionul, asta-i !

Am ieşit cu Aldan în prima seară să ne plimbăm prin împrejurimi. Trecînd prin locul pe care-l cunoaşteţi, Mihai s-a împiedicat şi a alunecat.

Eu m-am repezit să-l apuc, dar l-am izbit fără să vreau şi s-a rostogolit în „Groapa Şopîrlei". Dacă nu erau bolovanii aceia de stîncă ascuţiţi, presăraţi pe pantă, poate nu s-ar fi întîmplat nimic. Dar aşa !...

Am rătăcit kilometri întregi prin pădure, în neştire. Apoi am revenit lîngă el, cu o nebunească speranţă... Era mort !

Mi-am dat seama că toată lumea va bănui că l-am ucis pentru invenţie. Am făcut totul să nu se afle că am fost cu el. Mai ales că nici la uzină nu se ştia că lipsisem ; mă ţinuse Cioran prezent... Dar, cu el aveam doi martori ce trebuiau înlăturaţi : Cioran şi tînărul Petrineac.

Petrineac l-a condus pe Mihai și a fost, deci, de față cînd i-am promis că voi veni să-l vizitez. Plecînd pe neașteptate, neștiind nimeni unde și cînd pleacă, nu l-a condus nici un cunoscut, deci nu m-a văzut nimeni în gară în afară de Petrineac. Așa era Mihai capricios, impulsiv și foarte sucit. De aceea n-a știut nimeni, unde pleacă, în afară de mine și de băiat. Miracol ! El n-a fost anchetat ! Dar trebuia înlăturat !

Cu Petrineac lucrurile au mers ușor !... Îl cunoscusem cu ani în urmă pe *Mînă Grea ;* era muncitor necalificat într-o uzină în care mi-am făcut debutul ca inginer. L-am întîlnit întîmplător într-o seară și l-am recunoscut. S-a speriat și m-a amenințat cu moartea. Mi-am dat seama că e omul pe care-l pot folosi.

Pentru lichidarea lui Petrineac, i-am dat zece mii de lei, dar a căzut victimă și logodnica lui... Cu Cioran era mai greu ! Mînă Grea pretindea douăzeci și cinci de mii. Am pornit o discretă acțiune de compromitere a acestuia, a lui Cioran adică, înainte de a fi ucis Petrineac. Așa am luat cuțitul...

— Dar cu nebunul ce aveai ? răsună glasul lui Avramescu.

— Eu nu aveam nimic, dar Mînă Grea auzise că nebunul făcuse niște declarații și se temea că l-ar fi zărit cumva în parc cînd... Spre mai multă siguranță decisese să-l înlăture pe împărat !

— Adică să-l omoare ?

— Da, sigur. Eu am avut ceva divergențe doar cu artizanul. Mai multe lovituri de teatru ; voiam să-l determin să indice ca ucigaș pe Cioran.

— Și Mînă Grea ce a căutat sus ?

— Tot din dispoziția mea. Îi mai promisesem cinci mii să-l curețe pe gazetărașul ăsta care-și băga nasul în toate, într-un mod foarte supărător...".

Avramescu închise magnetofonul.

— Cam acestea ar fi cele care interesează...

— Auzi, idiotul !... Să-mi evalueze pielea doar la cinci mii ? !

— N-avea bani omule ! o și spune mai departe. Și apoi, ca prieten... Erați prieteni buni la un moment dat, nu ?!

— Într-un fel. Și cine-i acest Mînă Grea ?

— Un criminal de profesie, evadat acum doi ani... Din nefericire, sau poate pentru el dimpotrivă, a ajuns la morgă.

— El e deci peștele cel mic, care putea fi mai mare decît cel mare ! ?... Abia acum înțeleg jocul tău... Dar atunci unde-i Michel Claudesco ?

— Deci, nu l-ai uitat ? Chiar m-a rugat să i te prezint. Hai ! Îi va face plăcere să te cunoască !...

Îl privii crunt. Ne invită în biroul maiorului Dănilă.

— Poftiți !... Poftiți !... ne întîmpină glasul acestuia. Cîte o cafea și un coniac ?

— Domnul Michel Claudesco și reporterul special de la „Zori noi" rosti ceremonios căpitanul, amuzîndu-se de propria-i farsă probabil.

Văzîndu-mi contrarierea și nedumerirea, maiorul interveni :

— Nu trebuie să te superi !... Noi am crezut la un moment dat că în această afacere poate fi vorba de spionaj

industrial. Atunci am intervenit eu sub masca unui specialist francez. Mai ales că, cu vreo trei ani înainte, lucrasem tot sub această mască la alt caz în „Hidromatica". Pe atunci mai trăia Aldan. Gabriela e nepoata mea, fiica sorei mele care-i doctoriţă.

— Şi-atunci la „Halba de Cristal"...

— Da, trebuie să-ţi cer scuze! În două rînduri, cînd eu aveam cu totul alte treburi, m-ai acostat. Am fost silit să recurg la metode nu prea delicate pentru a mă descotorosi de tine. Nu puteam deveni prieteni chiar dintr-o dată!

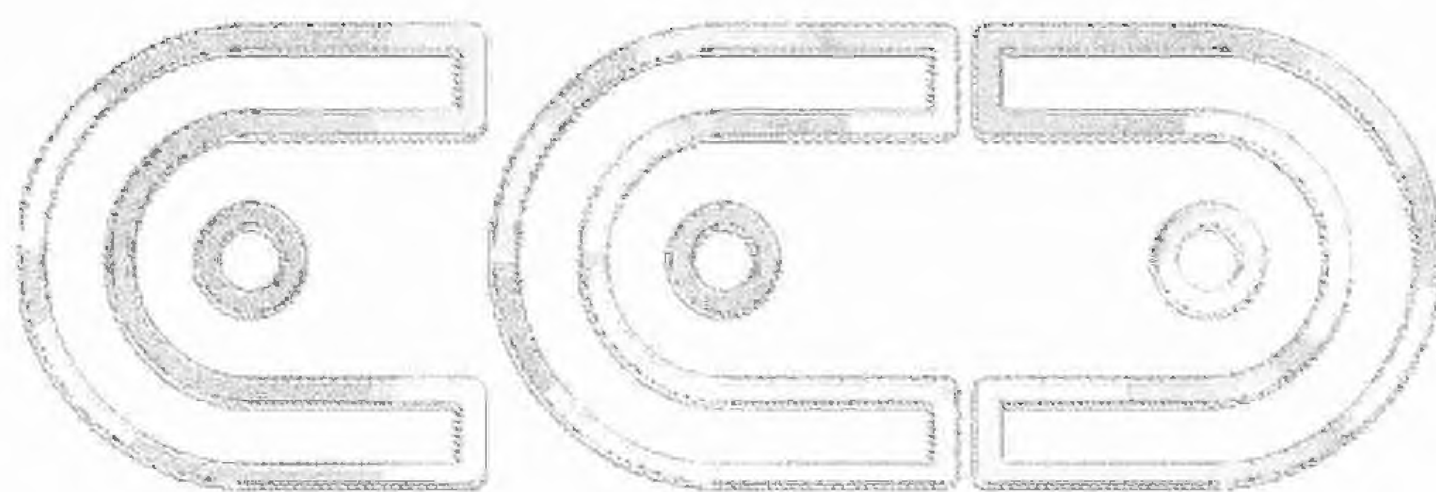
Redactor: VIORICA MARII
Tehnoredactor: A. CĂPEANU

Apărut 1971. Comanda nr. 509. Hîrtie tipar înalt B 63 g/m². Format 70×100/32

Tiparul executat sub comanda nr. 1082 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

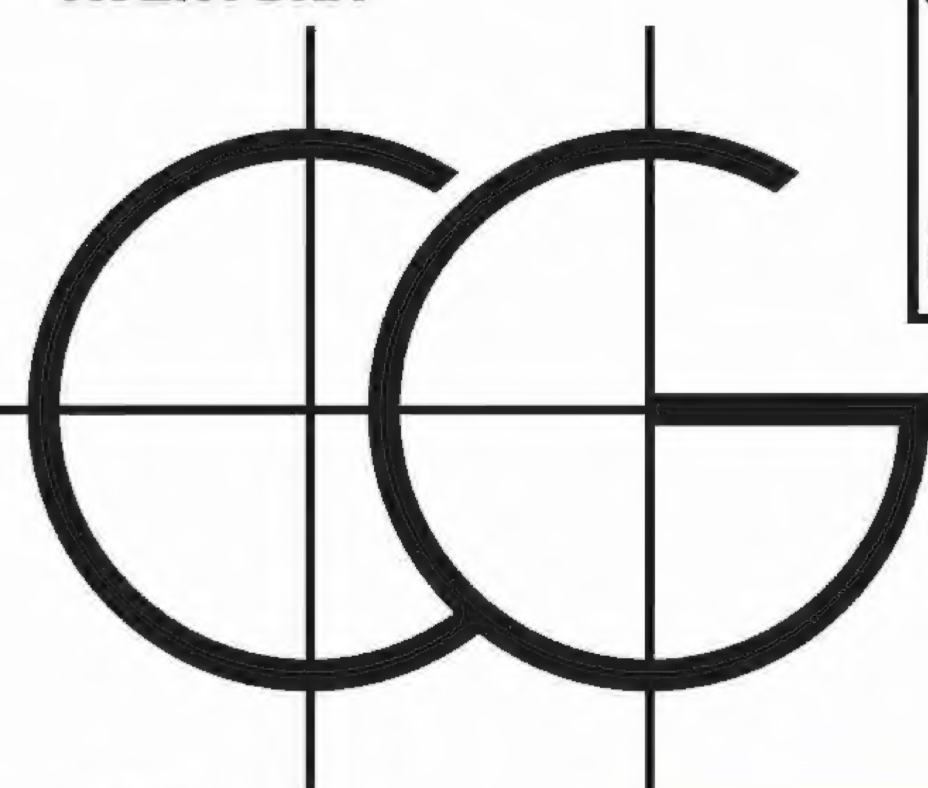
de

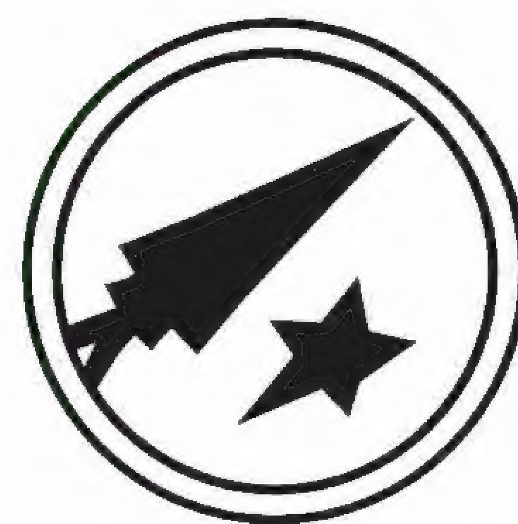

Anonim

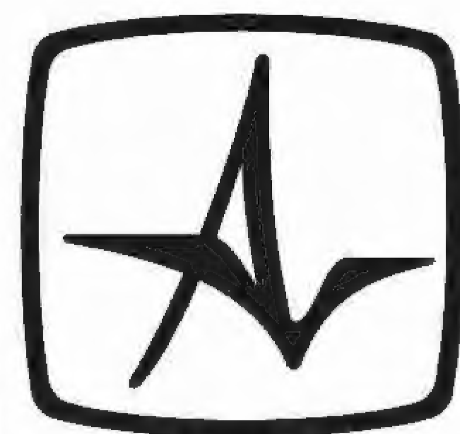

și

CAT Graur

Antwerpen

2023

